

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

For September, Oktober, November, December 1907.

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT.

FEMTE RÆKKE.

UDGIVET AF

SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE.

VED

G. L. GROVE.

4. BINDS 3DE HEFTE.

(28DE AARGANG).

I KOMMISSION HOS

H. HAGERUP,
KJØBENHAVN.

OG

MARIUS LUND,
CHRISTIANIA.

1907.

Tre Hefter udgjøre et Bind.

Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie.

Medlemsbidraget er 6 Kr. aarlig.

Samfundet har udgivet:

Personalhistorisk Tidsskrift.

1. Række, Bind I—III (1880—82) ved *Fr. Krarup*,
1. — , — IV—VI (1883—85) ved *G. L. Wad*,
2. — , — I—IV (1886—89) ved Samme,
2. — , — V—VI (1890—91) ved *H. W. Harbou*,
3. — , — I—III (1892—94) ved Samme,
3. — , — IV—VI (1895—97) ved *G. L. Grove*,
4. — , — I—II (1898—99) ved *C. E. A. Schøller*,
4. — , — III—VI (1900—03) ved *G. L. Grove*.
5. — , — I—IV (1904—07) ved Samme.

Prisen for Aargangene 1881—1903 (1880 er udsolgt) er bleven nedsat til 3 Kr. for det enkelte Bind, hvorhos Prisen for hver af de nu afsluttede Rækker yderligere er nedsat til 10 Kr., for 1881—91 samlede til 15 Kr.

Bogladeprisen for det enkelte Bind er 9 Kr. Enkelte Hefter sælges ikke særskilt.

Danmark-Norges Len og Lensmænd 1596—1660,

ved **Kr. Erslev**.

For Medlemmer 1 Kr. — Bogladepris 1 Kr. 50 Øre.

Ny Bidrag til Oplysning om Curt Adelaer.

Af Gerhard L. Grove.

I. Curt Adelaer og Michiel de Ruijter.

Rigsarkivet i Haag kom i Aaret 1896 ved Kjøb i Besiddelse af Familien de Ruijter de Wildts Arkiv, der ikke blot indeholdt den berømte Admiral Michiel de Ruijters og andre Familiemedlemmers private Breve, men ogsaa en stor Del af Admiralsens betydningsfulde officielle Papirer, hvoriblandt hans nylig paa hollandsk udgivne Journal over hans Tøgt i de danske Farvande 1659—60. Den sene Indlemmelse i Statens Arkiver har vel længe bidraget til at skjule mange vigtige Dokumenter for Verdens Øjne, men paa den anden Side lykkeligvis reddet hele Arkivet fra at dele Skæbne med det hollandske Marinearkiv, der i 1844 brændte. Arkivet befinder sig nu i den ganske ny, af brandfrit Materiale opførte, Rigsarkivbygning i Haag.

Ved i nævnte By for nogle Aar siden at gennemgaa de Ruijters Arkiv blev jeg opmærksom paa, at der (under Nr. 182 i samme) fandtes en lille men ret fornøjelig Samling Breve fra vor berømte Admiral, Nordmanden Curt Sivertsen Adelaer.

Fra Mænd, der har spillet en fremtrædende Rolle i Statens Tjeneste savnes her til Lands sjældent ganske Brudstykker af deres officielle Korrespondance, om denne end ligger to à tre Hundredeaar tilbage; men Skrivelser af denne Art giver som oftest paa Grund af deres specielle Indhold og den farveløse Kancellistil kun et svagt Indtryk af Brevskriverens Personlighed. Anderledes med den mere intime Korrespondance som her. Saa faa og lidet betydningsfulde af Indhold disse Breve mulig i og for sig vil findes at være, sætter de os mere personligt i Forbindelse med den fra vor Historie vel kendte Søhelt, om hvis æventyrlige Liv, der har gaaet mange Sagn, men fra hvis private Brevvexling yderst lidt er bevaret eller offentliggjort.

Man møder i Brevene baade den gemytlige og befarne *Sømand*, der glæder sig ved at sende sin Ven og berømte Kollega et Fad lybsk Skibsøl, Kalkuner, Gæs og andre lækre nordiske

Delikatesser med en Undskyldning for at de dog falder noget sobert her til Lands i Modsætning til i Syden, hvor de jo begge har tumlet sig — og man møder *Hofmanden* fra Ludvig den XIV's Tid, der belevent slaar om sig med franske Ord og Talemaader og fryder sig ved Kongens Gunst, der sætter ham i Stand til at lade Naadens Sol spille ogsaa paa hans gode Venner, naar de har Brug derfor. Bag Hofmanden øjner man af og til hans gode Hjærtelag, og Brevet om Frederik III's Død vidner om, at Curt Adelaer ikke savnede virkelig Deltagelse for sin kongelige Velgører. Brevene synes mere livligt affattede end de Fleste af hans Samtidige plejede at skrive, om end de mange Tituleringer og Komplimenter falder vor Tids Læsere trættende.

Der er iøvrigt en særlig Grund til, at selv mindre Smuler til Oplysning om Curt Adelaers personlige Egenskaber, naar de blot stammer fra Samtiden og er uberørte af senere Slægters Misforstaaelser, maa modtages med Interesse.

Ingen som har læst Overbibliotekar Bruuns i 1871 udgivne Afhandling om Curt Adelaer og de senere fremkomne Berigtigelser kan være blind for at denne Forfatter, hvor store hans Fortjenester end har været af Indsamlingen af nyt Materiale til Adelaers Levnetsbeskrivelse, paa flere Hovedpunkter synes ganske at have misforstaaet hans Personlighed. Professor Fridericia har ogsaa i sin Afhandling i Biografisk Lexikon taget bestemt Afstand fra Bruun og navnlig vist, at Adelaers tapre Bedrifter i Middelhavet ikke lod sig bortforklare. Rigsarkivar A. D. Jørgensen har i al Almindelighed fremhævet, at nævnte Værk skæmmes af Bestræbelsen for at forringe den borgerlig fødte og ulærde Søhelts Minde.

Alligevel turde der her være Anledning til, førend Brevene fremføres, at imødegaa et Par af Bruuns udtalte Formodninger, der er særlig egnede til at stille Adelaers *Personlighed* i en utiltalende Belysning. Nogle nærmere Oplysninger fra hollandske Kilder om Datidens maritime Forhold og Personligheder vil nemlig sikkert bidrage til, mere end hidtil er sket, at vise hvor svagt et Grundlag disse Formodninger har været byggede paa, og hvorledes Retfærdigheden kræver, at man ikke af dem be-

væges til at tillægge nævnte Søhelt en Svaghed i Retning af Praleri og Lyst til Skipperhistorier, som Samtiden ikke synes at have drømt om.

Hvorledes Bruun er kommet ind paa Sigtelser i denne Retning er ikke vanskeligt at se. Det gaar nemlig som en rød Traad gennem hans Værk (se navnlig S. 149—168 og 136), at Forfatteren finder det uforsvarligt, ja uforklarligt, at Frederik III i 1663 kunde sætte en Skipper som Curt Sivertsen i Spidsen for den danske Flaade. Bruun søger at modbevise hans Berømmelse i Samtiden ved (S. 113) at paapege, at han ikke finder ham nævnt i Aviser som Gazette de France og flere mere eller mindre omfattende samtidige Værker (medens A. dog som bekendt andetsteds roses i høje Toner). Men samtidigt lægger han, uagtet han nærmere omtaler dette Faktum (jfr. S. 133—37 og 191), ikke den tilbørlige Vægt paa et saa slaaende Vidnesbyrd om hans Anseelse som det, at Hollænderne i 1665, da Krigen med England stod for Døren og de derfor udrustede en Flaade paa 103 Krigsskibe med 21000 Mands Besætning, anmodede Curt Adelaer om at overlage en Viceadmiralspost. Dette var saa meget mere en Ære for Curt Adelaer, som Hollænderne i denne Blomstringstid for deres Sømagt havde saa mange udmærkede Skibschefer at vælge imellem. Man behøver kun at minde om, at de knap ti Aar iforvejen havde haft 70—80 Skibschefer paa Hjælpeflaaderne til Danmark, blandt hvem man vil finde mange af de aller bedste Navne fra Hollands senere Søkrigs-historie¹⁾. Det ses ej heller at have frembudt nogen som helst Vanskelighed at finde en dygtig Afløser. Den Mand, som i Adelaers Sted fik Udnævnelsen og en Afdeling af nævnte mægtige Flaade at føre, var daværende Schoutbynacht Volckaert Adriaenszen Schram. Han var født Aaret før Adelaer og havde i 1656 vundet sig et Navn ved Erobringen af Colombo paa Ceylon for det hollandske ostindiske Kompagni og allerede før den Tid med Hæder deltaget i den første engelske Krig.²⁾ I de senere Kampe mod

¹⁾ Se Gerhard J. Grove: Journalen van den Admiralen van Wassenaer-Opdam (1658—59) en de Ruyter (1659—60). Amsterdam 1907, VIII—X og XIV—XV.

²⁾ Se Van der Au: Biogr. Woordenboek.

England førte han med Dygtighed Afdelinger af Flaaden i Kampen i 1665, da Wassenaer og Kortenaer faldt, i det Fire Dages Slag, ved Solebay og ved Schooneveld, hvor han fandt Helledøden 1672. I de Jonges store nederlandske Marinehistorie findes hans Portræt optaget blandt Billederne af Hollands bekendteste Admiraler. Hans Fødeby Enckhuysen var stolt af ham som Nabobyen Hoorn af Curt Adelaer; og som Digtere i Hoorn smykkede Adelaers Billede med prunkende Vers, staar der i Geraert Brandts: „Beschryving van Enckhuysen“ under et Stik, der viser Schrams ejendommelige gnavne Ansigt, et lignende velment og stolt Vers, der i Oversættelse lyder:

Det Ansigt slog med Skræk den gule Indianer
og tændte Feberild hos sorte Morianer.
Colombo saa hans Mod, og Famas fulde Toner
Schrams Navn basuned ud i Verdens fjerne Zoner.
Europa kender ham. Den stolte Engælænder
sit Skyts før imod ham end nogen Anden vender.
„Fyld mig nu“, sagde York „Metalkanonen heel“,
og traf i Schram vort Værn for Hollands Nordredeel.
Ja, Engelskmænd, hans Arm, den kunde I vel tage,
men ej udi hans Mod den mindste Flænge mage.
Hans Mod blev uden Skaar til Gavn for Fædreland,
og han i Tapperhed fandt ingen Overmand.

Uden imidlertid at lægge større Vægt paa den Anseelse, Curt Adelaer maatte være i Besiddelse af, siden selv de søkyndige Hollændere i Danmark søgte ham til (Vice-)Admiral, søger Bruun (se Side 145—56) en overraskende Forklaring af Curt Adelaers for ham uforstaaelige Forfremmelse til dansk Admiral ved at adoptere en fra T. Becker¹⁾ hentet, ganske ubevist Formodning om at denne ved for Kongen at prale med sine venetianske Trophæer, Diplomer og Udmærkelser skulde have paatrængt sig denne som en større Mand end han i Virkeligheden var. Bruun dvæler (S. 156) ved Tanken, om hvor Adelaer ved Hjælp af disse *kunde* fortælle om alle de Slag, han havde del-

¹⁾ Bruun havde i „Danske Samlinger“, 5. B. Kbh. 1869—70 udgivet en Artikel „Cort Sivertsen Adelaer“, forfattet af da afdøde Professor T. A. Becker. Denne blev imødegaaet i „Dansk Tidsskrift“ for 1870 af Theodor Hindenburg: „Til Forsvar for Cort Adelaers Minde“.

taget i og forelægge Vidnesbyrd, „som maatte blænde“, ligesom han andet Steds (S. 111) fremsætter en for Curt Adelaers Karakter ikke mindre nedsættende Lignelse om, at han her *kunde* have baaret sig ad som en Mand, der bliver Ridder af Dannebrog og bærer baade Ordenen og Miniaturdekorationen til samme Orden paa een Gang.

De første Sigtelser har vel allerede faaet et Grundstød ved at Registrator Krarup i Rigsarkivet fandt Beviset for at det ærefulde Tilbud om Admiralsposten officielt gennem Claus Ahlefeldt allerede i Dec. 1662 eller Jan. 1663 var gjort Curt Adelaer, medens han endnu var i Holland,¹⁾ paa et Tidspunkt da han neppe kunde have været paa Besøg i Danmark saa betids, at han kunde have paavirket Frederik III paa den formodede Maade før Tilbudet. Den sidste nedsættende Lignelse, der iøvrigt er ganske anakronistisk, savner ligeledes den Paavisning af nogen Forbindelse med Virkeligheden, uden hvilken den af Hensyn til Heltens Minde ikke burde være udtalt. Saadanne Sigtelser ere dog ofte lige saa vanskelige at modbevise som at bevise, og en saa uventet Plet paa en gennem Aarhundreder højt anset Personlighed bliver derfor let hængende i Bevidstheden. Saa meget vigtigere er det at fastholde, at den, der fremfører dem, ogsaa har Bevisbyrden, og fristende, naar Lejlighed gives, at bidrage til at vise, at en saa nedsættende Grund til at forklare hans Forfremmelse til Admiral er lige saa unødig som søgt.

En Sammenligning mellem Hovedtrækkene i de Ruijters²⁾ og Adelaers Livsskæbner vil nemlig sikkert gjøre det mere i Øjne faldende, at der i Virkeligheden ingensomhelst Grund er til at bygge Curt Adelaers store Forfremmelse paa kunstige og uklædelige Formodninger om hans Paatrængenhed eller Fremhæven af egne Fortjenester.

¹⁾ Meddelt af Chr. Bruun i „Nye Bidrag til Curt Adelaers Historie“, Danske Samlinger II R 5 Bind.

²⁾ Hovedkilden vedrørende de Ruijters Historie er Geraert Brandts: *Het Leven van de Ruijter af 1699*. En ny Biographi er under Udarbejdelse for nogle i Anledning af de Ruijters 300 aarige Fødselsdag i Aar indsamlede Penge-Bidrag, hvorimellem det ret anselige Overskud fra den af Danmark skænkede Guldkrands.

De to Søheltes Levetid falder temmelig nær sammen, de Ruijters fra 1607—1676, Curt Adelaers fra 1622—75. Begge kom tidligt tilsøes, de Ruijter 11 Aar gammel, Adelaer var 14 Aar, da han sendtes til Hoorn for at lære sin Navigation. Begge var fødte Sømænd og levede mange Aar igennem paa Søen, var fortrolige med dens Farer og udmærkede sig ved deres Sømandskab.

De levede i en Periode, hvor det netop begyndte at gaa op for de krigsførende Sømagter, at det ikke var tilstrækkeligt at have tapre Adelsmænd og Landofficerer til Ledere af Flaaderne. Evnen til at benytte sig af Vind og Vejr, Kundskaben til alle de mange Detailler, der udkrævedes til Skibenes Udrustning og rette Anvendelse paa Søen, var en Fagkundskab man nu under de store Søkrige lærte at vurdere. En tapper Mand som den oprindelige Kavallerioberst Wassenaer kom aldrig op paa Siden af de Ruijter som Flaadefører.

Ganske langsomt og næsten udelukkende i Fredstid vandt de Ruijter det Ry, som en glimrende Sømænd, en forstandig, rolig, betænksom og modig Mand, der satte ham i Spidsen for mægtige Flaader i Holland. Han avancerede først i 1633 til Styrmand paa en lille Grønlandsfarer. Naar undtages at han 15 Aar gammel havde været Bøsseskytte tillands og i 1637 førte en Kaper mod Dünkirkerne, havde han kun faret paa Koffardiskibe i Handelsøjemed, da han 1641 første Gang fik et af Statens Orlogsskibe at føre, men alligevel nød han allerede da blandt Kammerater en Anseelse, der førte til at han strax ved samme Lejlighed blev gjort til Schoutbynacht paa den Krigsflaade, Generalstaterne sendte Portugiserne til Hjælp mod Spanierne. Efter at Krigen samme Aar var afsluttet, gik han atter 10—12 lange Aar til Koffardis. Han havde nu besluttet at lægge op, og giftet sig tredje Gang, da Skipperen de Ruijter ikke uden lange Vægringer modtog sine Landsmænds Tilbud om at føre en Flaade i den første engelske Krig 1652, og derefter trods sin lidet glimrende Fortid viste sig som en af Verdens ypperste Flaadeførere, hvis 300aars Fødselsdag som bekendt i Aar er fejret med store Festligheder i Holland.

Curt Adelaer havde i sin Ungdom ikke mindre Lejlighed til at færdes Aar ud og Aar ind paa Havet, men han havde nydt en meget bedre Opdragelse hjemme end de Ruijter. Han havde haft privat Præceptor og besøgt flere Skoler førend han i sit 15de Aar kom til Hoorn for at lære Navigation. Og langt tidligere end de Ruijter lærte han *Søkrigstjenesten* fra Grunden af, idet han straks blev Adelbors, en Slags Lærling eller Søkadet, der opdroges med denne Tjeneste for Øje. Hans første Togt var under Tromp. Det andet til Middelhavet, hvor han tjente paa et armeret hollandsk Skib som Konstabel paa fjerde Aar. Alle-rede 1645 blev han Løjtnant og Kaptajn paa Skibet. I 1646 besøgte han Slægten i Norge og ægtede i Hoorn sin første Hustru Engeltje.

Snart efter drog han dog atter til Venedig, hvor han som Skipper eller Kaptajn førte Skibet St. George Grande i den heftige mangeaarige Krig mod en saa frygtet Nation som Tyrkerne og i blodige Slag vandt den ene Udmærkelse efter den anden som Kriger og som Sømand, hvad nærmere vil ses i alle hans Biographier hos Mylius, Bruun og Fredericia, hos Venetianernes Historieskriver Nani, og Hollændernes Marinehistoriker de Jonge.

Curt Adelaer havde, da han kom hjem til Holland i 1661, vundet sig saavel Velstand som Anseelse. Ved sit andet Ægteskab med Anna Pelt forøgede han yderligere sin Formue. Som de Ruijter har han sagtens tænkt sig at lægge op og bosætte sig i Holland, da Tilbudet fra Danmarks og Norges Konge kom.

Man forstaar, at han ikke behøvede at sætte alt ind paa, endsige komme med usandfærdige Pralerier for at vinde en Stilling, men at han selv kunde tale med om Betingelserne for at overtage det ærefulde Hverv, og hans herom vidnende Svar paa Tilbudet er jo nu at læse i Danske Samlinger¹⁾. Med udmærket Energi og Dygtighed tog han efter Ansættelsen fat paa sine store Opgaver i Hjemlandet, og med Rette nævner Forfatteren af Frederik III's Sømagts Historie²⁾ ham som „Marinens

¹⁾ 2. Række, 5. Bind S. 67.

²⁾ H. D. Lind i nævnte Værk S. 240.

store Kraft“. Man var berettiget til med de bedste Forventninger at se Resultatet af hans Virksomhed som dansk Flaadefører, da Døden bortrev ham i Begyndelsen af Krigen.

Selvfølgelig kan man ikke lægge Curt Adelaer til Last, at Samtidens ofte bombastiske Æresvers nu og da efter Tidens Skik har pranget med for stærke Farver. Lige saa lidt maa man ved Gennemlæsningen af følgende Breve glemme, at Tidens Udtryksmaade var en anden end vor, og derfor ikke fortolke det som graverende Praleri, naar Adelaer i Brevene gerne dvæler ved Kongens Gunst og sin Indflydelse til Fordel for Vennerne. En anden Sag er, at han, dog paa en gemytlig Maade, viser en vis Selvfølelse, og Stolthed over den adelige Stand, hvortil han er hævet, idet han f. Ex. lægger de Ruijter paa Sinde, at sørge for at Sønnen bliver adeligt gift. Men ogsaa her maa man ikke glemme, at det var andre Tider og Forhold end nu. For begge disse Sølhelte havde det en i vor Tid ukendt Betydning, gennem deres Adelskab at blive hævet op i Niveau med Flaadeførerne af de gamle Adelslægter, hvis Ansættelse i lange Tider havde gjort det saa vanskeligt for faglige Dygtigheder af ringe Stand at naa frem i første Række.

Noget ondsindet Praleri eller opdigtede Skipperhistorier om egne Bedrifter vil man i disse Breve forgæves søge. Gennem dem vil man netop i Modsætning dertil faa Lejlighed til at blive opmærksom paa, at en samtidig hollandsk Magistratsperson i Anledning af et stort Gilde for Adelaer i Amsterdam, hvor denne tog godt til sig af Varerne, og hvor der nok kunde være Lejlighed til at faa Tungen paa Gled, hvis han havde Tilbøjelighed i den nævnte Retning, netop roser ham som en *Mand af stor Beskedenhed*.

Brevene er imidlertid desværre ikke ret mange og af et ret tilfældigt Indhold, men selv uden fyldigere Indhold vil formentlig Sjældenheden af private Breve fra Curt Adelaer og Udsigten til derigennem at kunne danne sig et Førstehaands Indtryk af vor af Bruun medtagne Sølhelts Personlighed vække Læserens Lyst til at blive bekendt med de længe gemte Breve. Fra den anden Part i Korrespondancen, som ikke blot var Hollændernes ypperste

Admiral, men en ganske ualmindelig ædel og retsindig Personlighed mangler desværre hidtil ganske hans Andel i Brevvexlingen, hvis Rester ikke destomindre bringer Vidnesbyrd om gensidigt Venskåb og Agtelse mellem de to Sølhelte, som ikke hidtil har været paaagtet.

Brevvexlingen viser Adelaers Fortrolighed med Hollandsk, i hvilket Sprog han ogsaa i 1666 og 1669 skrev sine i Rigsarkivet bevarede Relationer til Kongen. Det djærve Sprog synes at stemme saa godt med hans Gemyt, at jeg finder det urigtigt ikke at gengive Brevene i deres originale Text. Da jeg dog ikke kan gaa ud fra, at Læserne helt igennem vil forslaa denne, har jeg tilføjet en Oversættelse, hvori jeg har søgt at gengive dem saaledes paa dansk, at Udtrykkene ikke skurrer for meget mod Datidens Sprogbrug, og med Bibeholdelse af Adelaers rigelige Brug af franske Udtryk.

Anledningen til det første af disse Breve var Adelaers Trang til at takke for venlig Modtagelse i Holland i de første Maaneder af 1669. Til nærmere Forstaaelse af Brevene turde det være hensigtsmæssigt at forudskikke nogle Bemærkninger om hans ingenlunde lette offentlige Hverv, her at forhandle med Hollænderne om Skibsmaalingen, det vil sige fastslaa de Regler, der skulde være Grundlaget for de Afgifter, som de hollandske Skibe skulde betale af den Trælast de hentede i Norge. Disse Afgifter var selvfølgelig ikke velsete i Holland. Man frygtede, og ikke uden Grund, at ny Regler skulde forhøje dem, men vilde paa den anden Side hellere have faste Regler end være afhængig af de norske Tolderes Fortolkninger.

Adelaers Instrux af 17 Dec. 1668 findes trykt i Mylius's Levnetsbeskrivelse, og Spørgsmaalet om hvad han udrettede er behandlet baade af denne og Bruun. Sidstnævnte gjør dog opmærksom paa, at Mylius ikke har kendt tre i Rigsarkivet bevarede interessante Relationer herom fra Adelaer af $\frac{30}{9}$ Jan. Febr., $\frac{5}{15}$ Febr. og $\frac{3}{13}$ April 1669, som han aftrykker blandt Bilagene. Da der imidlertid desforuden ikke blot findes en hel Samling af Rela-

tioner fra Georg Høyer¹⁾ om samme Sag, men ogsaa andre Relationer fra Adelaer selv af $\frac{18}{28}$ Jan., $\frac{22 \text{ Jan.}}{1 \text{ Febr.}}$, $\frac{10}{20}$ Apr. og 7 Maj n. St. 1669²⁾, som Bruun synes at have overset, og som giver vigtige og ubenyttede Oplysninger om det vanskelige Hverv, turde det neppe være overflødigt, med Benyttelse af det ny Grundlag, i ganske korte Træk her at opfriske Sagen.

Adelaer meddeler 18. Jan. gl. St., at han efter den 14 at være kommet til Haag havde overleveret Kongens Brev³⁾ til Raadpensionarius de Wit, og at denne underholdt sig med ham med stor Høflighed, lovede at ville anvende al Flid for at tilfredsstille Kongen og foreslog til Kommissærer fra hollandsk Side van Beuningen og Hasselaer⁴⁾. Adelaer begærede imidlertid at faa de Ruijter, hvem han sikkert personlig har kendt tidligere. Men tilføjer, at det ikke synes at ville lykkes, da en „Hr. Reinswood⁵⁾ som i denne Uge var Præsident og var meget villig til Kongens Tjeneste“ havde underrettet ham om, at der allerede paa Kongens Brev *var* resolveret, at Borgmester Hasselaer skulde være Kommissarius. Sekretær Høyer fremhæver i en udateret Relation af Januar 1669, at Adelaer bar sig meget diplomatisk ad ved at lade Lørdagen passere, inden han henvendte sig til

¹⁾ Georg Høyer var dansk Resident i Haag, og havde faaet Ordre til at assistere Adelaer med Skibsmalingen. Han døde i Haag i Foraaret 1670 (jfr. Relationer fra Holland i Rigsarkivet).

²⁾ Se i Rigsarkivet. „Holland B“

³⁾ Kreditivet af 17 Dec. 1668, gl. St., trykt hos Mylius S. 43 f.

⁴⁾ Den første var den bekendte danskvenlige Diplomat, der nedenfor omtales, den anden Gerard Hasselaer, f. 1621 † 1673, en fortjent Borgmester af Amsterdam.

⁵⁾ Ved Reinswood menes Johan van Reede, f. 1593 † 1682, der 1623 blev forlenet med Renswoude, siden repræsenterede Utrecht i Generalstaternes Forsamling og flere Gange var Gesandt, bl. a. i England, hvor han blev baroniseret, og som i Danmark fik Elefantordenen (jfr. Manusk. i Thottske Samlinger N. 766 Fol.). Han maa ikke forvexles med den anden fra vor Historie nok saa kendte af Frederik den tredie til Elefantridder udnævnte Godaerd Adriaan van Reede, Friherre af Amerongen. Prof. Kernkamp omtaler i sit Værk om skandinaviske Arkivalier (sGravenhage 1903 S. 287) et Brev fra Johan Baron van Reede til Renswoude af 22 Aug. 1652 hvoraf fremgaar, at Grev Henrik af Nassau samme Aar havde løvet med at overrække ham Dekorationen fra Frederik III, i Anledning af nogle Bagvaskelser, som han herved rensar sig imod.

Slaterne, fordi Provinsen Utrecht i næste Uge skulde præsidere i Generalstaternes Forsamling og denne netop repræsenteredes „aff den Her Renswowe, hvilken saasom han haver den Ære at drage udvortes den danske Ridder-Orden, saa lader hand gjerne udj alle occasioner see, at hand drager och indvortes nogen genegenhed for de danske affairer“. Allerede samme Dag kom baade Raadpensionarius de Wit og underholdt sig længe med ham, ligesom ogsaa de Ruijter og Admiral de Ghent „der begge viste sig som tro Tjenere af Eders Majestæt i Anledning af de nuværende Coniuncturer af Affairerne med England“, som dengang (efter Affairen i Bergen) stod noget skarpt overfor Danmark. De vilde gjerne tilskynde til Forsoning og fremhævede, at naar Sømagterne England, Holland og Danmark sluttede sig sammen havde de intet at frygte af nogen Magt i Verden. Næste Relation viser, at Hasselaer var bleven syg og til Adelaers Misfornøjelse ikke kunde antage Kommissionen. Han maatte nu anmode om en anden Kommissær og fik Hr. Børgmester Valchenier¹⁾ „en meget vis og forstandig Mand“, i Forbindelse med de Ruyter²⁾. Den ^{29 Jan.}/_{10 Febr.} traadte Kommissionen sammen, og Hollænderne havde medtaget en Hr. Høde³⁾, der var erfaren i „mathematiske Kunster“, hvis Forslag Adelaer imidlertid forkastede, medens Hollænderne holdt derpaa. Resultatet blev foreløbig, at hver skulde prøve paa sin Maade⁴⁾.

¹⁾ Valchenier var uidentvilt den samme Gillis Valchenier, for hvem Adelaers borgerlige Vielse fandt Sted i Amsterdam 23 Juli 1662 (jvfr. Bruun S. 128), medens han endnu var Raadmand. Han var en af Direktørerne i ostindisk Kompagni, udmærkede sig ved sit Mod, da Franskmændene i 1672 truede med at plyndre Amsterdam, og var en fremtrædende Politiker, døde 1682.

²⁾ Høyer forklarer i Relation af 9. Febr. Forholdet saaledes, at Valchenier „skulle haffue at betiene sig, om hannem saa siuntes, aff den Her Admiral Ruyters Advis, och eller tage til sig, huem hand erachtede“.

³⁾ Johan v. Hulde, Herre af Waweren, dengang endnu ung, blev en meget berømt Matematiker, søgt og højagtet af Mænd som Descartes, Leibnitz, Newton m. fl., fortjent ved Slusebygninger ved Amstel, af Amsterdams Sikring mod Franskmændene 1672, og sine videnskabelige Værker, død 1704 (jvfr. v. d. Aa: Biogr. Woordenboek).

⁴⁾ Sekretær Høyer præciserer klarest de forskellige Principper i en Relation af 9 Febr. 1669 (Holland B i Rigsarkivet). Adelaers, som skulde være lettest foreneligt med Traktaterne, bestod i ved Jernkugler at bestemme

De Søfarende, der nu frygtede, at Adelaers Strengthed med Maalingen skulde føre til større Afgifter, gjorde saa mange Op-hævelser, at Valchenier blev i den Grad allarmet, at ogsaa han nedlagde sin Kommission, med de Ord, at om de Herrer vilde betale ham 100000 Gylden af deres egen Pung, vilde han ikke fortsætte med denne, da han derved vilde paadrage sig alle Skipperes, Rederes og Borgeres Had og maatte leve i en bestandig Frygt for at de skulde slaa ham ihjel eller rive hans Hus ned fra øverst til nederst. Adelaer siger, at han ikke med Ord kan beskrive, hvilken Komædie der har været desangaaende. De Wit gjorde dog Tumultanterne opmærksomme paa, at de maatte holde sig til Traktaten, og talte i Forsamlingen saaledes til Kongens Fordel, at Folk undrede sig, og gjorde nu den berømte Advokat van Hoop til Kommitteret i Valcheniers Sted med Ordre til at tilendebringe Sagen i Overensstemmelse med Adelaers Forestilling. Skibenes Drægtighed blev derefter maalt ved Hjælp af Jernkugler efter Adelaers Forslag, men ikke ved Beregning af den Vandmængde, Skibet borttrængte. Det vakte nogen Bekymring hos de danske, at det første Skib ved den ny Maaling viste en Del mindre Læster end det før stod angivet for, men i Gennemsnit gav Maalingerne senere endog en ret betydelig større Drægtighed end før, til højlydt Glæde for Sekretæren Georg Høyer. Han siger saaledes i en Relation af 21 Maj „at alting er saaledes dirigeret aff den Her Gen. Admiral, at Taxation er endelig bleffven meget høyere eller advantageusere for hans Mayt, end wel udj førstningen aff beprøffwingen kunde formodes . . . den Hr. Gen. Admiral haffwer widst at obtinere dette som ingen uden en Herre baade aff Iffwer och Welmenenhed, saa wel som

Vægten af Ladningen i tre Skibe af forskellig Slags Konstruktion, og de andre efter disse Forbilleder. Det „som Her Hudden havde optencht“ beskriver Høyer omstændelig saaledes „bestaaer der udj, at det bliffuer præsupponeret, saasom et fast Mathematisk Axioma, at et corpus, som driffwer udj Wandet, støder saa meget Wand bort eller aff sin platz, som det er swært til, og der effter udfundet, huor wechtig en Cubique Fod Wand er, och siden lasten aff et Schib eller det spatium, som lasten haffwer begrebet, affdelt udj Cubique-Føder, til den ende. at mand kand udregne huor mange Cubique-Føder giffwer mig 4000 Pund, huilket bliffuer taget for en Læst“.

aff saadan autoriteyt och anseelse schulle haffwe kundet obtinere, at aff de 8 beprøffwede Schibe ere allene de tre aller avantageuseste komme udj consideration til at formere en general Regel for de andre Schibe“.

Disse Regler skulde efter samme Brev senere revideres, og der blev ogsaa et Aar efter rettet nogle Detailler (jfr. Bruun) ligesom i senere Tider Generaltoldforvalteren i Norge har udtalt Ønsket om at faa endnu mere i Kassen; men ved at læse Adelaers Relationer faar man det bestemte Indtryk, at han har holdt med Fasthed paa sin Konges Ret efter Instruxen. Naar han gentagende i sine Relationer udtrykker en for os mærkelig Afsky for de „matematiske Konster“, som nu ellers i Videnskaben er sat til Højbords, maa man ikke derfor beskyldte ham for mindre Sands for Matematikken, thi hans Troskab mod Kongens Ordre krævede, at han fulgte Instruxens § 9, der lød paa at „Vores General-Admiral sig dog ikke [skal] indlade udi den paa dette Verk ilde passende Mathematiske Kunst“, hvilket ogsaa andetsteds indskærpedes ham.

Det var ikke faa Skibe det drejede sig om. Den 1ste Maj underskrev Adelaer 162 Maalebrev, Dagen efter 9. Endnu paa Tilbagevejen faa Dage efter havde Adelaer beredt sig paa „en passant“ selv at tage sig af nogle faa Skibe, der var tilbage at maale i Rotterdam, Hoorn og Amsterdam. Han søgte at virke saa meget som muligt, medens han var nærværende, „thi det gaar“, siger han i den sidst bevarede Relation fra ham (af 7 Maj 1669, ny Stil) „som det i Italien almindelige Ordsprog siger: l'Occhio del Patrono ingrassa il Cauallo“¹⁾.

Allerede den 4 Juni 1669 kunde den svenske Diplomat Lilliecrona meddele, at Adeler var kommen til Kjøbenhavn fra Holland og havde gjort Kongen stor Fornøjelse over den Maade, hvorpaa han har udrettet sit Ærinde om Skibsmaalingen, og at Admiralen ikke noksom kunde berømme den Velvillie, han havde mødt hos Generalstaterne i alt, hvad han anmodede dem om²⁾.

Nogle Dage efter dateres det første af de heromhandlede Breve:

¹⁾ Oversat: Herrens Øje faar Hesten til at trives.

²⁾ Se Bechers Saml. til Frederik III's Historie II B. S. 251.

1.

Sijn Exellentie, Mijn Heer De Ruijter.

Naer mijn heer en broeder bedanckt hebbende voor genootene eere, courtosie en onthael, die aen UE. Exellentie in dese contrejen, a la parelje wenste te comen vergoeden.

Mijn arrivement hier sal mijn heer broeder wel verstaen hebben. Heb daerop dadelijck aen sijn Mayesteit, Coninginne, den Prints en t' gansche hof de groetenisse van mijn heer broeder gedaen, Hebben mijn heer broeder hoochlijck doen bedancken, en seer naerstich UE. Exell: gesontheyt gevraegt, beklagende de schaede mijn heer broeder aen sijn been gehadt heeft. UE. E. gesondtheit word aen sijn Mayesteits en andre groote heeren tafelen niet vergeten, wenste van harten mijn heer broeder hier te mogen sien, om t'saemen een vrolijcken dach te mogen hebben. Dat niet eerder hebbe geschreven is oorsaeck dat geoccupeert ben geweest int remonstreren van de metinge der schepen in Holland, waerover door eenen Daniel Knoop¹⁾ by sijn Majjesteit so falschelijck ben aengegeven geweest, als of ick sijn Majjesteits interesse niet naer behooren geobserveert hadde. Secretaris Abelin²⁾ sal mijn heer broeder daerover naerder onderricht mondeling connen geven, verhoope doch het voor eerst daerbij blijven sal, hoewel voorsz. Knoop en andre het soecken om te stooten. Mijn heer broeders eigen, neffens de weduwe van Jan van Dorts tot Bergen hoope wel gaen sal³⁾, wenste mijn heer broeder eenige aengenaeme dienst hier doen conde, soude uijt grond mijnes harten geschieden. Ick kan mijn heer broeder niet genoeg schrijven de groote affectie die sijn Majjesteit en de Coninginne tot mijn heer broeder hebben; UE. Ed. gelieve de E. E. heeren Borgemeesters van Amsterdam mijnent weegen te groeten en bedancken voor de groote eere en tracta-

¹⁾ Daniel Knoff, f. 1614 † 1687, havde tidligere været i Holland angaaende Skibsmaalingen, blev 1654 Toldforvalter og Direktør for Skibsmaalingen, 1661 Generaltold- og Tiendeforvalter søndenfelds og siden Amtmand over forskellige Amter i Norge, se nærmere Biogr. Lex.

²⁾ Rasmus Abelin havde i 1659 været Sekretær ved Otte Krag's og Godske von Buchwaldts Ambassade i Holland og fik samme Aar, d. 31 Oct., Bestalling til „at korrespondere og skrive hid, hvad skrivværdigt kan falde paa de Steder, hvor han henrejsendes vorder være sig Flandern, Brabant, Holland, England, Frankrig eller andre Steder (Stolpe: Dagspressen i Danm. I S. 110 og flere „sjællandske Missiver“ fra samme Aar). Det er aabenbart den samme „store Voyageur og Philosophus Abelin“, over hvem Holberg i sin Bergen Beskrivelse (S. 96) undrer sig, at han, efter saa længe at have boet i Italien „kunde persvadere sig til bortdrive sin Alderdom udi Bergen“, hvor Holberg i sin Barndom saa ham, kun lidet agtet. I sin Niels Klim lader Holberg den gamle Abelin modtage

1.

Hans Excellence, min Herre De Ruijter!

Næst at takke min Herre og Broder for den nydte Ære, Courtoisie og Traktering, kunde jeg ønske at gengælde Eders Excellence den à la pareille her i disse Verdenssegne.

Min Arrivement hertil vil min Herr Broder vel have erfaret. Jeg har strax derefter bragt Hans Majestæt, Dronningen, Prinsen og det ganske Hof Hilsenerne fra min Herr Broder. De have højligen ladet min Herr Broder takke og meget flittigt spurgt til Eders Excellences Sundhed, beklagende den Skade min Herr Broder har faaet paa sit Been. Eders Excellences Sundhed bliver ikke glemt ved Hans Majestæts og andre store Herrers Taffeler. Jeg vilde af Hjertet ønske at kunne se min Herr Broder her for at kunne faa en glad Dag sammen. Naar jeg ikke før har skrevet, er Aarsagen den, at jeg har været occuperet med at remonstrere om Skibsmaalingen i Holland, hvorom der af en Daniel Knoop¹⁾ er blevet givet falsk Besked til Hans Majestæt, som om jeg ikke havde observeret Hans Majestæts Interesse behørigt. Sekretær Abelin²⁾ skal mundtlig kunne give min Herr Broder nærmere Underretning derom. Forhaaber dog at det for det første skal blive derved, hvorvel fornævnte Knoop og andre søge at omstøde det. Min Herr Broders egen [Sag] og den om Enken efter Jan van Dort fra Bergen haaber jeg skal løbe vel af³⁾; jeg vilde ønske, at jeg kunde gjøre min Herr Broder nogen angennem Tjeneste her; det skulde ske af Hjertens Grund. Jeg kan ikke noksom beskrive min Herr Broder den store Affection som Hans Majestæt og Dronningen have til min Herr Broder. Eders Excellence behage at hilse de velædle Herrer Borgemestere af Amsterdam fra mig og takke for den store Ære og Tractemente. Jeg vilde ønske, jeg havde dem her. Jeg skulde da

den til Bergen fra sin underjordiske Rejse hjemvendende Niels Klim, og han fingerer at dennes Rejsebeskrivelse er fundet i Abelins Bibliotek. (Niels Klins underjordiske Rejse af Holberg, oversat af Dorph, med Oplysninger af Werlauff, Kbh. 1841 S. 241, 281 jfr. 291).

³⁾ Det synes, at de Ruijter har interesseret sig for Enken efter Jon van Dort, en hollandsk Søofficer, som i dansk Tjeneste blev skudt i en Kamp med et engelsk Skib og begravet i Holmens Kirke i Kjøbenhavn d. 27. Maj 1667 (jfr. H. D. Lind: Frederik III's Sømagt S. 271). Kongen havde allerede d. 23. Dec. 1667 i denne Sag resolveret, at der skulde udbetales Enken 1000 Gylden. Den 9. Aug. 1669 giver Adelaer og de øvrige Admiralitetsberrer Klingenberg Anvisning paa at udbetale Enken denne Sum af Subsidiepengene (Admiralitetets Registerbog contra Skatkammeret 1668 -- 70 f. 148, Rigsarkivet). Noget Brev fra de Ruijter til Frederik III i 1669 om dennes andre Anliggender kendes ikke.

mente, wenste haer hier hadde, soude haer naer behooren wederom onthaelen. Gelieft aen den heer Borgemeester Vlooswijk¹⁾ te seggen dat ick hier mijn seeschoenen aen hebbe²⁾, en bij aldien het geluck hier had, hem te moogen sien, soude wel glas om glas met hem drincken en so bestooven maecken als hij mij dede³⁾, versoecke vriendelijck mijn heer broeder syn liefste⁴⁾ van mij ende mijn liefste⁵⁾ te groeten, en blijve naer groetenisse Mijn heer broeders

Oetmoedigsten dienaer

Am: Cava: Curt Adelaer.

Copenhagen den $\frac{1}{2}$ ² Junij 1669.

In dorso het adress: „Son Excell: Monsigneur Chevallier Michiel De Ruijter, general admiral de Hollandia à Amsterdam.“

2.

Son Exellentie.

Naer dat mijn heer broeders aengenaeme missive sub dato 19 Julij mij is geworden, ende selve verstaen hebbe mijn heer broeder goede affectioneerte intentie met versenden van die drie portretten ende uijtmuntende schoone leesten per schipper Rijntje Intes, vaerende met een nieuwe galioet om voorsz. portretten te offereren aen sijn Koninglijke Maijsteit: soo is mij leet dit aen mijn heer broeder te communi- ceeren, dat mij gescreven is van mijn commis uyt Jutlandt, dat een

¹⁾ Cornelis van Vlooswijk, Herre af Vlooswijk, Diemsbrock og Paapenkop, Borgmester i Amsterdam, hørte ogsaa i Trængselsaaret 1672 til Amsterdams patriotiske Styrere, der fik det ansvarsfulde Hverv at lede Vandet ind gennem Digerne, hvorved det lykkedes ved Orlogsskibenes Hjælp at afværge Franskændenes farlige Angreb (jfr. Wagenaer: Amsterdam 1760, I, S. 627 m. fl. St.).

²⁾ Ved det hollandske Udtryk om Søskoene sigtes til at A. her føler sig hjemme som paa et Skibsdæk, hvor han forstaar at gjøre et kort og et langt Ben, som man siger paa Dansk.

³⁾ Historikeren, Professor Kernkamp fra Utrecht har været saa venlig at gjøre mig opmærksom paa, at det Gilde, hvortil herved sigtes, findes beskrevet i hans Udgave af Hans Bontemantels Skrift om „De Regeeringe van Amsterdam soo in 't civiel als crimineel en militaire (1653—72)“ 2 Del, S. 510. (Werken uitgeg. door het Historisch Genootschap te Utrecht, derde Serie N. 8). Under Titelen: „Maaltijd aangeboden aan den Deenschen admiraal Curt Adler“ fortælles ganske kortelig, at Curt Adelaer d. 11 Febr. 1669, altsaa kort efter hans Ankomst til Holland for at forhandle om Skibsmaalingen, blev trakteret af Amsterdams Borgmestere paa Cleveniersdoelen, et bekendt Skyttegildeforsamlingssted. Øverst ved Taffelet sad Curt Adelaer med Michiel de Ruijter paa højre Side og den som Gesandt i Danmark bekendte Amerongen til venstre. Tilstede var ogsaa de siden af Amsterdams Forsvar i 1672 bekendte Borgmestre

her underholde dem paa behørig Maade igjen. Behag at sige Herr Borgemester Vlooswijck¹⁾, at her har jeg mine Søske paa²⁾, og ifald jeg havde den Lykke at kunne se ham her, skulde jeg vel drikke Glas om Glas med ham og gjøre ham lige saa beskænket, som han gjorde mig³⁾.

Jeg beder venligt hilse min Herr Broders Kjæreste⁴⁾ fra mig og min Kjæreste⁵⁾ og forbliver næst Hilsen min Herr Broders

Ydmygste tiener

Am: Cava: Curt Adelaer.

Kjøbenhavn den $\frac{1}{2}$ / $\frac{2}{2}$ Juni 1669.

Udskrift. „Hans Excellence Monseigneur, Chevalier Michiel De Ruyter, General Admiral af Holland i Amsterdam“.

2.

Deres Excellence!

Efter at have modtaget min Herr Broders angenehme Missive sub dato 19 Juli og have erfaret min Herr Broders vel affectionerte Intention med Forsendelsen af de tre Portræter og udmærket smukke Rammer med Skipper Ryntje Intes, der foer med en ny Galiot, for at offerere fornævnte Portræter til Hans Kongelige Majestæt, saa er det mig bedrøveligt at communicere min Herr Broder, at det er skrevet mig til fra min Commissionær i Jylland, at et Skib kaldet „Vergulde

Vlooswijck og Pancras og den danskvenlige Diplomat van Beuningen (se nedenfor) med flere Magistratspersoner, hvoriblandt fornævnte Bontemantel, som om Festen i øvrigt skriver: „Maaltidet var fornøjeligt, dog blev der drukket noget stærkt, saa at paa Grund af den danske Admirals Jovialitet (gulharticheijt) denne meget beskænket blev kjørt hjem i en Lejeslæde. hvorover han, da han var kommen til Danmark, ofte ønskede at kunne traktere Hr. Vlooswijck der paa samme Maade. Han var en Herre af stor Belevenhed og Beskedenhed (discretie), som havde tjent Signoriet i Venedig mod Tyrkerne“. Det er ganske morsomt at se, hvor rigtigt Bontemantel referer Curt Adelaers i dette Brev udtrykte gode Vilie til at betale Borgmester Vlooswijck med samme Mønt. Bontemantel tilføjer derhos, at dette Maaltid havde kostet 580 Gylden, og Slutningen af hans Udtalelse har som før berørt en særlig Interesse som Modvægt imod de uden Hjemmel fremførte Beskyldninger mod Adelaer for Praleri, som jeg hidtil intetsteds har fundet støttet af *Samtidens* Vidnesbyrd

⁴⁾ De Ruijters tredie Hustru Anna v. Gelder, Enke efter Skipper Jan Pauluszoon, f. 1614 i Vlissingen, hvem han ægtede 8 Jan. 1652. Hun holdt ved sine jævne Sæder ogsaa efter Mandens Ophøjelse og siges at have gjort de spanske Gesandter, der efter Mandens Død overbragte dennes Hertugtitel, bekymrede ved selv at vaske sine blaa Forklæder og gaa med Torvekurv paa Armen ogsaa efter at hun var bleven Hertuginde.

⁵⁾ Adelaers anden Hustru, den amsterdamske Købmandsdatter Anna Pelt.

schip genaemt Vergulde Staer, per schipper Court Clasen commende van Amsterdam¹⁾ ende den 28 passato bij Voorby Strand genaemt, is voorsz. schip gestrandt ende het volck altemael gebergt²⁾, ende heft voorsz. commis mij geadverteert dat een brieff bij voorsz. schipper gevonden hebbe, welck aen mij soude geadressert sijn met eenige portretten van mijn heer broeder, sulckx met leetwescn datlijck aen sijn Coninglijcke Majjesteit mijn heer broeders brieff³⁾ overgegeven ende verhaelt hebbe, welck sijn Majjesteit seer leet ende onaengenaem was te hooren, doch met sulcken vriendlick discours sijn Majjesteit daerbyvoegte ende sijde beter het portreet verdroncken als de man, Maer soo mijn heer broeder geliefte aen sijn Majjesteit daer over te schrijven dat mijn heer broeder leet is ende soo sijn Majjesteit sulc diergelijcke portreetten gelieft wederom te hebben, soude mijn heer eenige wederom laeten maecken, het sall myn heer broeder geen schade sijn. Ick kan niet gnoegsaem schrijven wat geneegenhyt ende sonderling verlangen sijn Majjesteit hebbe naer mijn heer broeder porterett. Soodrac wat verneemen can van voorsz. portretten welck in voorsz. schip gewest, daervan wat te rechte geraeckt is, sall mijn heer broeder sulx laeten weeten. Bedanke UE. voor de groote moeite genomen ende oncosten gedaen hebben om sulx te stueren, maer hetselve mij leet is dat het soo gegaen is, voor recommende UE. broeder onder die protection Godes ende verblijve nae mijn dienstwillige gebiedenisse aen mijn heer broeders ende desselfs familia

Son Excellentie's

Dven ende oetmoedige dienaer ende broeder

Am: Cava: Curt Adelaer:

Christianshaven den 10 Augusti 1669.

In dorso staat het adres: „Son Excellence, Monsieur Michiel De Ruijter, Chevallier en generael admirael de Hollandie à Amsterdam“.

3.

Son Excellence.

Dat ick monsieur niet eerder gescreven hebbe is d'oorzaeck soo lang gewacht hebbe, omdat ick wat gewis aen monfrère soude com-

¹⁾ Eftersætningen synes at mangle (om at denne Skipper meddelet det andet Skibs Stranding).

²⁾ Landsarkivar Saxild har velvilligst undersøgt, om der i Arkivet i Viborg skulde findes nærmere Data om denne Stranding ved Voorby eller Fureby Strand bevarede, men desværre forgæves.

³⁾ Formentlig et nu tabt Følgebrev med Portrætterne.

⁴⁾ Dette synes allerede at være sket samme Aar. Thi i G. Brandt: Het Leven van de Ruijter. Amsterdam 1699, S 620 meddeles, at de Ruyter i 1669 paa Kongens Begæring lod sig male og sendte Billedet til Kjøben-

Staer“, Skipper Court Claesen, kommende fra Amsterdam¹⁾, og den 28. forrige Maaned er ved den saa kaldte Voorby Strand fornævnte Skib strandet og Folkene allesammen bjergede²⁾; og har før omtalte Commissionær averteret mig om, at han havde fundet et Brev hos fornævnte Skipper, som var adresseret til mig, med nogle Portraiter fra min Herr Broder. Derefter har jeg med Bedrøvelse strax overgivet min Herr Broders Brev til Hans Kongelige Mayestæt³⁾ og berettet dette, hvilket var Hans Mayestæt meget bedrøveligt og uangenemt at høre; dog med saadan venlig Discours tilføjede Hans Mayestæt: „bedre at Portraitet druknede end Manden“. Men hvis min Herr Broder behagede derom at skrive til Hans Mayestæt, at min Herr Broder er bedrøvet derover og, hvis det behagede Hans Mayestæt atter at modtage ligesaadanne Portraiter, vilde lade nogle gjøre paany, saa skal det ikke være min Herr Broder nogen Skade til⁴⁾.

Jeg kan ikke noksom beskrive, hvad Genegenhed og synderlig Forlangende Hans Mayestæt har efter min Herr Broders Portrait. Saasart jeg kan fornemme noget om førnævnte Portraiter, som have været i fornævnte Skib, at deraf noget er kommet til Veie, skal jeg lade min Herr Broder saadant vide. Jeg takker Eders Exc. for den store anvendte Møje og gjordte Omkostninger for at sende sligt, men det er ogsaa mig bedrøveligt, at det er gaaet saaledes til. Jeg recommanderer Eder, ædle Broder, under Guds Protection og forbliver tjensterbødig min Her Broders og Families

Eders Excellences

tjenstvillige og ydmyge Tjener og Broder
Am. Cava. Curt Adelaer.

Christianshavn den 10 Aug. 1669.

Udskrift: Hans Excellence, Monseigneur Michiel de Ruijter, Chevalier og General Admiral af Holland i Amsterdam.

3.

Hans Excellence!

Grunden til, at jeg ikke før har skrevet Monsieur til, er at jeg har ventet saa længe, for at jeg kunde faa noget sikkert at communi-

havn, hvor det blev overleveret Kongen af Adelaer i Nærværelse af Dronningen, Rigsraaderne og Hoffet, og at Kongen modtog Billedet med ingen ringe Glæde med Ordene, at det ved sin udmærkede Lighed behagede ham i høj Grad, og at han længe havde længtes efter at beskue Billedet af en saa stor Søhelt og derved tænke paa hans Person, hans Dyder, Bedrifter og Tjenester. Dette Billede er sikkert det udmærkede Maleri af Ferdinand Bol, der endnu hænger paa Kunstsamlingen, og hvoraf en Gengivelse findes i dette Tidsskrifts 5. Række 2. Bind jfr. Illustr. Tid. 1907 N. 25.

municeren. Naer dat ick sijn Majesteit bericht hadde van sieur Gaerman, dat monsieur is affgetrocken die Princessestur ende 't percento voor specie Rd is sijn Majesteit heel malcontent daerover gewest ende desen sieur Gaerman is affgesett van sijn officie, welcke is in sijn plats gecommen sieur Hans Christoffersen, die sall monsieur wederom goed doen van wegen het Princessestur ende van die specie Rxd. ende monsieur sall altijt betaelt worden als voor desen gedaen is¹⁾. Sijn Majesteit verlangt seer naer monsieur's contrefej ende ick kan monsieur niet genoegh schrijven, wat inclination sijn Majesteit tot monsieur draegt. Aengaende de capitijns weduwe van Dort, sall mijn heer Clingenbergh²⁾ ordre geven aen mijn heer Marcelis³⁾ dat sij van die supcidie penningen betaelt sall worden⁴⁾. Neffens verstaen hebben monsieur soon joncker Engell⁵⁾ thuijs gecommen welck mij lieff is. Monsieur gelieft een goede portur voor hem uijt te soecken dat in edele dame is, om altijt Monsieur groote nahm in de noblesse mochte blijven, hetwelck sijn Majesteit geern soude sien en heel angenahm sijn. Vors gelieft monsieur mij te commendeeren in watt occasion monsieur dienen can sall niet naerlaeten U monsieur gehoorsaem dienaer te verbljive

Mon frère

Dienstwilliger dienaer en broeder:

Am: Cava: Curt Adelaer.

In dorso staet: „Ontfangen den 12 Agustij 1669^{e)} Amsterdam:“ en het adres: „Son Excellence Monsigneur Chevallier Michiel de Ruijter, generael admiraell des Stadt: Hollandia à Amsterdam.“

¹⁾ Om den bekende Generaltoldforvalter og Præsident i Bergen, Holbergs Gudfader, Herman Garman, f. 1612 † 1674, se ovenfor 3 R. III B., S. 153 — Her faar man uventet Grunden til hans Afsked som Generaltoldforvalter at vide. Omstændighederne tyder paa, at han helt uforskyldt maatte offre sin Stilling for at Kongen kunde undgaa at krænke de Ruijter. Thi et i Rigsarkivet bevaret Regnskab over Prinsessestyren til Frederik III's Døttre viser, at Lorenz Tuxen virkelig havde faaet Ordre til at indkræve denne Skat af alle Besoldinger, Pensioner, Benaadinger „uden Undskyldning“, og at bl. a. de Ruijter heri allerede var sat til at betale 160 Rd. af sine 800 Rd. Var der ikke lovligt blevet afdraget et Beløb for ham, havde det næppe heller været nødvendigt, at der den 24 Decbr. 1669, altsaa *efter* dette Brev, efter kongelig Ordre og alleruderdanigst Ansøgning efterlodes „den hollandsche Admiral Reuter hvis Princessindestyr hand paa den aff os bevilgede Pension tilkommer at erlegge“ og tilbagegaves hvad han havde erlagt (jfr. Rentek. Exp. Prot. N. 11, 1669—70, i Rigsarkivet). Alligevel fik den 22 Juli 1669 ifølge samme Kilde Generaltoldforvalter nordenfjelds Herman Garman den Ordre „sig ikke videre med samme Bestilling at befatte“, og samme Dag fik Hans Christophersen Hjort Bestillingen som Generaltoldforvalter i hans Sted (Rentek. Bestallingsprot.). Men det var jo ogsaa meget ubejligt for Kongen, at Afdraget skulde ske omtrent samtidigt med at de Ruijter sendte Kongen Gaver. Curt Adelaer fremfører atter i et følgende Brev Undskyldninger i samme Anledning.

cere mon frère. Efter at jeg havde berettet Hans Mayestæt om Sieur Gaerman, at Monsieur er bleven aftrukken Princessestyren og en Procent for Specie Rigsdaler er Hans Mayestæt bleven hel malcontent derover, og denne Sieur Gaerman er bleven afsat fra sit Embede, og i hans Sted' er kommen Sieur Hans Christoffersen, som atter skal godtgøre Monsieur Princesse styren og Specie Rigsdaleren, og Monsieur skal altid vorde betalt som før dette sket er¹⁾. Hans Mayestæt længes meget efter Monsieurs Contrafey, og jeg kan ikke noksom beskrive Monsieur hvad Inclination Hans Mayestæt bærer til Monsieur.

Angaaende Capitain van Dorts Enke skal jeg give min Herr Clingenbergh²⁾ Ordre til min Herr Marcellis³⁾, at de skal blive betalt af Subsidie-Pengene⁴⁾. Jeg har derhos faaet at vide, at Monsieurs Søn Junker Engell⁵⁾ er kommen hjem, hvilket er mig kjært. Monsieur behage at udsøge et godt Parti til ham, som er en adelig Dame, for at Monsieurs store Navn altid kunde blive i Noblessen, hvilket Hans Mayestæt gerne skulde se og vilde være ham helt angenemt. Fremdeles behage Monsieur at commandere mig; i hvad Occasion jeg kan tiene Monsieur, skal jeg ikke efterlade at forblive Eder Monsieur en lydige Tjener

Mon frère

Tienstvillige Tjener og Broder

Am. Cava. Curt Adelaer.

Udenpaa staar: „Modlaget den 12 Augusti 1669. Amsterdam“ og Adressen: Hans Excellence, Monseigneur, Chevalier Michiel de Ruijter, General Admiral af Staten Hollandia, i Amsterdam.

²⁾ Generalpostmester, Admiralitetsraad og dengang Gesandt i Nederlandene Poul v. Klingenberg, f. 1615 † 1690, adlet 4 Sept. 1669, jfr. biogr. Lex.

³⁾ Gabriel Marselius, bekendt Leder af et stort Handelshus i Amsterdam, som gennem sine Forretninger med den danske Stat erhvervede betydelige Fordringer og Godser i Danmark og Norge og adledes 1665 af Fr. III, jfr. biogr. Lex.

⁴⁾ Om Betalingen til Jan van Dorts Enke se foran.

⁵⁾ Michiel de Ruijters eneste og lovende Søn Engel de Ruijter, f. 1649, var nær jævnaldrende med Adellers Søn Sivert, og havde en lignende Skæbne som denne. Han avancerede hurtigt til Schoutbynacht (1673) og Vice-admiral, og døde ung og ugift 1683. Han bevarede Faderens Interesse for Danmark, og gjorde her Tjeneste som Schoutbynacht i 1676 og modtog, medens han laa med en dansk Eskadre ved Rügen, Spaniens ærefulde Tilbud om den Hertugtitel, som ikke naaede Faderen før hans Død; beskeden som han var, foretrak han at ombytte den med en Barontitel. Hans Portræt er gengivet i Illustreret Tidende for 23 Marts 1907. (Se Brandt og de Jonges førnævnte Værker).

⁶⁾ Brevet er uddaleret; maa været efter d. 22 Juli 1669, da Hans Christoffersen blev Generaltoldforvalter, og før 12 Aug., da Brevet modtoges i Amsterdam.

4.

Mijnheer en broeder.

Mijnen laetsten aen mijn heer broeder is geweest den 22 October, waer aen mijn referere. Seedert van mijn heer broeder niet vernoomen. Per t' schip de Son van Vlieland heb aen sijn EEd: mijn heer broeder gesonden een vat puijck Lubs seebier en per schipper Glaesmaecker van Vlielandt een hock met 5 kalekoene en 5 ganse, verhoope die sijn Exellencie mijn heer broeder wel sullen ter hand gecomen sijn, d' rariteiten en vruchten van dit landt, sijn mijn heer broeder wel bekendt wat sobertjes vallen, en in geen comparatie comen bij die van Spanje of Italien, daerom versoecke mijn heer broeder dees kleijnicheijt gelieve in danck aen te neemen.

Ons genadigsten heer en Cooninck doet UE. Exellencie hartelijk groeten en voor dees tijt niet anders hebbende als presentatie van mijnen dienst en d' groetenisse aen mijn heer broeders allerliefste, den heer van Beuningen¹⁾, Vlooswijck en andre heeren en vrienden, blijve

UE. Excellents

Ootmoedigsten dienaer

Am: Cava: Curt Adelaer.

P. S. Mijn heer broeder, ick soude wel ijts gestuirt hebben aen d'heeren Burgemeesters, dan heb het wegen de soberheit van onse landvruchten niet doen durven.

Copenhagen, 27 November 1669.

In dorso staat het adres: „Á son Excellence Monseigneur Le Chevallier de Ruijter, admiral des Provinces Unies du Pays Bas à Amsterdam“.

5.

Mijnheer en Broeder.

Het heft UE. Excellencie belieft mij te vereeren met UEd: aen-genaeme letter sub dato December, in afneemen uijt mijn schrijven ge-

¹⁾ Den bekendte danskvenlige hollandske Diplomat Koenraad van Beuningen, hvis Fader var Borgmester i Amsterdam, hvor han fødtes i 1622. Alle-rede 1643 blev han Dr. utriusque juris og samme Aar udnævnt til Amsterdams Sekretær, men vilde betakke sig for Posten, da han ikke mente at have Forstand nok til at udfylde den, medens hans Bedstemoder var af en anden Mening og sagde: Du er jo nok ung, men tag bare imod den, Du kan ikke tro, med hvor lidt Forstand man kan regere et Land. Tungsindig tog han 1650 Afsked med Stilling og sin Familie og beredte sig til Christi tusindaarige Rige her paa Jorden. 1651 blev han Pensionær af Amsterdam. 1652 sendt til Dronning Christine af Sverrig. 1654 til Stade, hvor han forgæves søgte at mægle mellem Svenskerne og Staden Bremen og mer end een Gang kom i heftig Strid med Karl Gustaf. Det var van Beuningen, der engang, da denne truede med at lukke Sundet,

4.

Min Herre og Broder!

Mit Sidste til min Herr Broder har været af 22 October, hvortil jeg refererer. Siden har jeg ikke fornummet noget fra min Herr Broder. Per Skibet „de Son van Vlieland“ har jeg sendt Hans Exc., min Herr Broder, et Fad bedste lybsk Skibsøl og per Skipper Glaesmaecker af Vlieland en Kasse med 5 Kalkuner og 5 Gæs. Forhaaber de skulle komme Hans Excellence, min Herr Broder vel til Hænde. Rariteter og Frugter af dette Land falder, som min Herr Broder er vel bekendt, noget sobert, og komme ikke i nogen Comparison med dem fra Spanien eller Italien, derfor beder jeg min Herr Broder behage at tage til Takke med disse Smaating.

Vor naadigste Herre og Konge lader Eders Excellence hjærtelig hilse, og da jeg for Tiden ikke har andet end at præsentere min Tjeneste og Hilsen til min Herr Broders Allerkjæreste, Herr van Beuningen¹⁾, Vlooswijck, og andre Herrer og Venner, bliver jeg

Eders Excellences

ydmygste Tjener

Am. Cava. Curt Adelaer.

P. S. Min Herr Broder, jeg skulde vel nu have sendt til De Herrer Borgmestere, men har for vort Lands Frugters Tarveligheds Skyld, ikke turdet vove det.

Kjøbenhavn, 27 November 1669.

Udskrift: Til Hans Excellence, Monseigneur, Chevalier de Ruijter, Admiral i de Forenede Provindser af Nederlandene, i Amsterdam.

5.

Min Herre og Broder!

Det har behaget Eders Excellence at bæære mig med Eders angeneme Brev sub Dato December. Som Deres Excellenee ved min

sagde: Deres Majestæt maa vide, at jeg har set Nøglerne til Sundet ligge i Amsterdams Dokker. Ikke længe efter var han Gesandt i Kjøbenhavn, hvor man gav ham Skylden for at have raadet til at bekrige Sværrig, og ved Kbhs. Belejring var han nær faldet i Hænderne paa Karl Gustaf, der hadede ham. 1660 sendtes han til Frankrig; og hans Talenter var saa fremragende, at Ludvig XIV i 1666 bød ham 100000 Rigsd. aarlig. for at nedsætte sig med Familie i Frankrig. Siden var han ogsaa Gesandt i England. Han skildres som skarp af Forstand, levende af Aand, klar i at udtrykke sig, med en forbausende Lærdom uden Praleri, ærlig og sandhedskærlig. I sin gamle Alder fordunkledes dog hans Aand, og han døde 1693 uden at efterlade Børn i sit Ægteskab med Johanna Bartolotte van Heuvel. (Jfr. nærm. A. J. van der Aa: Biogr. Wordenboek der Nederlanden).

lijck uijt mijn heer Caricius¹⁾ sijn schrijven voor eenige tijdt aen UE. Exc: geadviseert hadde, wegen de cortage van UE. Exl: pension door die tolverwalters²⁾ gedaen, soo hebbe daerover met den heer schatmeester gesproocken en sijde mij dat al voor lang ordre gestelt war aen de tolverwalters dat sij UE: Exl: ten vollen contentement sauden geven als voor desen ende hij was heel over verwondert, waerop antwoorte dat sulx niet geschiet en war en heft daerop datelijck laeten naervraegen, soo bevinde, hij in abuijsen van de Cancelij-boode, te sijn, welcke alle die brieven aen posthuijs brenge, hadde vergeeten de ordre off den brief daer d'ordre in waer dien postdag niet bestelt, welcke 8 dagen prolongeerte, soodat nu all in Bergen off aen de tolverwalter is weder gecommen ende alreets ordre heft sulx UE. Exll: te conteeren, tot dien overvloet soo is noch een andre schrijven uijtgegaen aen H. tolverwalters die nu in H: Herman Gaermans plats gecommen is genaent Hans Christoffersen, als copia hier neffens sende, dat UE. Exl. datelick aen hem gelieft te senden ende te schrijven off het war, dat den aen hem niet en war gecommen dat hij dan datelick contentement aen UE. Exl: off UE. commis costi sauden geven, soo dat niet twijffelen will off UE. Exll: satisfactie becommen sall, en is mij leet dat sulx niet gelijk als het behoort te sijn eerter geschiet is. Sijn Majesteit hebbe ick het ooc voorgedraegen ende nam het heel qualyck op, welcke datelijck ordre gaff aen den heer Schatmeester dat aen den tolverwalter schriuen saude, gelijk voor verhaelt heft, en het is mij aengenaem te verstaen dat UE. Exll: ontfangen heft die wijnige vruchten van onsen landt aen UE. Exell: geenvoijeert maer twijffele doordien het soo qualijck weer is geweest, ende lang onder wegen, dat het soo niet en is, gelijk als het wel behoort te sijn. Neffens is mij lieff te vezstaen dat het seebier UE. Exll: met meerder andre heeren ende vrienden heft smackelijck geconsumeert, en hiertoe niets van consideratie te voegen hebbende als wense UE. Exll. en desselfs allerliebeste met lieve kindern een gelijklijcke ende zeegenrijcken niewes jaer met al geluckelijcke prosperiteet ende welvaart naer eegen wens ende begeeren neffens de gebiedenis aen UE. Exll: ende deselfs allerliebeste ende familia mitsgaders bij occasion alle andre heeren ende vrienden recommenderende onder protection Godts ende verbljvende

Mijn heer en broeder

Uwe Ex^{ies} oetmoedige dienaar en broeder

Am: Cava: Curt Adelaer.

Christianshaven den primo Januarij 1670.

In dorso staat het adres: „Son Excellentie Monsieigneur Chavalier Michil De Ruijter, General. L. admirael des Unie provincie à Amsterdam.“

¹⁾ Peder Charisius, død 1683. Søn af den bekendte Statsmand Jonas Charisius, i en lang Række af Aar dansk Resident i Nederlandene, derefter 1669 Amtmand i Aalborghus. Se nærmere Biogr. Lexikon.

Skrivelse ligesom ogsaa min Herr Caricius's¹⁾ Skrivelse for nogen Tid siden var averteret angaaende den Cortage i Eders Excellences Pension som var gjort af Toldforvalteren²⁾, saa har jeg talt derom med Skatmesteren, og han sagde mig, at der allerede for lang Tid siden var tilstillet Toldforvalterne Ordre, om at de skulde give E. Ex. fuld Contentement som før dette, og han var helt forundret derover, hvorpaa han svarede, at saadant ikke var sket og har strax ladet spørge derom. Nu finder han det at ligge i en Fejl af Cancellibudet, som bringer alle Brevene til Posthuset, idet han havde forglemt at besørge Ordren eller det Brev, hvori Ordren var, den Postdag, som (derfor) prolongerede 8 Dage, saa at nu alt senere er kommet til Bergen eller til Toldforvalteren, og han allerede har Ordre til at contentere Eders E. Excell. saadant. Til en Overflod saa er endnu en anden Skrivelse udgaaen til Hr. Toldforvalteren, som nu er kommen i Hr. Herman Gaarmans Sted, kaldet Hans Christoffersen, hvoraf jeg herhos sender Copi, som E. Exl. strax behage at sende ham og tilskrive, hvis det skulde være, at den ikke var kommen til ham, at han da strax skulde give Contentement til E. Exc. eller Eders Commissionær, saa at jeg ikke vil betvivle, at Eders Exc. skal bekomme Satisfaction. Det er mig kedsommeligt, at saadant ikke, som behørigt var, er sket før. Hans Mayestæt har jeg ogsaa foredraget det, og han tog det helt ilde op, og gav strax Ordre til Hr. Skatmesteren, at han skulde skrive til Toldforvalteren, som jeg før har berettet³⁾. Og det er mig ångeneemt at erfare, at Eders Exc. har modtaget de faa Frugter af vort Land, der var sendt E. Exc., men tvivler, da det har været saa slet Vejr, og de vare saa længe under Vejs, at de ere saaledes som de burde være. Derhos er det mig kært at høre, at Exc. med flere andre Herrer og Venner har consumeret Skibsøllet med god Appetit. Og da jeg hertil intet af Consideration har at føje, ønsker jeg Eders Exc. og Deres Allerkæreste med kjære Børn et lykkeligt og velsignet Nytaar med al lykkelig Prosperitet og Velfærd efter eget Ønske og Begær, med Compliment til E. Exc. og Deres Allerkæreste og Familie samt ved Occasion alle andre Herrer og Venner, recommanderende under Guds Protection og forblivende

Min Herre og Broders

Eders Exc^s ydmyge Tjener og Broder

Am: Cava: Curt Adelaer.

Christianshavn den primo Januarij 1670.

Udskrift: Hans Excellence, Monseigneur, Chevalier Michil De Ruijter, General. L. Admiral af de Forenede Provindser, Amsterdam.

²⁾ Herman Garmann, jfr. ovenfor S. 216.

³⁾ Om hele denne Sag henvises nærmere til Noten S. 216.

6.

Sijn Excellentie.

Ick hebbe Uwe Exll. aengenaeme missive sub dato primo hujus ontfangen, soo dient deses UExll. met leetwesen, Godt betert, tadviseren dese nieuwe doch droewige tijdinge, hoe dat sijn Maijesteit, mijn genaadige heer ende Coningh, den 9 hujus is overleeden en in de Heere enslaepen. Godt geve sijn Maijesteit seel een zeelijche opstanding. Sijn Maijesteit seelicher gedachtenis, heft maer op derden dag sieck geleegeen, naerdatt ick 3 dagen te vooren met sijn Maijesteit seelicher over taffel des avonts gewest, hebbe sijn Maijesteit seelicher, Uwe Exell: schrijven dien avont laeten leesen, dat UExll. schrijft Uwe Exll: eere bij sijn Maijesteit bewaeren saude, sijde sijn Maijesteit seel: hog lofflicker gedachtenis, den Goeden Ruijter, denckt hij dat sijn vriend niet en bin, selve avont was sijn Maijesteit seelicher vries ende gesont, des sondags wat onpasselijck geworden, Mandags ende Dingsdags te bette gelegte hebbende, is als voorsz den 9 ditto des middags tuschen 12 en 1 uhren, soo schierlijck van en quataer ende vercautenis in sijn Maijesteits auderdom 61 jaeren overleeden en seer christelijck gestorven, en wij minister hebben des naemiddags datelijck sijn Coninglijcke Hooghijt, nu onsen genaadigen heer ende Coning Christianus Quintus, wederom geswooren, hoopende, dat wij aen sijn Maijesteit een genaadigen heer ende Conningh hebben sall, alsoo sijn Maijesteit een Godt vresende ende verstandigen heer is ende versiert met alle Coninglijcke gaven, soodatt wij alles goet van sijn Maijesteit verwachten heft. Godt geve sijn Maijesteit lang leven ende geluckelijcke regeringh, Waarmede eijndige en befehle Uwe Exell: in de protexion Godts met desselfs allerlieffste ende geheele familia, versoeckende de gebiedenis te doen ende verblijve altijdt

Sijn Exellentie

Mijn heer en broeder oetmoedige dienaer ende broeder
Am. Cava: Curt Adelaer.

Christianshaven den 12 Febr: 1670.

P. S. Saude mijn broeder raeten dat UE. aen sijn Maijesteit onsen nadigste heer ende Coningh schrijven en sall sijn Maijesteit aengenaem sijn, ick sall sijn Maijesteit overgeeven.

7.

Son Exellentie.

Ick bevinde Uw. Exc^{ie} aengenaeme missive van 6 Martij stijlo novo, lestleeden gescreven uijt Amsterdam, met ingelegten missive van

¹⁾ Sygdommen, som i Datidens Sprog kaldtes Stickflod, og med en moderne Benævneelse krupøs Pneunomi, begyndte netop Natten mellem 6 og 7 Febr.

6.

Hans Excellence!

Jeg har modtaget Eders Excellences angenehme Missive sub dato primo hujus, og tjener dette med Sorg, Gud bedre det, til at advisere Eders Excell. om denne ny og bedrøvelige Tidende, hvorledes min naadige Herre og Konge den 9 hujus er død og indsovet i Herren. Gud give Hans sal. Mayestæt en salig Opstandelse. Hans Mayestæt, salig Ihukommelse, har kun paa tredie Dag ligget syg, efter at jeg tre Dage i Forvejen havde været med Hans sal. Mayestæt ved Taffelet om Aftenen, og havde Hans salig Mayestæt ladet læse Eders Exc. Skrivelse den Aften, hvor Eders Excellence skriver om at bevare Eders Ære hos Hans Mayestæt, og sagde Hans Mayestæt, salig og højlovlig Ihukommelse: Den gode Ruijter, tænker han, at jeg ikke er hans Ven? Samme Aften var Hans sal. Mayestæt frisk og sund, Søndagen var han bleven upasselig, men er efter Mandag og Tirsdag at have ligget til Sengs, som før nævnt, den 9de dito meget christeligen død om Middagen mellem Kl. 12 og 1 saa pludselig af en heftig Forkølelse¹⁾ i hans Majestæts Alder af 61 Aar; og vi Ministre have strax om Eftermiddagen igjen svoret til Hans kongelige Højhed, nu vor naadige Herre og Konning Christianus Quintus, haabende at vi i Hans Mayestæt skulle have en naadig Herre og Konning, da Hans Mayestæt er en Gud frygtende og forstandig Herre, ziret med alle kongelige Gaver, saa at vi have alt godt at vente af Hans Mayestæt. Gud give Hans Mayestæt et langt Liv og en lykkelig Regering. Hvormed jeg ender og befaler E. Exc. i Guds Protection med Deres Allerkæreste og hele Familie, anmodende om at gjøre min Compliment, og forbliver altid

Hans Excellence

Min Herre og Broders ydmygste Tjener og Broder
Am. Cava: Curt Adelaer.

Christianshavn den 12 Febr. 1670.

P. S. Jeg skulde raade min Broder til at skrive til Hans Mayestæt vor naadige Konge, og vil det være Hans Mayestæt angent, skal jeg overgive Hans Mayestæt Skrivelsen.

7.

Son Excellence!

Jeg har modtaget Eders Excellences angenehme Missive af 6 Marts stylo novo næstforleden, skrevet af Amsterdam, med indlagt Missive

efter at Adelaer havde været til Taffels hos ham. Se nærmere: A. Lübbers: De oldenborgske Kongers Sygdomme og Død. Kbh. 1906, S. 103 ff.

Uw Excie aen sijn Maijesteit te presenteeren. Soo hebbe selve aen sijn Maijesteit geoffereert, welck sijn Maijesteit van haerten seer aengenaem waer. En doordien sijn Maijesteit het schrift int leesen niet wel cundigh was, soo hebbe selver naer versoek van sijn Maijesteit in presentie van veele hooge Minister moeten voor sijn Maijesteit leesen, en sijn Maijesteit uijt goede inclination van grondt sijnen haerten Uw Excie doen bedancken, voor die affection gedraegen als meede voor desselfs aengenaeme schrijven ende goeden wens gedaen aen sijn Maijesteit ende des Coninglicke familia, neffens versoekende sijn Maijesteit sulx aen Uw Excie te rescriberen ende te verseeckeren Uw Excie van syn Maijesteit goede affectie, niet te sullen gedencken, naerdemael sijn Maijesteits heer vader glorieus sahlicher memorie, subijttelijk gestorven, dat dan niet die merite voor die diensten van Uw Excie aen dit Coninglicke familia ende rijke gedaen ende presteert hebben, saude daermede vergeeten sijn, maer sijn Maijesteit sulx van goede affection uijt haerten van nieuw willen verniewen, en verseeckern Uw Excie die gunsten ende goedthijt neffens pension jaerlijcks van sijn Maijesteits heer vader hoogloffelicker sahlicher memorie heft gehad ende genooten, sullen syn Excie genieten gelijk als voor desen Uw Excie gehad heft. Neffens laet sijn Maijesteit Uw Excie van haerten salueeren en desselfs benefens sijn allerliefste ende de familia van mij ende die mijnigen in goeden vriendschap gelieven te salueren ende bcfeele mijn heer ende broeder in protection Godts.

Verblijvende

Sijn Exellentie

Mijn heer oetmoedige dienaer ende broeder
(handteekening ontbreekt).

Christianshaven den 19 Maert 1670.

In dorso staat het adres: „Son Exellentie Monsigneur Chevallier Michil de Ruijter, General admiral des Estaets des Unies provincies à Amsterdam“.

8.

Wel Edelen Gestrengen Heer.

UE. Exell: seer aengenaemen van den 25 Courant, is mij wel geworden, waeruijt gaerne vernoomen d'penninge in Bergen aen d'ordre van sijn Exell. betaelt waeren, twelck hoope so continueren sal¹⁾. Indien hem hiernaer eenige manquement daer over bevind, gelieve UE. Exell. mij daarvan advis te geven en sal mijn heer broeder als voor eijgen daerin dienen.

¹⁾ Her tænkes sikkert atter paa det urigtige Fradrag af Prindsessestyren, som før er omtalt.

fra Eders Exc. at presentere Hans Mayestæt. Derpaa har jeg selv offereret Hans Mayestæt den, hvilket var Hans Mayestæt af Hjertet meget angenemt. Og da Hans Mayertæt ikke var rigtig kyndig i at læse Skriften, saa har jeg selv efter Hans Mayestæts Anmodning i mange Høje Ministres Presence maattet læse den for Hans Mayestæt, og Hans Mayestæt lod Eders Excellence af god Inclination og sit Hjertes Grund takke for den viste Affection saavel som for Deres angeneme Skrivelse og gode Ønsker for Hans Mayestæt og den Kongelige Familie, derhos bad Hans Mayestæt at skrive Eders Excellence dette tilbage og at forsikre Eders Excellence om Hans Mayestæts gode Affection, og at De ikke maatte tænke, at siden Hans Mayestæts Herr Fader, glorieus og salig Ihukommelse, pludselig var død, at dermed Meriterne ved de Tjenester, som Eders Excellence havde gjort og ydet den Kongelige Familie og Riget, skulde være glemte. Men Hans Mayestæt vilde sligt af god Affection af Hjertet paany fornye, og forsikre Eders Exc. at den Gunst og Godhed samt aarlig Pension som Eders Exc. havde haft og nydt af Hans Mayestæts Fader højlovlig og salig Ihukommelse, skulde Hans Exc. nyde som Eders Excellence før dette havde haft.

Derhos lader Hans Mayestæt Eders Excellence af Hjertet saluere, og behag derhos at saluere Eders Allerkjæreste og Familie fra mig og mine i god Venskab. Jeg befaler min Herre og Broder i Guds Protection.

Forblivende

Min Herres ydmyge Tjener og Broder

[Underskrift mangler, men Brevet var forseglet
med Adelters sædvanlige Signet].

Christianshaven d. 19 Marts 1670.

Udskrift: Hans Excellence, Monseigneur, Chevalier de Ruijter, General Admiral af de Forenede Provindsers Stater, Amsterdam.

8.

Velædle strænge Herre!

Eders Excellences meget angeneme af 25 dennes har jeg rigtig modtaget, hvoraf jeg med Glæde fornemmer, at Pengene ere betalte i Bergen til Hans Exc.s Ordre, hvilket jeg haaber saaledes skal continuere¹⁾. Hvis herefter findes noget Manquement desangaaende, behage Eders Excell. at give mig Underretning derom, og jeg skal tjene min Her Broder som i min egen Sag.

T Lubs seebier, om te connen dueren, heb geordonneert in d'maend September te laeten brouen en herwaerts te senden, als wanneer het dan UE. Exell: sal toegesonden worden, ootmoedelijk biddende, indien hier ijts anders ten gerieve of dienste van UE. Exell: is, mij vrijelijk te commanderen.

Ick heb de gebiedenis van UE. Exell: van den heer Rijcks admirael Bielcke, die verstaen hebbende, convoij uijt Holland naer de Straet gaet, versoeckt, UE: Exell: hem die courtosie gelieve te doen int recommanderen van 2 van sijne neven, om als volentaris mede te gaen, doch haer cost betaelende. UE. Exell: advis sal hier over verwachten en blijven

Wel Edelen Gestrengen Heer

UE. Exell: ootmoedigen dienaer en broeder

Am. Cava: Curt Adelaer.

Copenhagen 30 Julij 1670.

In dorso staat het adres: Wel Edelen Gestrengen Heer, den heer Cavalier de Ruijter, admiraal van d'vereenigde Nederlanden tot Amsterdam.

9.

Sijn Excellentie.

Befinde met UEcc: aengenaeme missive sub dato 27 September, met een casgen Permasaen en een casje met een pot oc: door schipper Henne Martensen van Vlielandt gelevet, het welck niet noodigh hadde gewest UE. sulcke moeite heft gelieven te neemen. Waervoor UEx: doet hartelijk bedancken, neffens mede bedanckt sijn UExll: voor die inclination vernommen heft in het geluck wesen over mijn soons gelukkijcke thuyscompst¹⁾, hetwelck sijn Majesteit genaadt heft believeen mijn soon te verhonoreeren met de schoutbenachts plats, waertoe hem de lieven Godt gelieve sijn zeegen te geven.

Soo ansondt hebbe UwE. aengenaeme missive van 18 October ontfangen met ingeslootene aen sijn Majesteit, ende sal bij gelegenhijt sijn Mayesteit selver ter hande stellen ende volgens UE Geb. begeeren, hoope ick dat selve sall obtineeren, ende sal daerin laboreren alles wat moogelijk is, doordien de sin van Uw Ex aengenaeme missive heel wel verstaen heft.

Betreffende die neeven van Rix admirael Bielcke, soo commen sij dit jaer niet over, echter bedancke Uw Exll. voor recommendation die heft gelieven wil te doen ende versoeck voor die moeite Uw Exll. aen-

¹⁾ Curt Adellers 21aarige Søn Sivert havde i Oktober 1668 forladt Kjøbenhavn som Chef paa Skibet Færø, ankom til Trankebar i Maj 1669 og kom i Sept. 1670 tilbage efter en lykkelig Rejse, paa hvilken han havde bragt friske Kræfter til Trankebar, der længe havde maattet undvære Skib

Det lybske Skibssøl har jeg, for at det kan holde sig, befalet at lade bygge i September Maaned og sende herhen, da det saa skal blive tilsendt Ed. Excell.; ydmygelig bedende, frit at commandere over mig, hvis her er noget andet til Hjælp eller Brug for Eders Excellence.

Jeg har Hilsen til Eders Excell. fra Herr Rigsadmiral Bielcke, som da han har hørt, at der gaar Convoi fra Holland til Strædet, beder Ed. Excell. behage at vise ham den Courtoisie at recommandere 2 af hans Neveuer til at gaa med som Volontairer, dog betalende deres Kost. Jeg skal afvente Eders Excell.s Underretning herom og bliver

Velædle strenge Herre

E. Excell. ydmyge Tjener og Broder

Am: Cava: Curt Adelaer.

Copenhagen 30 Juli 1670.

Udskrift: Velædle strenge Herre, Hr. Ridder de Ruijter, de Forenede Nederlandes Admiral, i Amsterdam.

9.

Hans Excellence!

Med Eders Excellences angeneme Missive sub dato 27 September har ieg modtaget en lille Kasse Parmesan og en Kasse med en Krukke leveret ved Skipper Henne Mortensen af Vlieland. En saadan Møje, som Ed. Exc. har behaget at gjøre Dem, havde ikke været nødvendig, men jeg takker hjertelig Ed. Excellence derfor. Tillige takker jeg meget Ed. Exell. for den Inclination jeg har fornummet i Lykønskingen over min Søns Hjemkomst¹⁾, hvorover Hans Mayestæt naadigst har behaget at honorere min Søn med Schoutbynachts Plads, hvortil den kjære Gud behage at give ham sin Velsignelse.

Lige nu har jeg modtaget Ed. Exc. angeneme Missive af 18de October med Indesluttede til Hans Mayestæt, og skal ved Lejlighed give Hans Mayestæt selv det i Hænde og ifølge Eders Begæring, haaber jeg at skulle obtinere samme, og skal laborere derpaa alt hvad muligt er, siden jeg helt vel har forstaaet Meningen af Ed. Excell.s angeneme Missive.

Betræffende Rigs Admiral Bielckes Neveuer, saa komme de ikke over dette Aar, ellers takker jeg Ed. Excell. for Recommandationen, som Eders Excellence har villet behage at give, og beder behage at

fra Danmark og sluttet Traktat med Fyrsten af Bantam paa Java. (H. D. Lind, Frederik III's Sømagt. Thaarups hist. og statistiske Efterretninger om det asiatiske Comp. og Kay Larsen, de dansk-ostind. Koloniers Hist. samt Biogr. Lexikon).

gedaen te hebben, mij daerover gelieft excuseren. Wat ick anders uw Exll. in dienen can naer mijn vermoogen, sal van haerten geern doen. Hiertoe niet van consideratie te voegen hebbende, als mijn dienstelijke gebiedenis aen Uw Exll: ende desselfs allerliefste ende befehle in protection Godts, verblijvende:

Sijn Exellentie

Oetmoedigste en dienstwilligster dienaar en broeder

Am: Cava: Curt Adelaer.

Christianshaven den 15 October 1670.

In dorso staat het adres: A son Exellentie Monsigneur Michiel De Ruijter, General Admirall de l'Estats general d'Unies provincie, à Amsterdam.

10.

Son Exellentie.

Bin versocht van teegenwoordigh persoon Monsieur Frans Møller¹⁾, welck met sijn liefste naer Holland gaen, woonen recommendation schrijven meede te geven, soo hebbe niet naergelaeten UEx. mett dese letter te molesteeen ende versoeckende Uw Exc^{ie} mijnen will gelieft voorsz. persoon behulpsaem te sijn met onderrichtingh in mettinghe van scheepen, doordien Uw Exc^{ie} in die saecken beter erfaeren is, ende voorsz. Møller van goeden huijsen sijn ende ooc van goeden humeur, soo laet hij alles van Uw Exc^{ie} wel gesijdt ende gevallen werden; ende sall volgens believe van sijn Majesteit Commissarie te sijn in plaets van Monsieur Georg Høijer²⁾ sahlicher, ende aldaer volgens sijn plicht en officium scheepen laeten meeten ende andre officium meere, dat hem hier naermaels op Commisse voor sijn Majesteit sal verichten ende negoteeren ende geduurende sijn affaires voor sijn Majesteit tot Amsterdam te resideeren, soo dat mijn oetmoedige versoeck is Uw Exc^{ie} hem als voorsz. gelieft behulpsaem te sijn, waerin mij vriendschap geschiet ende hetselve sal wederom in diergelijcke recontre ende andere perocurantie erkennen ende recompenseeren, soodat bij deese occasie niet meerder syn Exc^{ie} te largeeren heft, alleenigh eijndigende, befehle Uw

¹⁾ Frantz Müller, f. c. 1645, en Søn af den bekendte Rentemester, Henrik Müller, adlet tilligemed Faderen $\frac{1}{5}$ 1674, Ejer af Gundetved, residerende Kommissær i Amsterdam, gift med Ingeborg Margrethe Vilhelmsdatter Mechlenborg. (Adelsaarb. XXII, S. 340. Benzons Stamt. i Rigsarkivet).

²⁾ Georg Høyer var i 1669 Sekretær ved det danske Gesandtskab i Haag, og fik specielt Ordre til at gaa Curt Adelaer til Haande i Skibsmaalings-

excusere mig for den Møje, jeg har gjort Ed. Excell. Hvad andet, jeg kan tjene Ed. Exc. med efter min Formue, skal jeg Hjertens gjerne gjøre. Da jeg ikke har noget af Consideration at tilføje uden min tjenstlige Compliment til Ed. Exc. og Deres Allerkjæreste og Befaling i Guds Protection, forbliver jeg

Hans Excellences

Ydmygste og tjenstvilligste Tjener og Broder
Am. Cava. Curt Adelaer.

Christianshaven den 15 October 1670.

Udskrift: Til Hans Excellence, Monseigneur Michiel De Ruijter, General Admiral i de Forenede Provindsers General Stater, i Amsterdam.

10.

Hans Excellence!

Jeg er anmodet af nærværende Person Monsieur Frans Møller, som med sin Kjæreste vil boesætte sig i Holland, om at medgive ham en Recommendationsskrivelse, derfor har jeg ikke undladt at molestere Ed. Excell. med dette Brev bedende Ed. Excell. for min Skyld at være fornævnte Person behjælpelig med Underretning i Skibsmaaling, siden Eders Exc. i de Sager er bedre erfaren, og fornævnte Møller er kommen af et godt Hus, og ogsaa af et godt Humeur, saa at han vil lade sig alt vel sige og gefalle af Eders Exc., og skal ifølge Hans Mayestæts Vilie være Commissair i sal. Monsieur Georg Høyers²⁾ Sted, og da ifølge sin Pligt og Officium lade maale Skibe og forrette andre flere Officier, som han herefter ifølge Commission af Hans Mayestæt skal forrette og negociere, og (skal han) under sine Affairer for Hans Mayestæt residere i Amsterdam, saa at min ydmyge Anmodning er, at Eders Excellence vil behage at være ham behjælpelig, som før nævnt, hvorved Venskab vises mig, og samme skal jeg igjen i lignende Rencontre og andre Commissioner erkende og recompensere, saa at ved denne Occasion Hans Excellence ikke har mere at yde, kun sluttelig befalende Eders Excellence i Guds naadige Protection med min tjenst-

sagerne. J. H. Pauli melder i et Brev fra Amsterdam af 27 Apr. 1670 at han lige var død og samme Dag skulde begraves. Han fortæller at han i den sidste Tid var gaaet over til Katolicismen, og havde givet Tjeneren Ordre til kun at indlade en Jesuiterpater og „Stenonis“, aabenbart vor berømte Steno, men for alle andre, der vilde besøge ham, erklære ham for død. (Nederlandene B. Rigsarkivet).

Exie in Genaad: Gottes protecltion ende mijn dienstl. gebiedenis aen Uw Exie en desselfs allerliebeste ende familia ende verblijve met uw goetwillige ende genegenheit

Sijn Exellentie

Oetmoedigste en dienstwilligster dienaer en broeder

Am: Cava. Curt Adelaer.

Christianshaven den 19 October 1670.

In dorso staat het adres: „Wel Edele Gestrengen Heer, den Heer Chevallier Michiel de Ruijter, General Admirael in dienst van d Staden te vereenigte Neederlanden residerende tot Amsterdam“.

11.

Sijn Exellentie.

Mijn laeste waer aen UwEie aen 18 deses, seedert van UwEie niet vernommen, waeraen mij referere, van wegen sijn Exie missive¹⁾ hebbe met behoerlijcke respect aen sijn Majjesteit selver in eegen handen overlevert ende die worden daertoe gebruijckt dat daertoe dieneelijck waer, welck sijn Majjesteit seer wel opnam, sijn Exie brief was sijn Majjesteit seer aengenaem, hebbe het soo vart gebrocht dat UwEie soon, vraw ende kinderen sal genobilitteert werden met het waepen dat hier neffens gaet²⁾, hetwelck sijn Exie gelieven can te sien, dat het bovenste is van UwEie waepen uijt genomen, doordien UwEie als vader daer over is. Ende gelieft t'adviseeren off UwEie soo behaegt, het heft heel haert gestaen dat te vercrijgen mijn heer van Geldern sijn liefste mejuffer de Smiet om te nobilitteert te werden. Sijn Majjesteit heft van weegen sijn Exie wegen toegestaend; daer sijn der wel die 40 à 50000 Rdr. solden geeven ende vrij wat meer, dat sij d'eere moogten genieten, maer connen daertoe niet commen. Soodrae het gereet is soo sal UEie met de post oversenden. Hiermeede UEie onder protection Godts befehele verblijvende

Sijn Exellenties

Oetmoedigste en dienstwilliger dienaar en broeder

Am. Cava. Curt Adelaer

P. S. Mijn soon Schout bij nacht, laet UEie vriendlijck salueren, hoope die eere te hebben UEie over 5 a 6 te handen te cussen, als verloff soodrae can becommen.

Christianshaven den 25 October 1670.

In dorso staat het adres: Den Heer Chavallier Michel de Ruyter General Admiral in dienst bij de Heeren Staeten ter Vereenigde Neederlanden à Amsterdam.

¹⁾ Dette er det kostelige Brev til Kong Frederik III af 21 Okt. 1670, hvori den kjarlige Familiefader de Ruijter søger at fortolke sit danske Adelsbrev saaledes, at det ogsaa medtager han Hustrus Søn af første Ægteskab, Jan Paulusz. van Gelder, „en vakker Mand og Søkaptain, som han repræsenter som Fader“.

lige Compliment til Eders Excellence og Deres Allerkjæreste og forbliver
med Eders Velvilie og Hengivenhed

Hans Excellences

ydmygste og tjenstvillige Tiener og Broder

Am. Cava. Curt Adelaer.

Christianshavn den 19 October 1670.

Udskrift: Velædle strenge Herre, Her Chevalier Michiel de Ruijter,
General Admiral i de Forenede Nederlandes Stater, boende i Amsterdam.

11.

Hans Excellence,

Min Sidste var til Eders Exc. den 18 dennes, hvortil jeg refererer. Siden har jeg intet fornummet fra Eders Excell.; angaaende Eders Excellences Missive¹⁾ har jeg med behørig Respekt overleveret det til Hans Mayestæt selv i egne Hænder, og dertil brugt de Ord, som dertil tjenlig vare, hvilket Hans Mayestæt optog meget vel. Eders Excell's Brev var Hans Mayestæt meget angenemt; jeg har bragt det saa vidt, at Eders Excellences Søn, Frue og Børn vil blive nobiliterede med det Vaaben som herhos følger²⁾, hvoraf Hans Exc^e kan behage at se, at det øverste er uddraget af Eders Excellences Vaaben, siden Eders Excellence som Fader er derover, og vær saa god at advisere, om Eders Excell. behager det saa. Del har staaet helt haardt at opnaa, at Mijn Heer van Ge'dern hans Kjæreste Jomfru de Smiet blev nobiliteret. Hans Mayestæt har for Hans Excellences Skyld givet sit Samtykke. Der er dem, som gjerne skulde give de 40 à 50000 Rd. og endda mere til, om de kunde nyde den Ære, men kunne ikke opnaa det.

Saasnaart det er færdigt, skal jeg sende Eders Excell. det over med Posten. Hermed befaler jeg Eders Excell. under Guds Protection forblivende

Hans Excell. ydmygste og tjenstvilligste Tjener og Broder

Am. Cava. Curt Adelaer.

P. S. Min Søn Schouthynachten lader Eders Excellence venligt saluere, haaber at have den Ære at kysse Eders Excell. mindst 5 à 6 Gange paa Haanden, saa snart han kan faa Lov.

Christianshavn den 25 October 1670.

Udskrift: Hans Excellence Hr. Chevalier Michiel de Ruyter, General Admiral i de Herren Stater de Forenede Nederlandes Tieneste, i Amsterdam.

„for ikke at gjøre nogen Inégalité eller for stor Ulighed mellem slige nære Blodsforvante som Søstre og Brødre“. Hele de Ruijters Brev er trykt og Sagens Gang fremstillet i min Afhandling om de Ruijters Optagelse i den danske Adelsstand i dette Tid-skr. 5 Række, 2 B. S. 140 ff.

²⁾ I Brevet ligger endnu en Kalke af det i dette Tidskr. 5 R. 2 B. S. 147.

Son Exellentie.

Naerdemael verneeme uijt UwE^{ie} aengenaeme missive sub dato 28 Feb: UwE. instantelijck versoeck weegen die verschooten penningen te nomineeren aen wien sij erlegt sullen werden, ende sijn Ex^{ie} eijndelijck gelieven te hebben, het doch soo noodigh niet hadde geweest, soo een clijne importantie wederom terleggen, soo hebbe verleeden den 11 deses, UwEx^{ie} geadviscert als met desen op versoeck van UwEx^{ie} rescribere, dat gelieven aen mijn swaeger Arnold Pelt. volgens reekeninge UwE^{ie} den 6 December 1670 gesonden hebbe. Wat aengaet tzeebier versoecke het clijnighijt in danck gelieven aen te neemen, waude wesen dat wat anders raerder hadde van onse lans vröchte, UwEx^{ie} connen meede bedienen saude mij aengenaem sijn, ende wil niet hoope UwE^{ie} soo haest in zee gaen sal, maer soo UwE^{ie} gaet UwE^{ie} wense UwE^{ie} ald: geluckl: prosperiteet, goede gesondhijt, lang leven, ende al zeegen van den Himmel. Indien UwE^{ie} hier eenige angenaeme dienste doen custe, saude my lieff sijn UwE^{ie} gelieven te commenderen ende UwE^{ie} met desselfs adel: familia onder protection Godts befehelende.

Verblijvende

UwExellentie Oetmoedigsten dienaar en broeder

Am: Cava. Curt Adelaer.

Christianshaun den 28 Febr. 1671.

In dorso staat het adres: Son Exellantie Monsr Michel de Ruijter General admiral de l'Estaets d'Unies provincie en Pais Bais, à Amsterdam.

Sijn Exellentie.

Naerdemael van UwE^{ie} geen schrijven gehadt met dese post, soo dient in corthijt te causeeren, als dat sijn Maijesteit belieft hebt, wegen mijn soon schaut bij nacht, dat hij noch sal oefvenen in de erfaerenhijt van de zee, om mettertijdt selver een vloott te commendeeren off hier van nooden waer, soo sagh sijn Maijesteit gaern dat hij met de Hollands vloott in zee coste commen, ende heft sijn Maijesteit mij gistern in presentie van den heer Prins Jörgen, Rixadmiral ende schattmeester, befohlen, om aen UwEd. ten hoogsten te salueeren,

afbildede Vaaben, hvormed van Geldern adledes, og hvori han maatte oplage de to Felter af de Ruijters Vaaben til Minde om, at det mere var dennes Fortjenester end hans egne, han kunde takke for sin Ophøjelse i

12.

Hans Excellence!

Da jeg fornemmer af Eders Excellences behagelige Missive sub dato 28 Februar Eders indstændige Anmodning vedrørende de i Forskud givne Penge om at nominere nogen, til hvem de skulle erlægges, og Hans Excellence vil have en Ende derpaa, skønt det dog ikke havde været saa nødvendigt at give saadan en lille Ubetydelighed tilbage, saa har jeg forleden den 11 dennes underrettet Eders Excellence derom ligesom jeg herved paa Deres Excellences Anmodning tilskriver Dem om at ville betale til min Svoger Arnold Pelt efter Regning, som jeg har sendt Eders Exc. d. 6 December 1670. Hvad angaar Skibsøllet beder jeg om at behage at modtage den Ubetydelighed gratis; naar der havde været noget andet sjældnere af vore Landsfrugter, man kunde betjene Eders Excellence med, skulde det være mig behageligt. Jeg vil ikke haabe, at Eders Excellence saa snart skal gaa tilsøs, men hvis Eders Exc. drager ud, saa vil jeg ønske Eders Excellence al lykkelig Prosperitet, god Sundhed, et langt Liv og al Velsignelse fra Himlen. Hvis jeg her kunde gjøre Eders Exc. nogen angennem Tjeneste, skulde det være mig kjært. Eders Exc. behage at commandere, og befaler jeg Eders Excellence med Deres adelige Familie under Guds Protection.

Forblivende

Eders Excellences udmygste Tjener og Brøder.

Am. Cava. Curt Adelaer.

Christianshavn den 28 Febr. 1671.

Udskrift: Hans Excellence, Monsr Michel de Ruijter, General Admiral i de Forenede Provindsers Stater i Nederlandene, i Amsterdam.

13.

Hans Excellence!

Da jeg ikke har haft nogen Skrivelse fra Eders Excellence med denne Post, tjener i Korthed til Aarsag [for denne Skrivelse], at Hans Mayestæt har behaget, angaaende min Søn Schoutbynachten, at han endnu skal øves i Erfarenhed tilsøs for med Tiden selv at commandere en Flaade her, hvis det blev fornødent, og derfor saae Hans Mayestæt gerne, at han kunde komme med Hollands Flaade i Søen, og har Hans Mayestæt igaar i Presence af Herr Prins Jørgen, Rigsadmiralen og Skatmester befalet mig, at saluere Eders Velædelhed paa det bedste og

den danske Adelsstand. Efter denne Artikels Fremkomst er jeg bleven opmærksom paa, at der i Rigsarkivet (Pakke Holland A. 1670—89) ligger en Takskrivelse til Kongen fra P. van Geldern af 24 Jan. 1671 med et Aftryk af den nye Adelsmands Segl paa Konvolutten.

en de daerreffens versoeckende dat syn Exc^{ie} gelieven, mijn soon¹⁾ op UE^{ie} schip te neemen voor een volontaire hetwelck syn Mayesteit gaern saegh, omdat UwEd. wordt van een van die besten Generaels ter zee in geheele werelt geestimeert, en mijn soon custe sijn Exce^{ie} metode en commando sien te leeren, mets dat schout by nacht voor sijn cost voor hem en syn knechts betaelinge erlegge, Is, dat geen plats op syn Exc^{ie} schip mochte syn doordien wel weet dat daer veele volontaire meede gaen, dat dan van een van UwE^{ce} sons schip mochte commen. Waer in UwE^{ie} eenige angenome dienste custe bewijsen. Gelieft mij te commenderen, en niet meer bij te voegen hebbende als de saluation aen UwE^{ie} en desselfs allerliefste en geheele familie van mij en mijn liefste verblijvende

Syn Exellentie

Oetmoedigsten dienaar en broeder

Am: Cava: Curt Adelaer.

Christianshaun den 20 Marti 1671.

In dorso staat het adres: Son Exellentie Monsign^r Chevall: Michel de Ruijter, General Admiral de l'Estats Unie provincie en Hollandie à Amsterdam").

¹⁾ Brandt meddeler i „Ruijters Levnet“ (Amsterd. 1687 Fol. S. 628), at den unge Adeler, Søn af den danske General-Admiral, i Juni Maaned 1671 kom til Ruijter med den for denne ærefulde Anmodning, fordi Kongen ansaa ham for en af de bedste Admiraler til Søs Bruun citerer (S. 293) Brandt, men tilføjer spydigt: „Det maa vist have undret de Ruijter, at en Schoutbynacht sendtes fra Danmark til ham for at lære; thi en Schoutbynacht plejede at have tient saa længe og at have lært saa meget, at han ikke mere trængte til Undervisning“. — Sivert Adeler var imidlertid den Gang kun 23—24 Aar! Og det kunde netop i de Ruijters Øjne sikkert snarere kun tjene til den unge Mands Ære at ville lære Søkrigstjenesten fra Grunden af, uden Hensyn til at han var naaet op til Schoutbynachts Stilling og Gage. Selv var de Ruijter jo i sin Tid gaaet tilbage fra Schoutbynacht til Skipper. Schoutbynachter kunde ogsaa i Holland være unge Folk,

derhos anmode om, at Hans Excellence vilde behage at tage min Søn¹⁾ paa Hans Exc^s Skib for en Volontær, hvilket Hans Mayestæt gerne saa, fordi Eders Ædelhed bliver i hele Verden æstimeret for en af de bedste Generaler til Søs, og min Søn kunde se at lære Hans Excellences Methode og Commando, dog saaledes at Schoutbynachten erlægger Betaling for Kosten til ham og hans Oppasser. Er det saaledes at der ingen Plads skulde være paa Hans Excellences Skib, da jeg vel veed, at der gaar mange Volontærer med, at han saa maa komme paa et af Eders Exc^s Søns Skibe. Hvori Eders Excellence kunde bevise en angennem Tjeneste. Behag at commandere mig. Da jeg ikke har mere at føje til end Saluation til Eders Excell. og Deres Allerkjæreste og hele Familie fra mig og min Kjæreste, forbliver jeg
Hans Excellences

Ydmygste Tjener og Broder

Am. Cava: Curt Adelaer.

Christianshaun den 20 Marti 1671.

Udskrift: Hans Excellence, Monseigneur, Chevalier Michel de Ruijter, General Admiral i de Forenede Provindsers Stater i Holland, i Amsterdam⁴⁾.

Engel de Ruijter blev det i 26 Aars Alderen, Cornelis Tromp, 24 Aar gammel, men da lettest, naar de havde berømte Admiraler til Fædre, som de alle tre, der gik til Søs fra Barnsben og i øvrigt ikke slægtede Fædrene ilde paa. Naar man, med Jon Olavsens nylig udgivne Memoirer for Øje, tænker paa hvad det vilde sige i hine Tider at føre Skib paa en saa langvarig og farlig Rejse, vil man ikke uden videre kunne betragte det som en forkastelig Nepotisme, at den 21–23aarige Skibschef efter en lykkelig overstaaet Expedition til Trankebar og Bantam, under hvilken der var sluttet meget vigtige Handelsforbindelser i Indien, forfremmedes fra Skibskaptajn til Schoutbynacht.

²⁾ Hr. P. Berends, Assistent i Rigsarkivet i Haag, har vist Medeleren af disse Breve den Venlighed at konferere den hollandske Tekst med de i Haag opbevarede paa gammeldags og ingenlunde helt korrekt Hollandsk affattede originale Breve fra Curt Adelaer.

Reiseoptegnelser fra Kirker og Kirkegaarde.

Af **H. J. Huitfeldt-Kaas'** efterladte Papirer.

Hosfølgende Reiseoptegnelser, som ere foretagne i Sommeren 1854 og af Indhold slutte sig til de i forrige Rækkes femte og sjette Bind optagne, ere af den afdøde Forfatter, Formanden for Samfundets norske Afdeling Rigsarkivar Huitfeldt Kaas, inden hans Død indsendte til Redaktionen, men har paa Grund af de mange tidligere indleverede Afhandlinger ikke før kunnet finde Optagelse.
Red.

I. Nordby Kirke paa Follo.

Den af Kirkeeieren, Premierlieutenant *Jørgen Brochmann* paa Kirkerud i Nordby Sogn opførte Kirke indviedes 1826. Den gamle maatte paa Grund af Skrøbelighed helt nedrives¹⁾. Den var, som den nye, en Langkirke af Træ. Af Inventariet fandtes en Del Træfigurer, angivelig Helgenbilleder, endnu i 1830 Aarene paa Gaarden Kirkerud. Kirken havde 2 Klokker, af hvilke den ene sagdes at være gammel og forsynet med Indskrift.

Paa Messingdøbefadet staar: *Maria Rebecka Lemfordtes* Hr. Kriegs Raad *Zacharias Lemfordts* Hustrue²⁾ Anno 1684.

Altertavlen er en Kopi af Rubens', Christi Nedtagelse af Korset, skjænket til den nye Kirke af Capitain *D. H. Brochmann* paa Abildsø³⁾, der ogsaa har foræret de 2 Glaslysekroner i Kirken. Over Alteret og den nye Altertavle staar den tidligere benyttede, der ogsaa er et Maleri, forestillende Christus paa Korset mellem de to Røvere.

To Lysearme af Glas ved Prædikestolen vare forærede af Jomfru *Laurentia Helene Bierregaard*⁴⁾.

Paa Messehagelen af sort Fløiel med Sølvgaloner, foræret af Proprietair *Aslak Aschehoug*, stod A. A. 1826.

Paa Alterklædet af rødt Klæde med Guldgaloner, foræret af Secretair *Søren Roth Aschehoug*, stod: S. R. A. 1826.

¹⁾ Se om ham og Opførelsen af Nordby Kirke Pers. Tidsskr. 3. R. IV S. 110 ff. — 1707 havde den gamle Kirke ifølge „Kirkestolen“ i N. Rigsarchiv undergaaet en stor Reparation og faaet høit Taarn istedenfor den gamle forfaldne Støpel, der havde skadet baade Taget og selve Kirken. Se ogsaa N. Stiftelser III S. 237.

²⁾ Se Dansk Biogr. Lex. X S. 194. Hun havde ifølge „Kirkestolen“ ogsaa foræret et Alterklæde af rødt „Lacken Sars“ med Navn og Aarstal i et Hjerte af Sølvgaloner samt en fin Klosterlærreds Alterdug med brede Kniplinger. Jfr. Katalog ov. den Kulturhist Udstilling i Kristiania (Bygdø) 1901 S. 30.

³⁾ Se Personalhist. Tidsskr. 3 R. IV S. 108.

⁴⁾ Se dette Tidsskr. 3. R. II S. 226.

I Alterbogen staar med Lieutn. J. Brochmanns Haand: Givet af HER *Rasmus Hviid*, Factor¹⁾, til Nordbye Kirke. Aar 1826.

I Psalmebogen med Giverens Haand: Givet til Nordbye Kirke af *Chr. Grøndahl*²⁾.

I Bibelen med Giverens Haand: Givet til Nordbye Kirke den 28de October 1826 af *C. Sørensen*³⁾.

Kalk og Disk, der angaves foræret af Sorenskriver *Altenborg* og Hustru⁴⁾, blev 1826 restaureret af hans Descendent *Per Altenborg* paa Nøstvet.

Kirken solgtes 1853 af den daværende Kirkeeier, Proprietair *Anton Andresen* paa Kirkerud, til Almuen, formentlig for 400 Spd.

Paa Nordby Kirkegaard.

Paa et gammelt Smedejerns Gravmonument: Ungkarl *Torrer Tronsøn*, f. 1672 † 1699.

Paa en Marmorligsten: Her | Under Hviler Støvet | Af | *Aslach Aschehoug*: | Fød 1751, Død 1833⁵⁾

(Paa en Blikplade, der har siddet paa Ligkisten men nu var ophængt i Kirken, læstes: Herunder hviler | Støvet af Oldingen | *Aslak Aschehoug*⁶⁾; | fød | paa Gaarden Aschehoug i Nordby | Annex den 27 Mai 1751 og | død | paa Gaarden øvre Kind i Aas | Hovedsogn den 14de Februar 1833. | Fred med dit Støv, Dit Minde lever!!!)

Paa en Jernplade: Her hviler | Krigssecretair | *Søren Roth* | *Asche-*

¹⁾ Bogtrykker i Christiania, Udgiver af Morgenbladet.

²⁾ Christopher G., Bogtrykker i Christiania, se Halvorsens N. Forf.-Lex. II S. 435.

³⁾ Biskop Christian Sørensen, se Halvorsens N. Forf. Lex. V S. 646 ff. og dette Tidsskr. 3 R. IV S. 186

⁴⁾ Formentlig Henrik Dideriksen Altenborg, Sorenskriver i Heggen og Frøland 1684—1705, † 1712 som Auditeur. Hans Hustru, Melte Jensdatter Biering, var en Datter af Foged Jens Nielsen B. Kirkestolen meddeler derimod, at en ny Sølvkalk og Disk, af Vægt ungefær 22 Lod, var foræret 1678 af Peder Aslaksen Nøstved og Hustru Ingeborg Svendsdatter. Jfr. Katalog ov. d. kulturhist. Udstill. i Kra. (Bygdø) 1901 S. 30.

⁵⁾ Stenen angaves at være kjøbt fra Vor Frelsers Kirkegaard i Christiania, da denne nedlagdes. Det er derfor sandsynligt, at Stenen paa den nedvendte Side bærer en anden, ældre Indskrift. Den nye er hugget af Sognets „Vaulundur“, Smeden Holm Arnesen Loftsrud, om hvem se dette Tidsskr. 3. R. IV S. 170 f.

⁶⁾ Han var Søn af Lensmand Halvor Baltzersen Aschehoug, Stamfader til den nulevende Slægt af dette Navn. Sønnerne 1) *Aslak A.* døbt i Mai 1751 og confirmeredes 1767; 2) *Baltzer*, d. 1753, 23. Søndag efter Trinitatis, conf. 1768; 3) *Halvor*, d. 11 Febr. 1759, conf 1775; 4) *Søren*, d. 3 Marts 1762, confirm. 1777, 16 Aar gl. (kaldes da urigt. Halvor).

houg, | fød paa Gaarden | Aschehoug i Nordbye | Annex til Aas | den 28de Februar 1762, | død i Christiania | den 12^e Juli | 1839.

Paa en lignende: Her hviler | Fru *Chirstine* | *Aschehoug*, | fød paa Gaarden | Dyster i Aas Sogn¹⁾ | den 23de Juni 1773, | død paa Gaarden | Aschehoug | den 18de Februar | 1838²⁾.

Paa Kirkegaarden vare allerede da begravne ovennævnte Lieutn. J. Brochmann († 1841) og Hustru, Elisabeth, f. Thorne, († 1846), men Jernplader ere først senere lagte over deres Grave saavel som paa Jomfru Catharina Dorothea Bierregaards Grav (se om hende dette Tidsskr. 3 R. II S. 227).

I Kirkekjælderer under den gamle Nordby Kirke vare bisatte Lieutn. J. Brochmanns 3 Sønner, Christen, Jens og Carl Adolf, der alle døde som Børn (se dette Tidsskr. 3. R. IV S. 172 og 261)³⁾.

II. Aas Kirke paa Follo⁴⁾.

Kirken er en gammel Stenkirke, hvorom Architect E. Holtermann skal have udtalt til Sognepresten Provst Berner, at Choret syntes at være fra det 11. og Resten af Kirken fra det 12. Aarhundrede (!). Choret saaes at have havt hvælvet Loft, hvilket endda fandtes i Sacristiet. I Choret saaes i Muren en Niche, maaske til et Helgenalter. Høit oppe paa Kirkens østlige Væg saaes 2 udhugne Menneskehoveder, et paa hver Side af et derværende Vindue („de 2 Kjæmper, som havde bygget Kirken, og hvis Høide de betegnede“). Foran Alteret førte en Lem i Gulvet til en ganske lav Begravelseskjælder, indeholdende store

¹⁾ *Anders Dysters* Barn *Christine* døbles 23 Juni 1771 ved Kroer Annex. (Aas Ministerialbog).

²⁾ Om disse Medlemmer af Familien Aschehoug se dette Tidsskr. 3 R. IV S. 178 ff.

³⁾ Forøvrigt havde alle de større Gaarde i Sognet fra gammel Tid sine „Grefter“ paa Sydsiden af Kirken, medens Husmænd og ringere Folk laa paa den nordre Side. Lieutn. Brochmann havde som Kirkeeeier udvidet Kirkegaarden ved Kjøb af et større Stykke fra en af Nordbygaardene og af dette valgt et Hjørne til Familiegravsted, der var smukt beplantet og indhegnet. Hegnet og Plantningen er imidlertid senere borttaget af Kirkestyret, da man fandt det at optage for stor Plads, skjønt alt dette, der nu ved en senere Udvidelse af Kirkegaarden ikke længer ligger i et afsondret Hjørne, dog vistnok maatte betragtes som privat eiendom, idet Gaarden Kirkerud ellers havde sit eget „Grefte“ ved Siden af dette nye Stykke.

⁴⁾ Se om Kirken J. Wilses Reise-fagttagelser II S. 17, N. Stiftelser III S. 236 Aarsberetn. f. 1856 fra Foren. t. norske Fortidsmindesmærkers Bevaring S. 6 og N. Nicolaysen, Norske Fornlevn. S. 38 f. 2. Udg. S. 30. Kirken blev nedreven i Aaret 1864.

og smaa Kister, da uden Inscription, hvilke efter Traditionen skulde indeholde den nedennævnte Sogneprest *Jørgen Harder* med Familie.

Inscriptioner i Kirken:

Paa Altertavlen, forestillende Nadveren, staar: Anno 1724.

Velsignet være Herrens hus,	For disse Midlers Salighed,
hans Ord og Sacramenter,	Skal denne tale være
Gid de maa blive Klare Lius.	af Kirchens Præst ¹⁾ og Menighed,
til Gud os alle henter,	oprettet til Guds ære.

Paa Prædikestolen: C. 5. | Hunc sugge | stum suis suntibus | religiose ex | struendum et exor- | nandum curavit | Georgius | Harder- | pastor Aassensis | Anno 1684.

Paa Orgelet (omtalt af Wilse, l. c.): C. 7.

Paa Kirkens nordre Væg hang et stort Epitaphium med Portraiter af Sognepresten *Jørgen Harder* med Hustru, 4 Døtre og 4 som spæde afdøde Børn (vistnok Sønner)²⁾. Paa den udskaarne Træramme stod øverst Christus og paa Siderne Moses og Aaron. Oventil læstes: Moriemur | resurgemus pudicabimur | dehinc | æternitas! | itaqve | o! homo mortalis | vive Domino, ut Domino | mortuus, æternum cum | Domino vivas!

Nedentil læstes: Monumentum | vivi reverendi atqve doctissimi | Domini *Gergii Harderi*, | ecclesie Aassensis pastoris vigilantissimi, | nati in Amagria Batavorum 24 Septembr. Ao 1646. | denati 18 Aprilis 1686. | Nec non | uxoris pudicissimæ ac lectissimæ | *Helenæ Jacobi filie*, | natæ Christianiæ in Norvegiâ 3 Junij Ao 1649. | denatæ 4 Octobris 1439. | Itemque | prolis socii hujus tori svavissimæ | quos hæc in tabulâ spectandos affabrè junxit | artificii pictor continuæque manu, | hos spectaturos coelertis gaudia vitæ | jungat clementi voce Redemptor: Jo! | 1682.

Under Billedet: Til skyldig æreminde, repareret av | Hr. Obrister *Ulrich Christian Heide*³⁾, for | Det 1ste smaalenske Regiment, en Datter | Søn av Defuncto: Den 24 Agusti Anno 1784.

Paa et oliemalet Billede, forestillende den tornekroneede Frelser, der fremvises for Folket, og som hang over Indgangen til Sacristiet,

¹⁾ D. e. Søren Hagerup (f. 1654 † 1735), Sogneprest her 1712—35. Det midterste Parti af Altertavlen er endnu bevaret og findes nu paa Folkemuseet paa Bygdø. afbildet i H. Fetts „Norge i gammel Tid. I. Billedhuggere i Christiania“ S. 23.

²⁾ Se herom ogsaa Aarsberetn. fra Foren. t. norske Fortidsmindesmærkers Bevar. 1876 S. 217 f. Han var Sogneprest her 1673—1686.

³⁾ Se om ham Dansk biogr. Lexikon VII S. 268.

stod: Ecce homo, ecce rex vester | Hand er Saargiort for vore | Syn-
der, og Knuset for vore | Misgierninger.

C. B. E. v. R.¹⁾ 1751.

Over Indgangen til Choret hang en Engel af Træ med Basun i den ene Haand og i den anden en Rolle, hvorpaa der stod: Staar op | i Døde | og Kom | mer for | Dommen. Paa Bagsiden: C. B. E. v. R.¹⁾ 1751.

Den middelalderlige Døbefont var af Sten med Hul til Bortledning af det benyttede Døbevand. Døbefadet var af Messing med „Munke-skrift“ om Randen og en Fremstilling af Adam og Eva i Bunden. Paa Væggen over Fonten et næsten udslidt Maleri, forestillende smaa Børn, der føres til Christus.

Paa Gitteret om Døbefonten læstes: Hold | Pagt og forbund | med din Gud, Tench | Paa din Daabes Løfte, | Elsk ham af Hie tet | Holdt, Hans Bud, dig | med sit Blod hand | Kiøbte. | Vær Troe indtil Døde(n). Da | vil ieg give dig Lif- | sens Krone. | Apo. 2. 10.

Paa en Lysekrone af Messing: Anno 1636 den 28 Junius | gaf erlig oc gudfrøctige | Kvinde *Muren Hansdaater* | Salige *Her Berns Efterle* | verske denne Lysekrone | efter salige *Her Berens Jac- | Kobson*²⁾ og hindis Søn *Laris* | *Beransøns* dødelige Afga | ng tel Kierkens Beprydelse.

Paa Metalbaandet, hvori Lysekronen hang, fandtes en Plade, paa hvis ene Side stod et Vaaben, hvori en flyvende hvid Fugl i blaat Feldt, paa Hjelmene en nøgen Fortuna, der svinger et hvidt Gevandt over Hovedet; nedenunder stod M. L. 16. Paa den anden Side et Vaaben, hvori en Fugl paa en Gren, paa Hjelmene 2 Blomster (Roser?) paa Stilke. Feldtet blaat, det øvrige hvidt, nedenunder stod R. M. D. 80.

Paa en Plade paa den anden Lysekrones Baand: J. H. S. | M. H. | D.

Paa den indlukkede Herskabsstol (Pulpitur) lige over for Prædikestolen stode 2 Vaabner, det første var Familien v. *Øtkens*, ganske som det beskrives i dansk Adelslex., det andet indeholdt i blaat Feldt 3 hvide (heraldiske) Lilier paa lange, sammenløbende Stilke med Blade: paa Hjelmene 2 hvide Veselhorn, mellem hvilke Skjoldmærket gjen-taget. Stolen har altsaa vistnok tilhørt Generalmajor af Dragonerne *Johan Wilhelm v. Øtken*, der 1720 havde kjøbt Rustad og Thorderud

¹⁾ Bogstaverne betegne Giverne, *Christian Behmann*, Sorenskriver paa Follo 1743—61, (da han afstod Embedet til sin Stif søn, Jens v. Rummelhof Berøe), og Hustru *Else Vind v. Rummelhof*. Jfr. Katal. ov. d. kulturhist. Udst. i Kra. 1901 S. 29. Engelen er nu i Folkemuseets Saml.

²⁾ Ifølge B. Svendsen Sognepr. der 1624—39.

af Brigadier N. Sibbern og døde her 1730. Hans Frue hed *Margareta Uihermarck*.

Paa Gitteret om Skriftestolen i Sacristiet stod: Til Guds | Huusets Prydelse | givet af | *Voldemar Flitz*, | og | *Lucretia Mandal*. | Anno 1712. |

Paa et oliemalet Portrait i Sacristiet læstes: Magstr *Woldemar Flitz*¹⁾ Proust udi øfre Borggesysels Proustie og Sogne Præst til Aas som døde d. 12 Act. 20, v. 25: 26: 27: Og nu se ieg ved at i skulle icke mere see mit ansigt alle blant huilke ieg reyste, og Prædickede guds Rige; Der fore Vidner ieg Paa denne Dag for eder, at ieg er ren af alles blod. thi ieg dulde inted for eder at ieg ey forkyndede alt guds Raad.

Det er billigt at man stiler,
mandens navn Paa dette Sted
som her neden under huiler,
at hans Minde blifuer ved;
Waldemar af herrens Præster
een der mente vel sin gud,
atten aar en Lære Mester
Lærte Aas sin Jesu Brud (Bud?)

femten Aar i ægte Sæde
var hand med sin hierte ven
Tuende smaa maa øyne væde
For han maatte vandre hen
Gid hans Alder hafde været (voret?)
Lenger end som Fembti aar
og ham ey saa snart forlovet (forloret?)
dog han nu for Lamet staar.

Ved Kirken var et grundmuret Begravelsescapel bygget under Tag med Sacristiet, men Kisterne vare allerede i 1838 udtagne og nedgravede paa Kirkegaarden, især paa Grund af den Molest, Ligene vare udsatte for af besøgende. Capellet var bygget af Brigadier *Nicolai Sibbern*, der med sin Hustru *Annichen Huus* (f. 1660 † 1714) og Søn *Eggert Christian Sibbern* (f. 1700 † s. A.) vare bisatte her. Pladerne fra de to sidstnævntes Kister ere senere fundne og Indskriftterne aftrykte i Efterretn. om Familien Sibbern ved H. J. Huitfeldt-Kaas S. 13 og 18. Ogsaa andre synes siden at have været indsatte i Capellet, da 2 Plader, der maatte hidrøre herfra, fandtes i Kirken. Paa den ene, der var af Messing, stod:

Dyd! og Død! | bekjendte Følge-Svenne hos Retlevende | Dyden fulgte | Højædle og Velbaarne | *Maria Sommerfeldt Nerenst*²⁾ | fra Ao 1726 | hos Forældrene | Velædle Cancelleraad *Nerenst*²⁾ og Frue *Christina Sommerfeldt* | og udi Ægteskab | med | Højædle og Velbaarne Hr. Obrist-Lieutenant *von Stülau*, | som | udi Aaret 1757 Oprettede sit Tab ved Hende, | moderlig for hans første Ægteskabs Frugter | Moder til 5 Børn | vinskabelig i det heele Huus, og venskabelig mod

¹⁾ Ifølge B. Svendsen var han Sogneprest her 1694—1712 og angives død 16 Septbr. 1712.

²⁾ Se dette Tidsskr. 4 R. IV. S. 109.

Skjønnende, | Indtil den 19de December 1783. | Dydige døe! — Vel
— De døe Dydige. | Dyden overlever Døden.

Ach Moder døde!!! Nej, Hvor blev du Christens Haab? ·
Det stiger højere end indskrænket Viid kan række;
Det lærer Sødhed af de bittre Urter trække
Ach Død! det er kuns Venners overiilet Raab.

Den Himmeltagne Siæl et Liv i Eje har
Seraphens lignende og Cherubens den praler
Blandt Myriaders Skok, Ophøyende sin Skaber
Kvidt fra de Byrder som den i Leerhytten bar.

Den stille øved Dyd vi savne dog i Dig
Din Ømhed Himmelen ej flere Sukke sender
For Os Vort Vel DU var udi Forsynets Hænder
Kort: Verden vide hør: DU døde mest fra Mig.

F. D. B.¹⁾

Desuden sees presset i Pladen et Vaaben, hvori 2 sammen-
slyngede Slinger med Hovederne mod øverste høire Skjoldhjørne;
øverst til venstre 3 Lilier (2. 1.); nederst til høire en svømmende
Svane. Paa Hjelman en harnisket Arm, bøiet mod venstre, holdende
et Sværd.

Paa en Blikplade, hvis øvrige Indskrift er ulæselig, saaes Navnet
*Mechlenborg født Grøgaard*²⁾.

Paa Aas Kirkegaard.

Paa en Jernplade: Herunder gjemmes | Støvet | af | velbaarne
og | velærværdige | Her Pastor | *C. F. Lange*³⁾ | Sognepræst til | Aas
Præstegæld | fød d. 30 September 1743 | i Christian-sund | død d.
22 Marti 1822 | paa Aas Præstegaard. | I 56 Aar var Jesu | Religions
Forkyndelse | hans vigtigste | Formaal. | Fred etc. | hans Minde være
uforglemmelig. |

Paa en Marmorligsten: Her hviler | det forgiengelige | af | Prov-

¹⁾ D. e. Svigersønnen Tolder Friderich Ditlev Bay. se dette Tidsskr. 4 R. IV S. 111. Pladen findes nu i Folkemuseet og Indskriften er trykt i Katal. ov. den kulturhist. Udstill. Kra. 1901, S. 29 f.

²⁾ Maaske en Slægtning af nedennævnte Provst H. Stollenbergs anden Hustru C. T. Grøgaard.

³⁾ Ifølge Lengnick, Pers.hist. Bidr. vedk. Danm. og Norges Geistlighed I S. 29 blev „*Frederik Carl*“ Lange, Capellan i Norge, gift i Danm. 10. April 1780 m. *Christiane Lovise Lassen*. Se forøvrigt A. Erlandsen, Biogr. Efterretn. om Geistl. i Throndhjems Stift S. 470. Halvorsen, Norsk Forfatterlex. III. S. 438. Hans Dødsaar var 1823.

sten | Hr *Henrich Stoltenberg*¹⁾ | Sognepræst | til Aas Præstegjeld | Født d. 19 Jan. 1724 | E_rteforenet 2 Gange | Fader for 10 Børn | Døde d. 7de August 1801. | Velsignet være | hans Minde.

Paa et Granitmonument: *Paul Gade*²⁾ | født 12: Mai 1774 | død 29: Decbr. 1851.

Paa et Granitmonument: Herunder hviler | *Billa Gade*²⁾ | fød *Samuelsen*, | fød 1769, død 1849. | Fred etc.

Paa et Jernkors: Herun | der hvil | er Støvet | af | *Niels P. A. Cappel* | en | ³⁾ fød 1797, | død 29de | Juli 1853. | Fred etc

Paa et gammelt Jernmonument: *Aslak Pedersen Nøst* | *vet*⁴⁾ fød 26 Sept. 1661 | død 24 April 1699. — Paa samme Monument: Herunder viler | det Jordiske | af | *Anders* | *Aschehoug* | død p. G. Kind | 1827⁵⁾.

Paa en gammel Ligsten saaes 2 Skjolde, i første Bogstavet H 2 Gange (forenede i et Træk), i andet en Skraabjelke fra øverste høire Skjoldhjørne, belagt med 3 ubestemte, ovale Figurer.

III. Vestby Kirke.

En gammel, hvid Murkirke, 1885 nedreven⁶⁾, hvori fandtes et Døbefad med „Munkeskrift“. Messehaglen havde Aarstallet 1772.

Paa Altertavlen stod: Saa viiser Tavlen sig, Som, Herrens Navn til Ære, | Paa dette Altere Mand seer opsat at være | Af Vestbye Kirkes Præst⁷⁾ og Kiære Meenighed, | Som givet har der til, og villig Hielp beteed. | Det salige guds Ord her uforfalsket blive, | Med Sacramenterne! guds Aand dem naadig drive, | Som Fredens Bud frembær! vort Bethel aar for aar | Staae i velsignet Flor, til verden Ende faaer!

Paa Prædikestolen stod Anno 1725 og 2 Vaabener, 1. I gult

¹⁾ Se J. Müllers Beskr. ov. Jarlsbergs Provstie S. 138, Giessings Jubellærere III S. 216, Wilses Reise-I. gttagelser II S. 18—22. Hans 1. Hustru *Sara Marie Rode* † 9. Decbr. 1789; om den 2. *Christiane Theodora Grøgaard* se dette Tidsskr. 3 R. IV S. 263, hvor der skal læses: f. 22. 10., døbt 29. 10. 1765 i Skibthvet.

²⁾ Om dette Æglepar, se dette Tidsskr. 3 R. IV S. 182.

³⁾ Se Familien v. Cappelen ved E. A. Thomle S. 17. Moderen, M. M. Wind, var gift 2. m. Joach. Fr. Kjelstrup, † 1846 som Sognepræst til Aas.

⁴⁾ Formentlig Sønneson af den Aslak Pedersen Nøstvet, der nævnes i Meddelelser fra d. norske Rigsarchiv II S. 398. Monumentet sagdes flyttet hid fra Nordby Kirkegaard. Nøstvet ligger nemlig i Nordby Sogn.

⁵⁾ Søn af den ovenfor S. 208 nævnte Aslak Aschehoug, der formentlig var en Descendent af Aslak Pedersen Nøstvet.

⁶⁾ Se N. Nicolaysen, Norske Fornlevninger S. 37 f. (2. Udg. S. 28).

⁷⁾ Formentlig nedennævnte Paul Rødder. Altertavlen findes nu i Folkemuseets Samlinger paa Bygdø, afbildet i H. Felts „Norge i gammel Tid. I. Bilthuggere i Christiania“ S. 24.

Feldt et kjødfarvet Janushoved med brunt Haar. Paa Hjelmen 3 røde Roser paa grønne Stilke med Blade. 2. I blaafeldt en Sparre af røde Mursten med hvide Fuger, omgivet af 3 sexoddede gule Stjerner. Paa Hjelmen en blaa Fugl (Teiste?)¹⁾.

Over Opgangen til Prædikestolen: Fredens Engle | her opgaar | guds Ords Sæd med Lyst | udsaar, | gud bered, Selv For dit | ord | Fromme Hierters | Gode Jord!

Paa Væggen i Prædikestolen hang en Tavle, delt paa langs i 2 Dele, i den første et Christusbillede, i den anden disse Ord: See Ieg legger | Eder fore den vei | til Livet og den | vei til Døden. | Jer. 21 v. 8.

Over Sacristidøren stod: Indenfor din Synds Bedrifter | Du for Gud og Præsten Skrifter | Der paa dig afløsning gives | Saa din Siæl paa ny oplives.

I Opgangen til Choret laa en smukt udhuggen Ligsten med Evangelistbillederne i de fire Hjørner. Oventil Døden (et Skelet) med en Le, hvorved stod: See paa mig | oc tenck paa dig. tempus edax. I Randen af Stenen flere, næsten helt bortslidte Sententser. Stenens egentlige Indskrift lød: Her under hviler hederlig og velerd | Mand Hr *Perer* (!) *Iensen* Sogneprest til Vest | by Menighed oc der til kaldet Ao 1652 den | 12 Martij som saligen i Herren hensof | Ao 16..²⁾ den med sine hiertekiereste | Hustruer de hederlige æredydige oc | gudelskende Matroner Maren Mortens | daatter som megit christeligen tog | Afskied fra Verden Ao 1663 den 1. Septbr. | oc Maren Lavritz Daatter som salig hen | sof i Fornøyelse med Gvd Ao 16.. den | samt deris kiere Børn. Gud | gifve dennem med alle tro | Christne en ærefuld Opstandelse.

Vestby Kirkegaard.

Paa en Jernplade: Herunder hviler | Major | *Henrik Iørgen Huitfeldt*, | født 1755, | død 1822³⁾.

Paa en Jernplade: Her hviler | Sognepræst | *Jens Glatved*⁴⁾ | fød d. 26de Januar 1792, | gift 29de November 1825 | med Jomfru Sophie Bay, | død paa Westbye | Præstegaard | den 27de Juni 1837.

¹⁾ Disse Vaabener benyttedes af *Paul Rodder*, Sogneprest her 1713—33, og Hustru Karen Teiste, se dette Tidsskr. 4 R. VI S. 109.

²⁾ Han døde 1699 og skal have været Jubellærer, da han 1649 blev Capellan til Aas. Hans Familienavn var Pharo. Jfr. Katal. ov. d. kulturhist. Udstil. i Kra. 1901, S. 28 f.

³⁾ Se Danm. Adels Aarbog 1887 (IV) S. 230 og dette Tidsskr. 3 R. IV S. 116, 179 f. Efterretn. om Fam. Sibbern S. 77 f.

⁴⁾ Se Erlandsen, Biogr. Efterretn. om Geistl. i Tromsø Stift S. 126 f.

Paa et Jernkors:

Thomas

Bodom¹⁾

49 Aar 1832.

Marthe Maria

Bodom¹⁾

74 Aar 1831.

IV. **Søn** Kirke,

en ældre Murkirke²⁾, senere nedreven. I Choret hang et Par bibelske Malerier. Den ene af Kirkens Vægge var dækket med Ligkisteschildter over Sognets Bønder. I Kirkens Forhal havde staaet en Blok, der var opsat 1724 men nu var borttagen. Den malede Tavle stod tilbage, hvorpaa en Opfordring til besøgende om at give „denne fattige Kirke“ milde Gaver.

Paa Altertavlen³⁾: Gloria in excelsis Deo. Derunder et Vaaben, delt efter Længden, i første Halvdelen et hvidt Taarn i blaat, i anden Halvdelen en brun Bjørn, siddende paa Bagbenene, i rødt Feldt; paa Hjelmen en lignende Bjørn. Over samme Bogstaverne: N. C. T.⁴⁾

Christus | er død for vore | Synders Skyld | og opstanden | for vor Retfer | digheds Skyld | Rom. 4. | v. 23. |

Jeg veed | mig intet an | det til Salig | hed end Jesum Christum alle | ne 1. Cor. 2. | v. 2.

I Indgangen til Choret hang en Engel af Træ med en Basun i den ene Haand, i den anden en Rolle, hvorpaa stod: Staar op I Døde ok | kommer for Dommen | indecaepites (?).

Paa den ene Lysekroner: Anders Bendsen | Johanne Laers Daffer (!) syn huys vrov. Anno 1659. | 1685.

Paa den anden Lysekroner: Til Guds Ære og denne | (Kirkes Beprydelse²⁾) | Hafuer *Lavritz Pedersen Randers* | Forvalter ved Baron *von Mers(e)lis* Gods i | Norge med sin Kiere | ste Johanne Søfrensdatter Soelgaard gif | uet denne Lysekroner | Laurenti Dag Anno 1694.

Paa en Ligsten i Kirkegulvet: Anno 1680 hafuer Søfren Larsen Solgaard Borger til Christiania med | hans dydericke Kierste Maren

¹⁾ Sogneprest her 1826—32, se Erlandsen. Biogr. Efterretn. om Geistl. i Thronhjems Stift S. 256.

²⁾ Se Wilses Reise-Iagttagelser II S. 26. Norske Stiftelser III S. 240.

³⁾ Den findes nu i Folkemuseets Samlinger paa Bygdø og er afbildet i H. Fets „Norge i gammel Tid. I. Bilthuggere i Christiania“ S. 18.

⁴⁾ D. e. Niels Carstensen Tank † 1732 som Kjøbmand i Hølen, se B. Moe, Tidsskr. f. norsk Personallhist. I S. 433. Det samme Vaaben sees i Lübecks Domkirke paa et malet Epitaphium over en Person af Navnet Tank. Nils Tanks Hustrus Lig blev 1699 nedsat i Kirken. Tidligere vare 2 af hans Børn begravne sammesteds. 1712 forærede han Kirken en sort Fløiels Messehagel. (Ifølge „Kirkestolen“).

Jons | Daater¹⁾ ladet den Sten bekostet | Oc liger her vnder begrafuen hans | kierste Vermoder erlig dydefuld | oc meget gvdelskende Quinde Maren | Larsdatter som bode i Hølen oc døde Ano 1679 den 14 Octob. Gvd gifue | hinder med ale tro Christne en glæ | delig og ære- fuld Opstandelse.

Derefter følger en Mængde Sententser.

Paa en stor Egetavle, ophængt paa Kirkevæggen læstes: Herunder hviler det salige Guds Barns Legeme. | som Iorden omfaunede. og Vinden venlig fødte. | men Vandet ikke sparede. hand nylic stød paa Reisen. | men ligger nu dog ikke for Liggen. | thi for Iorden i Øie. fik hand Himlen i Eie. | Hands Nafn var aldt inskrevet i Himlen. ; | da det blev udskrevet paa Iorden. | I Himlen kaldes hand. et udvalde Guds Barn. | Paa Iorden var hands Nafn. | *Ottho Sørensson*. fød udi Sæby i Iydland. Anno 1693. den. 12. Aprilis. | Hands Fader den agtbare og velfornemme Mand. | *Søren Nielsson*. | Moderen den Dydzirede og gudelskende Matrone. | *Birgete Ottedatter*. | og nu sidst. ved en hastig og extraordinair Bort | gang af Verden. maatte lukke sine Øine. ved Soen i Norge | Anno 1706 den 7 Iunii. | Hands Siæl til ævig Glæde i Himlen. hands Venner | til timmelig Sorg paa Iorden. da hand hafde | levet i denne Verden. 13. Aar. 55. Dage. | Hands Legeme skal vidst samles med Siælen. | og omsider indsamlis. i de ævige Boliger. Fremsat af Broderen. *Niels Sørenson*. 1707²⁾.

Paa Soner Kirkegaard.

Paa en Ligsten af Sandsten: De jordiske Levninger | af | Madam *Stine Børgesdatter Grøn* | som kom i Verden | den 14de October 1715 | Blev gift med | Hr Emich Spare 1755 | Enke efter ham 1786 fulgte ham efter til Evigheden | den 12 Novem. 1796.

Paa en Sandstens Ligsten³⁾:

Ingeborg Hansdr.

Meyer, f. 1706

† i Soen 1741

i sit 35te Aar.

Anne Andersdr.

Meyer, f. 1724

† i Soen 1752,

28 Aar gl.

Paa en Marmorligsten: *Magdalene Thø Tyrholm*, f. 27. Decbr. 1758 gift 13. Aug. 1779, † i Sohn 25. Octbr. 1783.

¹⁾ Jfr. dette Tidsskr. 2 R. V S. 174 og Katal. ov. d. kulturhist. Udst. i Kra. 1901 S. 28.

²⁾ Tavlen blev af Capitain C. M. Saxlund foræret til Rigsarchivet, der igjen har afstaaet den til Folkemuseet.

³⁾ De følgende Indskrifter paa denne Kirkegaard ere af Mangel paa Tid kun tagne i Uddrag.

Paa en Jernplade: Skibscapitain *Frederik Anton Stoltenberg*¹⁾, f. 2. Oct. 1893 † 30. Aug. 1843.

Paa en Sandstensligsten, benyttet som Trappetrin ved Kirkedøren: Kjøbmand i Sogn Sr. *Cornelius Olsen*²⁾, f. sammesteds 15. Nov. 1720, † 9. Juli 1772 sammesteds 51 Aar 7 Maaneder og 24 Dage gl., gift med Madame *Larene Larsdr.*, f. sammesteds 14 Juni 1730 † sammesteds 8. Aug. 1760, 30 Aar 1 Maaned 25 Dage gl. Gifte i 11 Aar og 10 Maaneder.

V. Kongsvinger Kirke.

er en Trækirke, i Fløiet staaar Aarstallet 1695. Kirken sagdes tidligere at have staaet ved Elven, tæt ved Prestegaarden. Ved Siden af Kirken et muret Gravcapel, hvis Indgang (fra Kirken) er tilmuret. Blandt andre sagdes her begravet Commandanten paa Kongsvinger, (siden 1746) Oberst, Baron Mogens Holck († 18 Novbr. 1764)³⁾. Under Kirken en ligeledes tillukket Ligkjælder, hvori mange danske og norske Officierer angaves indsatte.

Paa Prædikestolen: Til Guds ære og denne Kirkes Prydelse haf | ver Proviant Forvalteren Singr *Jens Sørrensen*⁴⁾ med sin Kiereste *Maria mar | greta SteinKuhl* denne Prædiche Stoel ladet Be | Koste og Foræret. Dend 28 Septembris | Anno 1704.

Paa Tavlen til Indsamling af Offerpenge er afbildet en liden Kirke med Omskrift: Opbygger Sions Forfaldende Mure.

I Kirken hænger et firdelt Vaaben, presset i Blik, 1 og 4 Feldt blankt, i 2. en halv Løve mod høire, i 3. to Tverbjelker.

I Kirken hænger et oliemalet Portrait af *Henning Ulrik Fuglberg*, fød i Fugelsø Sogn i Lolland 1717, Capellan til Lessø 1739, Feldtprest ved Generalmajor Brochelmanns Dragonregiment 1743—44, Sogneprest til Lessø 1745, til Kongsvinger 1758. Død 4 Sept. 1764. Gift m. *Henrike Michelsen (Schumacher)* † 28 Mai 1762⁵⁾.

I Sacristiet hang flere Lyseschildter, hvoriblandt 2 friherrelige

¹⁾ Søn af Brede Plade Stoltenberg, Kjøbmand i Drøbak og Sønesøn af Provst H. Stoltenberg, se ovenfor S. 243.

²⁾ Se B. Moes Tidsskr. f. norsk Personallhist. I S. 239 f. og Wessels Stamtafle V.

³⁾ Han var gift og havde 1749 en Søn og 1751 en Datter til Daaben i Kongsvinger Kirke.

⁴⁾ Han blev Proviantforvalter her 1685 efter *Johan Steinkuhl*, formentlig Svigerfaderen.

⁵⁾ Datter af Sognepresten til Asker Søfren Michelsen (Schumacher), se L. J. Vogt, Slægten Vogt i gamle Dage, S. 13 og 16 f.

Holck'ske¹⁾, 2 Ankerske med Bogstaverne P. B. A.²⁾, 2 med Bogstaverne A. C. A. med Krone over, 2 Rynningske (en Rydningsmand, fældende et Træ)³⁾, 1 Huitfeldtsk Vaaben⁴⁾, presset i Blik, med Sværdordenens Insigrier.

Paa Kongsvinger Kirkegaard.

Paa et Jernkors: Herunder hviler Støvet af Kjøbmand | *Petter Fredrik Hindrum* | fød den 13de Januar 1804. død den 26de September 1840. Fred etc. etc.

Paa et Jernmonument: Her under | hviler | de jordiske | Levninger : af | Magazin | Forvalter | *Ove* | *Roald* | *Ryning*⁵⁾, | fød. d. 24. October | 1765 | og død | d. 26. Mai | 1823.

Paa et Jernmonument: *Jacob* | *Nielsen*⁶⁾, | Kjøbmand, Agent, Ridder | af | Dannebrog.

Kraftfuld Virksomhed og Fliid
Vandt ham Borgernavn og Hæder;

Veldaadsløst og ædel lid
Gav ham Livets bedste Glæder:

fød | den 26de Marts 1768 | død | den 15de Decbr. 1822.

Og naar Malmet smulre man,
Skal hans Vandels lyse Mærker

Hædrede og elskte staae
I hans Krafts og Veldaads Værker.

Paa et Jernmonument: *Mathias Hagerup* | *Stabell*⁷⁾, | fød 26. Juni 1768, død 1. Februar 1824 | som Sørenskriver over | Soløer og Oudalen. | Hans Støv hviler i denne Grav. | Hans Minde lever i kierlig | Erindring hos Hustrue og Børn.

Paa et Granitmonument med Jerngitter: Oberst | *Peder* | *Bernhard* | *Anker*, | Commandant | over | Kongsvinger | Fæstning, | Ridder : af | Sværdordenen. | Født 16de Juli 1787, | Død 13de Juni 1849.

Paa et Jernmonument: Under denne Støtte hviler: *Magnus Christian Fritzner*; | Oberstlieutenant og Chef, | for | Rommerigske Corps,

¹⁾ Ovennævnte Oberst, Baron M. Holck.

²⁾ Nedennævnte Peder Bernhard Anker, Oberst og Commandant paa Kongsvinger, se de forskj. Ankerske Stamtavler af B. Moe, N. Lassen, C. J. Anker og D. Adels Aarbog.

³⁾ Nedennævnte Magazinforvalter O. R. Ryning.

⁴⁾ Nicolai Frederik Reichvein Huitfeldt, Oberst og Commandant paa Kongsvinger, R. S. O., f. 1758 † 1835. Han og hans Hustru Alette Dorothea Fuglberg, f. 1782 † 1854, en Sønnedatter af ovennævnte Sognepr. H. U. Fuglberg, ere begravne paa Kongsvinger Kirkegaard. (Danm. Adels Aarb. 1887 S. 230).

⁵⁾ Se B. Moe's Tidsskr. f. norsk Pers. Hist. II S. 386.

⁶⁾ Se B. Moe, Biogr. Efterretn. om Eidsvoldsrepr. og Storthingsmænd, S. 110. Dansk Biogr. Lex. XII S. 238).

⁷⁾ Broder af den hos B. Moe l. c. nævnte Generallieut. F. W. B. Stabell.

Ridder af Sværdordenen. | Født den 10 Februar 1788, | Død den 21 Juni 1836. | Hans Enke¹⁾ og Børn, | satte dette Minde | over en dyrebar Ægtefælle | og en kjærlig Fader.

Paa en Jernplade: Her hviler | *Johan Georg Ræder*²⁾ Oberst-lieutenant, Ridder af Danebrog | Fød den 13de November 1759 | Død den 13de November 1808. | Beklaget af Foresatte, | Begrædt af Undergivne, | Der med hans Kone og 9 Børn | Velsigne hans Minde.

Paa en Jernplade: Her hviler | *Hartvig Fredrik Brodtkorb*³⁾ Premier-Lieutenant | ved det første Trondhiemske | Infanterie-Regiment, | Fød den 24de Juni 1789 | Død den 18de Augusti 1809.

Paa et Granitmonument: Herunder | Distriktslæge | *Therkel Kleve Schulze*⁴⁾, | fød i Kragerø den 26 Martz 1791, | død paa Langeland ved Kongsvinger | den 4de November 1847. | Vi samles igjen.

Paa en Jernplade: Herunder hviler | *Marthe Eriksdatter Rustad*, | født den 23de September | 1763 | død den 20de Februar | 1839. | Hun var virksom som | Faa. | Fred med hendes Støv!

Paa en Træramme: Herunder hviler det Jordiske af | Gaardbruger *Erich Torkildsen Rustad*, fød paa Gaarden nedre Rustad | i Wingers Præstegjeld den 29 Februar | 1784 og død den 1 April 1835. | Fred være med dit Støv.

VI. Strøms Kirke

i Odalen⁵⁾ var en gammel Korskirke af Træ, der mindede om Kongsvinger Kirke, og som faa Aar senere blev nedreven, efter at den nye Murkirke, der 1854 var under Arbeide, var færdig.

Paa Altertavlen stod: Denne Altertafte Er Bekaasted Af Kierchens Ejermand, Sognepræsten til Strøms Menigheder, Ærverdige Hr *Anders Pederssøn Haatter* ANNO Domini MDCCLXXXVIII⁶⁾.

Paa Prædikestolen om den øverste Kant: Salige ere de, som høre Guds Ord og bevare det. Under et Christusbillede: Naaden og Sandheden er Forraad.

De 2 gamle Malerier, der fandtes i Kirken, omtales og deres

¹⁾ Ulrika Storm Bremer, døbt i Frederiksstad 23 Janr. 1795, Datter af Auditeur Daniel B. og Magdalena Storm.

²⁾ Jfr. Halvorsens N. Forf.-Lexikon IV S. 645.

³⁾ Se Stamtavle over Familien Brodtkorb. Hamar 1904. S. 16, hvis Aarstal og Dato ikke stemme med Gravskriften.

⁴⁾ Se Halvorsens N. Forf.-Lex. V S. 189 og 186 f

⁵⁾ N. Stiftelser III S. 322.

⁶⁾ Han var Capellan fra 1716 hos Faderen Peder Jensen Holter, der var Sogneprest her 1686—1733, men døde før denne 1731. Han var gift med Anna Mortensdatter Leuch og Fader til den i dette Tidsskr. IV S. 123 omtalte Generalkrigscommissair Peder Holter.

Indskrifter ere meddelte i dette Tidsskrift 3. R. I S. 281—82, hvor ogsaa den ældste Klokkes Indskrift er aftrykt. Paa den yngre stod: Støbt af *Erich Schmidt* i Christiania 1798.

2 Par Lyseskildte fandtes, hvoraf det ene Par bar det *Coucheronske* Vaaben, men Farverne viste en gul Rose under en blaa Sparre i hvidt Feldt; over den kronede Hjelm en gul Rose. Løvverket rødt, blaat og grønt. Det andet Par Skildte viste paa sort Bund en hvid, manglebladet Rose paa en grøn Stilk med 2 grønne Blade. Paa Hjelmen en væbnet Arm, holdende i Rosens Stilk (uden Blade), Haanden hvilende paa Hjelmen¹⁾.

I Kirken hang ogsaa et oliemalet Portrait af Provst og Sogneprest *Johan Bentzon*²⁾, paa hvis Bagside stod: *P. Wichmann* pinxit 1743.

I Kirkekjældereren stod flere Ligkister, hvori Ligene sagdes at være ufortærede. Desuden fandtes en anden Kjælder, der var Presternes Begravelsessted, hvor Kisterne nedsattes i Jorden. Der var den daværende Sogneprest *Erik C. B. Rynnings Søn, Mentz R.* nedsat 1837, 16 Aar gl.³⁾.

VII. Ullerøns Kirke,

Annex til foregaaende, en uanseelig Trækirke⁴⁾, der senere er nedreven og erstattet af en Murkirke.

Paa et gammelt Maleri, fremstillende Christi Opstandelse og Himmelfart, fandtes en temmelig medtagen Indskrift, hvoraf følgende kunde sees: Anno 1650 Den 1 May haffuer *Rasmus | Jenssøn* oc

¹⁾ Maaske en Variant af det Rosingske Vaaben og gjælder vel i saa Fald Oberstlieutenant *Ulrich Friderich Rosing*, der begravedes ved Strøm 21 Aug. 1764, 70 Aar gl.

²⁾ Sogneprest her 1748—80. (Se Lengnicks Stamtavle over Familien „Bentzen“). Han begravedes ved Strøm 5 Septbr. 1780, 63½ Aar gl. Hans Hustru, Margrete Blichfeld, begr. her 14 Juni 1766. Deres Børn ere døbte her: Bent 17 Dec. 1748. Hans 3 Sept. 1750, confirm. Oct. 1765. Adolph Carl 27 Oct. 1751. Johanna Christence 6 Nov. 1752, begr. 18 Janr. 1755. Jacob 3 Aug. 1754. Hans Henrik 26 Sept. 1755, conf. 1770. Karen 10 Mai 1758, conf. 1772. Peder Holter 15 Aug. 1759, begr. 28 Janr. 1760. Paul Vogt 25 Marts 1761. Johanne Cecilie 13 Sept. 1763. Anne Margrete 22 Apr. 1766, gift 25 Juni 1794 m. Lensmand Henrik Heyer p. Semb, begr. 18 Juli 1800, 59 Aar gl. Desuden er Moderen introduceret 2 Marts 1757, formentl. eft. et dødfødt Barn, eller den i 1774 confirm. Christen B., der i saa Fald maa være glemt at indføres i Ministerialbogen. Sønnen Bent blev i Decbr. 1780 indsat til resid. Capellan her, efter at have været personel Capell. hos Faderen siden 1774. Han begravedes 5 Juli 1787.

³⁾ Se B. Moes Tidsskr. f. norsk Personalhist. II. S. 389.

⁴⁾ Opført 1728. Se Norske Stiftelser III S. 322.

..Ebe (?) *Nielsson Bill* (?) (*Vitt?*) foræret | giffuet oc foræret denne Taffle till | Vllern Kiercken til Beprydelse. oc | dennem till Ihukommelse. Syr. 6. Gud | ende oc vende Alt | gledelig og sallig ende.

Paa et gammelt Maleri, forestillende Evas Fremtræden for Adam og et Par Ægtefolks Forening: Denne Lidle Taffle Er Bekaastet | Af Erlig oc Forstandige Mand *olle hans* | *son Vllern* Bonde Lensmand i Oudalen | samt hans erlige quinde *elline christens* | *Daatter*: Dog hans Salig Fader hans Vlern¹⁾ | haffuer Loffuet den til Kierken. | Ecteskab statt Er ærligt hos Alle oc den æcte | Seng Ubesmittet heb. 13 Cap. | Huad Gud haffuer tilsammenføiet, skulle Men- | neskene ikke adskille. Anno 1679. | Voxer og formerer eder og opfylder Jorden. | Det er ikke godt at Mennesket er alene.

I Choret en Trætavle med malede Billeder med disse Underskrifter: Jesus eder Paaskelam med sine Disciple. Matth. XXVI. Jesus Guds Søn. Jesus den gode Hyrde.

Præsterne Anders og Peder Pedersen.

Et lidet Supplement til Lampes Præstehistorie.

Af **A. W. Rasch.**

I Søndhordlands ældste civile Skifteprotokol, der omfatter Aarene 1668—1673, beroende i Bergens Stiftsarkiv, findes fol. 85 b et Skifte, der giver et Supplement til Lampes Præstehistorie, idet der heri nævnes tvende Præster, der tidligere ikke har været kjendt, hvoraf dog den ene vedkommer Skaane. Vi skal derfor her gjengive Ordlyden af Skiftets Begyndelse:

Pouell Troelsen Sorenschriffuer offuer Sundhord Lehn. Halduor Eschelend och Aron Hettlesetter Loug Rettes Mend i Føens schibb: Gjør witterligt att Anno 1669 den 24 Aprill ware wj forsamlede paa Kyuigen i Storøens Sogen, Tillige med Ko: Ma: Fouget, Erlig och wellfornemme Mand Niels Resen, som paa Højestbem^{tt} Hans Ko: Ma: och de frauerende Arffuingers Wegne haffuer berammet att holde Arffue schifte effter den Sal: udj Herren Hensoffuede Dannequinde Anne Anders datter Kyuig som itt Maanit for Juell Sidst forleden ved

¹⁾ Maaske Opsidderen paa Ulleren 1664 Hans Nilsson, 69 Aar gl.

døden afgich Jmellom Hindis effterlatte Mand Bendix Michelsen ibm: och Sal. quindis Søn och Sønnebøren, Saasom H: Peder Pedersen i Suldalls tuende døttre, Nafnlig Kirsten och Annichen Pedersdøttre paa forne deris Sal: Faders Wegne, Dißligeste och H: Anders Pedersen Sognepræst udi Schaane. Neruerende effter den Hæderlig Mand H: Jacob i Sulldalls schriffuelse paa Hans forne tuende Stiffdøtters Wegne den Danmand Suend Aasemb aff Schoncuigs schibb. Huor daa Boedtz wilchor tillstand Saauitt forefantis Saaledis er registerit, wordcrit och — — — — —

Som vi af Skiftet ovenfor ser, har Anne Andersdatter været gift en Gang tidligere med en ved Navn Peder og har med ham haft 2de Sønner Hr. Peder Pedersen og Hr. Anders Pedersen, hvorimod hun ingen Børn kan have med Bendix Michelsen.

Hvem er nu disse Hr. Peder Pedersen og Hr. Anders Pedersen? Hr. Peder har været Præst til Suldal, men i D. Thrap's¹⁾ Christiansands Stifts Præster findes ingen Hr. Peder paa den Tid, c. 1645—56, som han maa have været her, saa her er ingen Løsning at faa paa Spørgsmaalet.

Vi maa derfor vende os til Broderen Hr. Anders Pedersen. Han er Præst i Skaane, og det gjælder da at finde en Person her, som kan passe, uagtet intet Tilnavn anføres i Skiftet. Ved at gjennemgaa Registeret til Cawallins²⁾ Herdaminne vil man blandt andre Præster med Navnet Anders Pedersen ogsaa finde en Hr. Anders Pedersen Storøe og ved at slaa efter, finder man, at han var „bördig från Norge“. Om ham har Cawallin følgende: Kyrkoherdar i Wallby och Bolshög. Anders Pedersen Storøe (Megalonesius) bördig från Norge, prestewigdes till pastor här $11\frac{1}{3}$ 1656. Konungen förklarade i bref $17\frac{1}{3}$ s. å. sitt bifall dertill at han, hwars gåfvor woro af konungen kände, blefwe pastor i Wallby, hwartil ingen i laglig tid blifwit kallad. Død 1675.

Wallby och Bolshøy ligger i Skaanes sydöstligste Hjørne, i Nærheden af Simrishamn, i det indre af Landet. Her blev altsaa Hr. Anders Pedersen Præst, medens Skaane endnu hørte til Danmark, og er forbleven i sit Kald efter Afstaaelsen til Sverige 1658 indtil sin Død, og uagtet det er en noget lang Vej man

D. Thrap: Christiansands Stifts Præster i det syttende Aarh. S. 100.

²⁾ S. Cawallin: Lunds Stifts Herdaminne. 4. S. 62.

maa gaa, er det dog udenfor al Tvivl, at vi her har Nøglen til Spørgsmaalets Løsning. Hans Tilnavn Storøe angiver Stedet, hvorfra han er, og Tanken fæster sig da uvilkaarlig til Stordøen i Bergens Stift, og som vi strax skal se, er vi her paa ret Vej. Slaar vi nemlig efter i Lampes Præstehistorie I S. 231 vil vi blandt Præsterne til Stordøen finde en Peder Pedersen Aalborg, et Tilnavn han har taget efter sit Fødested. Hr. Peder Pedersen var Præst til Stordøen fra 1607—1634, da han blev fradømt Embedet, og var 2de Gange gift, først med Sara Danielsdatter, der døde 1613, og derpaa med Anna Andersdatter. Men det er jo netop denne hans sidste Hustru Anna Andersdatter, Skiftet vedrører. Hun har tydeligvis efter Hr. Peder Aalborgs Død giftet sig med en borgerlig Mand ved Navn Bendix Michelsen (Kyvig), og ikke, som var det almindelige, med Eftermanden i Embedet, og med sin første Mand har da Anna Andersdatter haft de 2de Sønner, Hr. Peder Pedersen til Suldal og Hr. Anders Pedersen til Wallby. Lampe kjender imidlertid ingen Børn efter Hr. Peder Aalborg, og Thrap kjender, som tidligere bemærket, ingen Præst i Suldal af Navnet Peder paa den Tid, vor Hr. Peder Pedersen maa have været her, ja det synes endog vanskeligt at skaffe denne vor Hr. Peder Plads i Præsterækken i Suldal, idet Thrap siger om Hr. Rasmus Mikkelsen, at han blev kaldet til Suldal 1616 og døde 72 Aar gl. efter at have været Præst til Suldal i 41 Aar, altsaa 1657, og opfører som Hr. Rasmus's Eftermand Jacob Andersen Hase, der blev ansat i Suldal 1657. At vor Hr. Peder Pedersen maa komme mellem Hr. Rasmus Mikkelsen og Hr. Jacob Andersen Hase synes utvivlsomt, uagtet Hr. Peder vistnok kun har været her en kort Tid. I Skiftet nævnes „H: Jacob i Suldals Skrivelse paa hans fornæ tuende Stiftdøtters Wegne“, hvilket viser, at Hr. Jacob har været gift med Hr. Peder Pedersens Enke, og har formodentlig ved Ægteskab med hende ogsaa erholdt Præstekald. Hvem nu Hr. Peder Pedersens Hustru har været, siges ikke, men da det af Skiftet fremgaar, at Hr. Jacob Andersen Hase er gift med Hr. Peder Pedersens Enke, og da der af Thraps Chr.sand Stifts Præste-

historie¹⁾ sammenlignet med Lampes Præstehistorie¹⁾ fremgaar, at Hr. Jacob var gift med Elisabeth Eliasdatter, Datter af Sognepræst til Skonevik Hr. Elias Andersen (og antagelig 2den Hustru Elisabeth Galtung), er der al Sandsynlighed for, at Hr. Peder Pedersen i Suldal først har været gift med Elisabeth Eliasdatter, der saa er bleven gjengift med Hr. Jacob Hase, hvem hun har bragt Suldals Sognekald.

Efter det ovenfor fremstillede vil Slægtskabsforholdet stille sig som følgende Tabel viser:

Hr. Peder Pedersen Aalborg, Præst til Stordøen 1607--1634. * 1) 1608 med Sara Danielsdatter, † 1613. * 2) med Anna Andersdatter, Skifte efter hende holdtes paa Kyvig paa Stordøen 1669 ²⁴/₄.
Hun gift 2) med Bendix Michelsen (Kyvig). Børn af 2det Ægteskab.

Hr. Peder Pedersen, Præst i Suldal. † før Moderen. (* Elisabeth Eliasdatter, hun gjengift med Eftermanden Hr. Jacob Andersen Hase).	Hr. Anders Pedersen Storø. Kyrkoherde til Wallby och Bolshøy i Skaane. † 1675.
---	--

Kirsten Pedersdatter.	Annichen Pedersdatter.
-----------------------	------------------------

Anna Andersdatters 2den Mand Bendix Michelsen (Kyvig) sees i et Cancelliindlæg (ang. Sorenskriveren Bendix Diurhus) af ²⁸/₇ 1668 at have haft Kyvig som Leiegaard af Pouel Troelsen, han siger, at hans Hustru er „offuer 70 Aar gammel“, men hvad hans Stilling ellers har været, kan ikke sees.

Lidt om Nordlandspræsten Hans Falster og hans Slægt.

Af **Axel Hagemann**s efterladte Papirer.

I en gammel Fr. IV' Bibel, trykt udi Missions Collegii Bogtrykkeri Aar 1718, findes en Del egenhændige Slægtsoptegnelser af Præsten Hans Falster og hans Søn Anders Falster, Skipper paa Grøtø i Stegen.

Disse Optegnelser, om end mangelfulde, supplerer dog i en

¹⁾ D. Thrap: Christiansand Stifts Prester det syttende Aarh. S. 101 og Lampe Bergens Stifts Biskoper og Præster. I. S. 177.

væsentlig Grad, hvad der af Andreas Erlandsen i hans „Biografiske Efterretninger om Geistligheden i Tromsø Stift“ S. 162 under Throndenæs Præstegjæld er nedtegnet om Præsten Falster og hans Slægtsforhold.

Præstens egenhændige Optegnelser lyder saaledes:

„A^o 1714 d. 11 December blev jeg fød til Verden paa Gaarden W[e?]ten i Hitterens Præstegjæld. Min Fader Anders Hansen Falster var fordm Lensmand for Hitterens Thinglaug. Min Moder, (som i Herren er hensovet) var Marie Thomasdatter V[et?]en; i min Alders 14 Aar satte mine Forældre mig i dansk Skole udi Trondhjem, hvor jeg lærte at regne og skrive. 1735 i Begyndelsen af Aaret blev jeg ved Guds gode Forsyn og mine Forældres, især min kjære Stifmoders, Else Balches, Omhyggelighed i Trondhjem for at informeres i det latinske Sprog, hvor jeg da ved privat Information først af sal. Morten Friis i $\frac{3}{4}$ Aar og derefter af Hr. Magister Stabel, Chordegn til Vor Frue Kirke $\frac{1}{2}$ Aar, efter hvilken Tid jeg kom i Trondhjems Cathedral-Skole.

1740 deponerede jeg om Høsten i December Maaned og efter at jeg havde optineret Examen philosophicum næst følgende Foraar, reiste jeg op til Trondhjem, hvor jeg kom i Condition hos Hr. General Toldforvalter og Cammerraad Jens Wid, præceptionerede hos hans Børn $1\frac{1}{2}$ Aar.

1744 d. 8de Februarii fik jeg Examen Theologicum hos Doctor Wøldike og Professor Block.

1747 d. 10de Martii blev jeg allernaadigst beskikket som residerende Capellan paa Wardøe i Østfinmarken.

1750 d. 20de November blev jeg kaldet at være Sognepræst for Kielvigs Menighed i Vestfinmarken.

1752 d. 25de Julii kom jeg i Ægteskab med min Stifmoders Systerdatter Elsebe Hiermino[?], som igjen døde for mig d. 11de September 1756 uden Børn.

1761 kom jeg ved Guds Forsyn i Ægteskab med Karen Lemvig, den yngste af sal. Provst Lemvigs Døttre og holdt jeg Brølløb med hende i Hr. Professor Leems Huus i Trondhjem d. 27de Martii i samme Aar.

1761 blev jeg allernaadigst kaldet til Sognepræst for Tronæs Menighed i Nordlandene d. 6te Julii.

1762 d. 5te Januarii om Eftermiddagen blev min Søn Jens Lemvig Falster født til Verden og døbt d. 12te ditto. Vidnerne til Daaben vare: 1. min Fader Anders Hansen Falster, 2. Mons Niels Ravn paa Røckenæs, 3. Hr. Johan Lorents Burchard, Capellan og Missionær til

Tronæs, 4. Provstinde Kildal holdt ham over Daaben og Madam Dalé var Fadder.

Min kjære Hustru Karen Lemvig er fød i Klæboe ved Trondhjem 1732 den 10de Januarii Klokken 1 om Natten og blev døbt den 15de ditto.

Den 8de Julii 1763 om Morgenen ved 10 Slet blev den anden min Søn fød til Verden paa Tronæs Præstegaard i Nordlandene og døbt den 17de ditto og kaldet Anders efter min sal. Fader. Fadderne vare: Erich Nordmand, Klokker til Tronæs, Hans Rafn, Jakob Rafn og deres Hustruer.

Den 20de April 1762 blev jeg efter foregaaende Votering udvalgt til Provst i Senjens Provsti og beskikket af Hans Høyærværdighed Biskop Gunnero.

Den 1ste December 1764 blev min Datter fød om Eftermiddagen Kl. 3 og døbt i den hellig Trefoldigheds Navn d. anden Søndag i Advent og blev kaldet Elen Catharina Angell efter min Svigermoder Provstinde Lemvig. Fadderere vare: Madam Sparboe i Tovigen, Anne Sparboe, Johanna Brøndlund, Niels Dass og Henning Nordmand.

Alle disse 3 mine omskrevne Børn ere fødte paa Tronæs. Gud unde dem at opvoxe i Visdom og Forstand, i Yndest og Naade hos Gud og enhver! NB. min Datter døde igjen 1765 i Julii Maaned.

Den 7de Julii 1766 om Natten Kl. 1 blev min Datter Maria Elisabeth fød paa Tronæs Præstegaad. Faddere: Provstinde Kildal, Henning Nordmands Qvinde Elen Hveding, Gunil Cathrine af Same[?], Søren Nordmand og Michel Madsen af Brevig.

Den 3die December 1770 blev jeg af det Kongl. norske Videnskabers Selskab enstemmig udvalt til Medlem dens Societet.

1782 den 31te December nedlagde jeg¹⁾ igjen Provstembedet, efterat jeg i næsten 21 Aar betjente Provstembedet.“

Den ovennævnte Søn Anders Falster har om Slægten optegnet følgende:

„Aar 1794 den 1ste Februarii om Aftenen Kl. 1/2 Eet Slet behagede det guddommelige Forsyn efter sin vise Bestemmelse til megen Sorg for os som Forældre at bortkalde vores saa høit elskede Søn Hans Falster i sin Alders 13 Aar 7 Maaneder og 13 Dage.

I Aaret 1792 den 18de Julii fløttede jeg til Grøtøen, som jeg kjøbte af Jon Renert Dybfæst.

1796 den 6te October blev min tredie Datter fød til Verden Kl. 1 Slet om Morgenen paa Gaarden Grøtøen i Saltens Fogderi i

¹⁾ Han døde efter Erlandsen 3 Septb. 1789 og Hustruen i Trondhjem 23 Januar 1809.

Laskestads Menighed, og blev døbt den 24de Søndag efter Trinitatis og i Daaben kaldt Maria Elisabeth efter min Søster. Faddere vare: min Svigersøster Ane Margrethe Grøn, Styrmands Konen paa Nordskaadt Beritte Johannisdatter, Maren Elsdatter Lund, Klokker Benjamin Pedersen, Styrmanden Nils Gregersen Nordskaadt, Peder Hansen Lund.

I Aaret 1798 den 24de April om Eftermiddagen Klokker Et Slett behagede det alting bestyrende Forsyn ved en stille og sagte Død at bortkalde min ældste og elskeligste Datter Ane Catharina efter 14 Dages haard og vedvarende Sygdom i sin Alders 6te Aar og 3 Maaneder, og blev begravet ved Stegens Kirke.

Den 13de Maj 1798 om Morgenen Kl. 4 ved Solens Opgang blev min 4de Datter fød til Verden paa Gaarden Grøtøen i Saltens Fogderi i Laskestad Menighed og blev døbt den 3die Søndag post Trinitatis, sammenfaldt paa St. Hansdag, og i Daaben kaldet Anna Chatarina efter min ældste Datter. Faddere vare: Madam Hatken paa Schagstad, Madam Møller og Jomfru Schieldrops, begge paa Præstegaarden Laskestad, Skipper Adolf Knussen paa Skogstad, Skolemesteren Hr. Møller paa Laskestad og Skipper Børre Nideros fra Bergen.

Aar 1802 den 2den April om Morgenen Kl. 4 ved Solens Opgang blev min anden Søn fød til Verden paa Gaarden Grøtøen, og blev døbt den 14de Maj, der var Bededagen, og i Daaben kaldet Hans efter min sal. Fader. Jomfru Schielderop paa Laskestad holdt ham over Daaben, Jomfru Anna M. Grøn, Elen Sørensdatter Nordskodt, Hr. Pastor Kildal, Peder Mostrøm Kirkens Bygmester og Lensmanden Sr Hans Thomasen Røsøm vare Vidnerne til Daaben.

Den 28de Junii behagede det Guds viselige Forsyn ved en sagte Død at henkalde min kjære Søn, den anden, efter 4 Ugers vedvarende Sygdom, efterat han har levet i Verden i 12 Uger og 3 Dage og blev begravet ved Stegens Kirke 7de Julii ved sine forhen hensovede Sødskende.

Aar 1805 den 26de September behagede det Gud ved en varlig og sagte Død at henkalde min yngste Datter, den anden Anna Chatarina fra dette Jordiske til megen Sorg for os som Forældre i sin Alders 7 Aar 4 Maaneder 13 Dage og blev begravet ved Stegens Kirke ved Siden af sine forhen hensovede Sødskende.

Kontreadmiral Christian Lerches Selvbiografi.

Meddelt af **Louis Bobé.**

Mit Livs og Levnets Tildragelser¹⁾.

Nu vil ieg melde noget om mit Liv og Levnets Tildragelser. Efter at ieg var kommen til Verden 1712 den 8. Junii paa Nielstrup i Laaland beliggende, min sal. Fader bestalter Etatsraad *Christian Lerche*, tilhørende, skal ieg lidet over Aar gammel have faaet Smaae Kopper og været hart angreben (ligesom en yngre Broder nafnlig *Georg*, som min salig Moder laae i Barselseng med, døde deraf samme Tiid). Mand troede, at da ieg en Dag ingen Lives Tegn skal meer have givet, at ieg ogsaa var død: men maa ikkun have været en stor Afnægtighed og Besvimelse, thi ieg lever endnu, og omgik lykkelig Smaae Kopperne, saa deraf intet er tilsyne, allene paa begge mine Been sees paa udvendige Sider saa store Arr som 10 Skillings Stykker. Aar 1716 skal ieg om Natten være ved Fødderne udsløbet af Leiet, da den over Vaanehuset paakomne Ildebrand alt hafde antent Kammeret ieg sov udi, saa at ikkun en Bielke til Sengen fra Døren kunde betrædes, Loft og Gulv strax derpaa som ieg var udbaaret nedfalt. Corps de logis gik i Løbet med alle Mobilier, Papirer og pretiosa, saa min Fader nu intet eiede uden Jordegodserne Nielstrup og Engestofte, endog en i hænde havende med opbrænt obligation, maaske ene bekient imellem Sødskende og ey tinglæst, blev nogle 1000 Croner nægtet at betales: hvorvit dette bør som ræt og christelig at ansees, vil ieg lade staae ved sit Værd. Jeg erindrer mig ikkun at have hørt min salig Fader, Moder og mine Sødskende nogle Gange at have talt om dette med Vemodighed, thi ellers kunde ieg ikke viide det. Mand troer ellers denne ulykkelige Ildebrand er kommen af et ont Menneske, thi paa den nye Broe min Fader i det Aar og imod Høsten hafde ladet legge over Graven om Gaarden fra Vaanc-

¹⁾ Originalen findes i Breitenburg Arkiv. Christian Lerche, til Lerchenborg, der døde som Kontreadmiral 8. Okt. 1793, er Stamfader til Greverne Lerche.

huset til Haugen, skal være funden en sammenlagt Sædel, hvorudi stoed skrevet: „Diese neue Brücke ist Nielstrups Ungelücke“: men det blev aldrig bekient, hvem der kunde have skrevet og henkastet Sædelen, end ey Formodning om Tingen, og det blev aldrig opdaget. Da mine Forældre efter Ildebranden strax beboede det dem tilhørende mindre Gods Engestofte, ved Maribo Søe beliggende, er ieg et Par Gange udfaldet af en liden Steenebroe i Søen; men engang var nær ved at drukne, thi ieg falt ud ved Enden af Broen, hvor Vandet var dybest, men en Pige, som afskyllede noget Linnet, maatte vade næsten til Brystet, at redde mig. Jeg kand da sige at have været i Fare, at miste Livet ved Sygdom, Ildløs og Vands Vaade! men den Gud vil bevare, er uden al Fare. Herrens Nafn være lovet, som har vogtet mig ald min Levetid, endog til høy Alder. Thi efter at have opnaaet mit 50. Aar, fik ieg Anstød af gigtiske og podagriske Tilfælde, som til denne Tid og i mit 74. Aar ofte paa-kommer, ligesom ieg i de senere Tide har været plaget nogle Gange med dødelige Sygdomme, men vel sluppen derfra, hvorfor Gud evig være velsignet, og hans Barmhertighed opholde mig fremdeles ved saa god Sundhed ieg i denne Vinter har nydt til denne Dag dette skrives in Aprili 1786. Af Natur er ieg temmelig munter og levende Væsen, thi ieg har den Lykke imod mange andre Menniskers Sindelav, ikke just at sørge med Utaalmodighed, eller græmme mig længe over de Viderværdigheder, man ofte er underkastet, og dem ieg ey heller har været befriet for, men ieg befaler mig og mines Skiæbne altid i Guds Vold. Af Person er jeg hvad man kalder vel voxsen og ved god Magt, meere feed end maver og ey uproportioneret, har i Almindelighed en rask Gang (naar ikke Svaghed hindrer), vil gierne være sælskabelig og have Omgængelse med gode Folk, uden egentlig at hiige derefter, især hvor megen Ceremonie, et tvungen Væsen, eller Støy og Allarm prædominerer. Jeg er derfor hid til Dags aldrig misnøyet i Ensomhed, ene endog Dage i Rad, naar ieg ikkun har gode Bøger ved Haanden. Alt Stolthed hader ieg; viiser mig, og er det virkelig, venlig og høflig, uden egen Forglemmelse eller til nogens Forringelse. Disse Naturens Gaver maa sandelig

ikke som Selvroes ansees; de som kiender mig kræver ieg til Vidne derom og at ieg hader ald Forurættelse, hvor det høres nogen være vederfaren. Jeg tilstaaer derimod, at ieg er hastig opbragt, men lige saa hastig god igien og glømmer snart den Anledning ieg troede at have til at synes fortrydelig over at et og andet forefaldt imod mit Sinds Tilbøyelighed og Tænkemaade. Jeg ønsker mine Efterkommere udi Familien i Særdeleshed ei saa got Temperament, og det sangviniske meere maatte have Overhaand imod enten cholerisk eller melancholisk, thi det er Grader af Sygdomme, hvor de sidste hærske meer end det første Temperament, følgelig altid skadelige.

A. 1721 blev ieg indskrevet som Volunteur ved Søe Cadet Compagnie og nød fri Information paa Cadet Academiet. A. 1726 avancerede til Cadet reformé og gjorde samme Aar første Campagne eller en Reise med Orlogskibet Slesvig 50 Canoner førende og commanderet af min Svoger den Tid, siden Admiral Ulrich Friderich Suhm. Kongen skiænkede Skibet derefter det Asiatiske Compagnie og forulykkede paa den første Reise til China med Mand og Muus. Orlogskibet Laaland var med paa førstnefnfte Besejling, som Admiral Iudiker paa Slesvig hand hafde bygget, dog førte han ingen Commando, var ikkun med som Observateur over Seilätzen. Denne Krytztog gik ikkun imellem Dragør og Helsingneur og varede en 14 Dages Tiid.

A. 1728 gjorde ieg til Skibs min første Reise til Norge, at besøge mine Forældre¹⁾, kom til Friderichshald, derfra over Land til Trosvig ved Friderichsstadt, hvor mine Forældre boede, forblev i Landet en 3 Maaneders Tiid, reiste til Christiania og andre Stæder i Smaalandene, som det Syndenfieldske af Norge i den Egn kaldes; men reiste igien Landeveien til Kiøbenhavn, i Følge med min Stiffaders Søster, Frue Etatsraadinde *Witt*, fød

¹⁾ Stiffaderen Oberst Ulrik Christian v. Hausmann, der døde 1732. Lerches Moder Sophie Ulrikke v. Reichau, f. 1689, Datter af Konferensraad Georg Ernst v. Reichau og Sophie Amalie Komtesse Holck, ægtede 1. 1711 Etatsraad Christian Lerche til Nielstrup og Engestofte, † 1720; 2. 1726 U. C. Hausmann; 3. Generalmajor Jakob Frederik v. der Lühe † 1747. (Pers.hist. Tidsskr. 3. R. II, 29).

*Hausmann*¹⁾ og hendes ældste Datter, hvilke havde været i Besøg hos hendes Fru Moder Geheimeraadinde *Caren Hausmann* fød *Tolder*²⁾, en meget respectabel gammel Frue, der sad i stor Velstand med meget talrig Familie alle i Agt og Ære; der leve mange af hendes Børne Børns Børn i god Anseelse og høje Embeder og mig paa min Stiffaders [Vegne] og ved andre Giftermaale i min Familie besvogrede, hvilket nærmere af Slægtregisteret kan sees.

A. 1729 blev ieg commanderet med 10 à 12 andre Cadetter til Fregatten Høyenhald, 36 Canoner stærk, ført af Capitain-lieutenant Kierulf. Reisen skulde gaa til Tronhiem og Bergen, at afhente Penge for Kongelige Jordegods, som var solgt i begge Stifterne: men fik contra ordre ey at gaa til Tronhiem, men i Bergen indtoges Penge og en Deel gahr Kaaber, siden derfra til Larkulen ved Moss, at tage de Penge ind, som over Land vare transporterede fra Tronhiem. Paa sidste Stæd med Pengene fra Bergen indtoges over 300,000 rdlr. i Fjerdinge indlagte, som blev satte i Cahütten, hvorved en Cadet 24 Timer med blottet Kaarde holt Vagt og ordentlig afløstes. Fra Larkulen reiste ieg 3 Mile over Land igien at besøge mine Forældre, men min Stiffader var paa Generals Mynstring som Oberste af Dragonerne. Denne Søreise gik lykkelig og hastig, thi lidet over 2 Maaneder tilbragtes paa Veien.

Imod Slutningen af samme Aar, nemlig 1729, kom min Fader til Kiøbenhavn at søge det vacante Regiment hand stoed ved, nemlig første Smaalandsk Dragoner og erholt samme. Min Moder havde giftet ham 1723 og derfor kom hun til Norge, de havde ingen Børn sammen.

Det var af H. M. Kong Friderich 4. resolveret, at alle Søe Officers Classer skulde forminskes, følgelig var ingen Forhaabning, at nogen Cadet kunde avancere, der vare under Compagnierne

¹⁾ Cathrine Ernestine v. Hausmann (D. af Generallint. Casper Herman v. H.) f. 1692 † 1760, g. m. Stiftamtmand i Viborg Johan Albrecht With, f. 1680 † 1754.

²⁾ Karen Toller v. Rosenheim, 1662—1742, g. m. General, Gehejmeraad Casper Herman v. Hausmann.

meget gamle Karle. Og da ieg begyndte temmelig at fremvoxe, resolverede min hiertensgode Herr Stiffader, at ieg skulde søge min Afskeed, hvilket og skeete i Slutningen af Aaret 1729 eller in Ianuario 1730.

Jeg blev i Kiøbenhavn og loed mig underviise i Fortificationen, Riiden og meere i Tegne Konsten, som hvorudi ieg paa Academiet hafde giort god Fremgang og teignet de fleeste om ey alle de Kaaberstykker, som findes i den Bog, hvilken Com. Capt. *Caspar Friderich le Sage de Fontenay* som Chef for Cadetterne (siden Admiral) ved Trykken lod udgaae om Sø Evolutionerne, og dedicerede samme til hans grevelige Excellenz *Friderich Danneskiold Samsøe*, som var Intendant de Marine.

A. 1730 døde den høysalig Konge Friderich den Fierde, da fik ieg Haab om at emploieres ved Hoffet som Kammer Juncker og villet reist udenlands, men som ingen Gage kunde erholdes. blev der intet af. Jeg var i Laaland hos min salig Broder paa Nielstrup og forlovede mig med min Moders kiødelige Cousine *Hilleborre Levine Comtesse Holck*, gik saa til Kiøbenhavn igien. freqventerede ofte Slottet og mine Exercitier i næsten 2 $\frac{1}{2}$ Aar indtil 1732 det sørgelige Budskab om min sal. iegode Stiff Faders Død par expresse indløb. Jeg reiste strax til Norge efter min Moders Foriangende, min Kone fulgte siden efter og vare vi stædse samlede udi det kierligste Ægteskab i 17 Aar, thi Gud henkaldte hende den 17. Februarii 1749 efter langvarig haard Sygdom af Svindsot. Vi hafde 2 Sønner og 3 Døttre, hvortil denne Dag 1 Søn og de 2 ældste Døttre endnu ere i live. Som ieg attraaede at komme i Kongel. Tieneste udi det Civile, men ingen vilde just giøre mig Platz ved at døe, resolverede ieg at købe en Second Lieutenants Platz, som blev mig anbuden for 500 rdlr. udi det Nordenfielske gevorbene Regiment den Tid under General Maior *Frølich*¹⁾, der hafde til Ægte min egen Faders Halv Søster, fød Wittberg. Regimentet hafde tilforn de Norske gevorbene Dragoner, og laae snart detageret i Christiania, snart Friderichsstat, Friderichshald, Wenger og Christianssand. Min

¹⁾ Johan Frederik Frølich, 1681—1757, Generallieutenant, komm. General nordenfjælds.

første Vagt holte ieg den 1. Ianuarii 1734 paa Friderichsstens Fæstning ved Halden, hvor ieg om Morgenen i Dagbrækningen var ved Nye Aars Saluten 9 Skud (som den Tiid var brugelig paa alle Fæstninger). Skimtet af Saluten [saaes] i Friderichsstat 3 Miil fra Halden og iust i det samme skal min Datter *Grete* være kommen til Verden paa Tro(n)svig, hvor min Moder boede: men min ældste Datter *Christiane Ulrica*¹⁾ var fød samme Sted den 1. Nov. 1732 og blev hos min Moder bestandig til hendes Død, hvorom videre siden.

Om Høsten dette 1734. Aar kom ieg at guarnisonere i Christiania og boede der til Foraaret 1737, da der atter maatte marcheres til Halden. Imidlertid blev min ældste Søn *Georg Flemming*²⁾ fød i Christiania den 9. Februarii 1735 og den yngste Søn *Iacob Friderich Ferdinand* den 11. April 1736, ligesom min yngste Datter blev født paa Halden 1738 i Jan. Hun fik Navn i Daaben *Hilleborre Charlotte Cornelia* og døde 1739 den 26. Nov., ligger begravet til Syndre Kirke paa Halden, som ellers kaldes Emanuels Kirke. Ved Ammens Uforsigtighed maa det have været, at Barnet brød sin Ryg og hvoraf hun uden Tvivl døde.

Efter 7 Aars Forløb kiededes min sal. Kone og ieg over [min] ringe Gehalt som Second Lieutenant og langvarig Udseende til høyere advancement, resolverede [da] at reise til Kiøbenhavn for at forsøge Lykken at komme i civile Etaten. Men formedelst Mangel af Officeers, som behøfdes til Tienisten, da en Deel af Bataillonens vare commanderet til det store Vold eller Fæstningsarbeide i Friderichstadt (som dog ikke efter Planen fik Fremgang), deels et Par Lieutenanter laae hart og længe syge, kunde ieg ingen permission faae at reise for Vinteren og det ikkun paa kort Tiid; ieg havde forlangt $\frac{1}{2}$ Aars Reise Tilladelse, altsaa lod ieg min salig Kone reise, for at være ved Haanden, hvis nogen vacance kunde forefalde, hvorved atter Skiæbnen var mig imod, indtil min Svoger Admiral *Suhm*³⁾ fik det Indfald,

1) Død 1803, gift med Generalltnt. Casper Herman v. Krogh.

2) 1735 - 1804, til Lerchenborg, Gehejmeraad.

3) Ulrik Frederik Suhm, 1686 - 1753, Admiral, g. 1718 m. Hilleborg Catharine Lerche.

at proponere min Kone, at i mit Nafn anholde om det ved Søe-artigleriet vacant vordende Compagnie, hvilket hun syntes vel om, for ikke at have giort nogen forgieves Reise og ieg faae meer at leve af. Thi gav min Svoger Memorial for mig til Grev *Danneskiold* og recommanderede mig paa fundament, at ieg hafde dog tilforn været Søecadet. Det lykkedes, og ieg erholt plat uvidende Compagniet og Bestalling som Søe Artillerie Captain, dateret 27. Julii 1740 af Hans Maiestet C. VI. underskreven. Ultimo Aug. samme Aar kom min Kone tilbage og reiste strax Vester til Christiansands Stift, hvor min Moder boede udi Lyngdahl paa Bergegaard, thi hun hafde giftet sig 1736 med Brigadier *Jacob Friderich von der Lühe*¹⁾, der som Obrister hafde det andet Vesterlandske Regiment National Infanterie. Jeg reiste ultimo Decemb. til Kiøbenhafn og ankom der den 1. Januarii 1741, imodtog Compagniet, og Sommeren derpaa kom min salig Kone til Kiøbenhavn med Børnene. Min ældste Datter blev hos min Moder til 1745, da ieg reiste til Norge at skifte og deele med min Stiff Fader, som med min Moder ingen Børn hafde. Dette Dødsfald hente den 19. Martii, og den 5. Sept. kom ieg igien med min Datter til Kiøbenhavn. Ved min Fru Moders Død mistede ieg 200 rdlr. Donations Pænge ieg skulde have som Repressalia for hvad mig ved det Giftermaal i Arv ellers kunde afgaae og hvilket burde beløbe sig høyere end 6666 rdlr., deraf 3000 rdlr. uvis Gield, ieg endelig i Berg Part og 4 usle Gaarde i Christiania Stift beliggende, maatte lade mig nøye med og hvorved immer var Tab, som ieg ikke kunde afværge.

Efter at Gud hafde henkaldet min nu salig Kone den 17. Febr. 1749, bleve mine Døttre satte i pension hos Auditeurinde *Rolf*²⁾ udi Nyborg; hun hafde mange fornemme Mænds Døttre hos sig, hvor de og finge en god education og underviist i alle gode Fruentimmer Nætheder og oeconomie. Der vare de paa tredie Aar til Frue Grevinde Lerche tog dem hos sig i Huuset.

¹⁾ se S. 260 Noten.

²⁾ Auditor, Kaptejnvgatmester Johan Christian Rolf, † 1759, var gift med Henriette Bertrand † 1774, 60 A.

Deres Giftermaal og Afkom maae de her lade tilføre for at gjøre dette desto meere complet til Oplysning om Familien, som før omtalt.

A. 1752 blev ieg commanderet at reise til Tronhiem, at afløse Capitain *Reichau*¹⁾ (han var min salig Moders Halvbroder, følgelig min Oncle, døde nogle Aar derefter i Kiøbenhavn som Commandeur Capitain). Han hafde staaet sine 3 Aar ud ved Søe Enroulleringen i det Tronhiemske district og ieg succederede ham i Posten, og skulde med Billighed ey heller været der længere Tiid, thi ieg som hand beholt Compagniet tillige og trak deraf de allernaadigst forundte Sporteeler. Jeg nød i Tronhiem frie Qvarteer, 131 rdlr. 16 sk. Reise- og Diæt Penge aarlig paa Søesessioner, hvor Touren gik fra Tronhiem til Orlandet, Hitteren, igiennem Christiansunds Bye til Molde Bye og tilbage igien, alt til Søes. Men disse temmelig gode Hvileaar nød ieg ikke længe, thi 1753 erholte ieg Brev fra Admiralitetscollegio, at H. M. allernaadigst havde resolveret, at de 3 Søe Artillerie Compagnier skulle stikkes under de 3 Divisions Matros Compagnier; men Artillerie Chefs og Officeers avancere i Søe Etaten, naar Platzer var bleven vacante (og saaledes var Planen, da disse Bøsseskytter Compagnier bleve tagne fra Land Artillerie Corpset i Kiøbenhavn nogle Aar — omtrent 13 eller 14 — tilforn) og skulde ved Vacanzer besættes med Søe Officeers. Paa det ieg ikke skulde miste noget af mine tillagde Indkomster fik ieg 250 rdlr. Tillæg, i alt 500 rdlr., dermed maatte ieg nøyes, uagtet ieg forestilte collegio, at ieg, som de vel selv vidste, ved denne mig ganske uventelige Forandring havde mistet 200 rdlr. reve-nuer og apointment aarlig. Dog det blev som det var og ieg havde Skade derved.

Aar 1755 den 31. Martii erholte ieg Bestalling som Søe-capitain uden Ansøgning og ingen Forskiæl i Rang, thi begge Slags Capitainer, Artillerie- og Søe Capitainer rangerede med Maiorer.

A. 1769, den 23. Martii, blev mig atter uden Ansøgning

¹⁾ † 1755 som Oberstltnt.

Commandeur Capitains Bestalling tilsendt. Ved denne mærkelige projecterede Forandring, som blev allernaadigst approberet over Søe Enrollerings Væsenet i Norge, skulde ikkun i de 4 Stifter være een Enrollerings Chef, som tillige skulde være Oberlots og af Oberlotseriet gageres, hver med 1000 rdlr. aarlig, og disse Herrer skulde være virkelige Commandeurs. Jeg erholte min dimission atter uventelig med Contreadmirals Charakter 27. April 1777 og Gagen ieg hafde, at beholde som pension. Et nyt Tab for mig, der in totum derangerede min liden oeconomie. Jeg reiste samme Aar til Kiøbenhavn og vilde anholde om convenient; men ingen vilde giøre Plats for mig; den ieg kunde attraae at succedere og Tillæg i pension blev plat afslagen, i hvor naadig det Høy kongelige Herskabs Tilsagn end var, ved Leilighed at see mig forbedred. Da altsaa Commandeur Capitain *Holm*¹⁾ som Søe Enrollerings Chef udi det Slesvigske district døde 1779, anholt ieg strax om denne Post med Beholdning af pension tillige. Enrollerings Chefs Posten erholt ieg strax faa Dage efter Ansøgningen: men ikkun med det, som Posten efter Reglementet var tillagt, nemlig 500 rdlr., fri Qvarteer og 69 rdlr. 32 sk. Reise og Diæt Penge, 2 Forspands Hæste paa de udi dybeste Vinter Dage ansatte Søe Sessions tourer: en ond Reise, som er over 80 Miile og forrettes ikke ringere end 2 Maaneder, ja vel der over, naar touren gaaer over alt igiennem til alle Byer inclusive Femern og Cismar, saavel som Als til Norborg. Jeg reiste derpaa til Flensborg til Vands, hvor ieg mærker at være kommen paa et dyrt Stæd, hvilket ingen for at søge menage bør komme i. Jeg kand med Sandhed sige, at ieg aldrig kunde forestille mig det saaledes, som det befantes, og i ald min Levetid har ieg aldrig levet bedre og angenehmere end paa det overmaade behagelige og gode Stæd Tutterøen ved Tronhiem beliggende, 2 Miil derfra, hvilket ieg [beboede] 6 Aar fra Mai 1762 til samme Tid 1768 ieg solte Stædet eller Øen for 6700 rdlr., men selv gav ikkun 4000 rdlr. for samme. Jeg kom skadesløs derfra, thi nogen Bygning med meget herlige For-

¹⁾ Henrik Christian Holm.

bædringer hafde kostet meget, og da ieg skulde og kunde vel have høstet Frugten deraf, maatte ieg forlade Øen og boe igien i Tronhiem, hvor egentlig Boepælen var anordnet. Tilstødte Svaghed, som begynte at yttre sig, og nogle uovervindelige Chicaner og min lidt for hastige Resolution tvang mig derfra, som ieg min Livs Tiid fortryder. Een anden drog Fordeelen ieg kunde ventet, nemlig Pastor *Hans Thode* paa Lexnigen, som købte Øen af mig, men efter hans Død er den kommen ved Giftermaal i Bonde Hænder og er nu vunden Odel derpaa.

Hvad end videre mærkelig i mit Liv sig skulde tildrage, som eene staaer i Guds Haand, skal om Gud giver Helbred og flere Leve Aar end dette mit 74de i hvilket det skrives, trolig være tilført.

Flensborg den 7. Aprilis 1786.

Afskrift heraf oversent min Søn til Lerchenborg, det Genealogiske, heraldiske Sælskab paa Forlangende at tilsende det, de til Oplysning har været begierende; følgelig findes tvende Exemplarier heraf.

Christian Lerche.

Valdemar Daa og hans Døtre.

Ved C. Klitgaard.

„Huh-u-uh! fare hen! fare hen!“ sagde Vinden . . . , og saa fór den hen . . .

Der er vel næppe blandt Læserne nogen, som ikke kjender dette Omkvæd, og der er vel næppe nogen dansk Adelsfamilie, hvis Historie er bleven saa vidt og bredt bekjendt og er bleven fulgt med saa megen Deltagelse i alle Samfundslag som den, om hvem H. C. Andersen lod Vinden fortælle saa trist, idet den „fór hen“ — fra Vestjyllands Kyst over Heden og den skovgrønne Kyst, hen over Fyns Land og Storebælt til Sjællands Kyst, hvor Skoven stod med de herlige Ege, i hvis Top den sorte Stok fæstede Bo. Man tør maaske derfor ogsaa antage, at det fór mange af dem, der have læst, hvad „Vinden fortæller om *Valdemar Daa og hans Døtre*“, vil være af Interesse at høre, hvad Historien fortæller om dem, thi vi vide jo, at Vinden ikke altid er paalidelig — den hører saa meget, naar den farer hen.

Hvad Valdemar Daa selv angaar, synes det, som om Digteren har holdt sig paa historisk Grund og ikke ladet sin Fantasi bestemme hans Livstragedie; hvad han fortæller er i hvert Fald i det væsentligste i Overensstemmelse med de Efterretninger, vi have om Valdemar Daa fra en Mand, som i sin Barndom kjendte ham, og som kom paa Borreby, medens Valdemar Daa endnu boede der¹⁾, og da dennes Historie i øvrigt er ret vel bekjendt²⁾, skulle vi her indskrænke os til i et kort Résumé at gjengive det vigtigste af hans Biografi.

Han var født 1616 som Søn af Claus Daa til Raunstrup, Borreby m. m. og Ingeborg Parsberg til Bonderup, og efter i 4

¹⁾ Beretningen findes trykt i „Danske Samlinger“ 2, V, 68 ff. Den er uden Aarstal for Affattelsestiden, men er vist nedskrevet 1743 eller 1744, da den anfører Ide Daa som død „for et Aar siden“ (a. St. S. 72), og hun døde sidst i December 1742. Forfatteren omtaler (a. St. S. 69), at han kom paa Borreby som Barn. I „Danske Herregaarde“ 3 Bd. har Tyge Becker benyttet noget af Stoffet, og herfra har Andersen sin Viden, jvf. Andersens „Samlede Skrifter“ XV, 306. ²⁾ f. Ex. Danm. Adels Aarbog 1890 S. 177 og Danske Samlinger 2, V, 68 f.

Aar at have været Hofjunker blev han 1644 Løjtnant ved Rytteriet og 1655 Ritmester i Jylland. Som saadan deltog han i Svenskekrigen 1657—1660, men høstede ikke Laurbær, idet der fortæltes om ham, at han, da de danske Tropper flygtede fra Holsten, kom af Sted i en Sko og en Støvle¹⁾.

Allerede 1645 var han i Kjøbenhavn bleven gift med Else Kruse, f. 1627, død 1667, Datter af Jørgen Kruse til Hjermelevgaard, og med hende havde han i Følge Danm. Adels Aarbog 1890, S. 177—178 tretten Børn, hvoraf dog vist kun 1 Søn og 4 Døtre overlevede Faderen, medens de øvrige døde i en ung Alder og uden Afkom.

Efter sin Fader havde Valdemar Daa arvet Bonderup (Lerchenfeldt)²⁾ med Hessel (Gislum Hessel), og ved Broderen Jørgen Daas Død 1652 arvede han Borreby sammen med sin Broder Christian³⁾. De delte Gaarden saaledes, at Valdemar Daa fik Hovedbygningen, til hvilken han byggede en Ladegaard, og Christian Daa fik en anden Bygning i Borggaarden — 2 Lofter høj og forsynet med Taarn og Spir — samt Ladegaarden, men Valdemar Daa, der var meget „storhjærtet“, skjønt han kun var liden af Natur, kunde imidlertid ikke lide, at der var Taarn paa Broderens Bygning, og lod det derfor nedrive en Gang, da Broderen var paa Rejse⁴⁾.

Efter Svenskekrigen 1657—60 fik Valdemar Daa og hans Svigerfader saavel som mange af deres Standsfæller store Pengevanskeligheder, og han maatte da optage Laan hos forskellige mod at give Pant i sine Ejendomme, og tilsidst voxede Gjælden ham over Hovedet. Der fortælles⁵⁾, at han brugte Pengene til sine Guldmagerforsøg, og at han tilsidst levede paa Borreby under saa kummerlige Forhold, at han om Vinteren laa i Sengøn i

¹⁾ Jydske Samlinger II, 6. ²⁾ Kristensen: Lerchenfeldts ældre Historie S. 40 ff. ³⁾ Danske Saml. 2, V. 70, Anm. 3. Broderen Oluf Daa skrev sig dog ogsaa 1664 til Borreby [Danm. Adels Aarbog 1890, S. 176]. saa han maa antagelig ogsaa have arvet en Part. ⁴⁾ Danske Saml. 2, V. 71. Hermed kan jævnføres, at i Følge Aalb. Stiftstid. 83 1837 lod Axel Arenfeldt til Basnæs følgende i Sten huggede Linjer opsætte over sin Borggaards Port, idet han dermed hentydede til Valdemar Daa: Ørnen bygger paa højen Hal, Avind ligger i dyben Dal. ⁵⁾ Danske Saml. 2, V. 71.

flere Uger, fordi han ikke havde Brændsel, og hans Kemikalier, som ikke kunde taale Kulde, havde han da hos sig; men mest tragisk lyder det, at han tabte sin Glasbeholder paa Gulvet, just da han til sin store Glæde mente at have fundet „de vises Sten“.

1681 maatte Valdemar Daa lade sine Kreditorer overtage deres Panter; nogle Holstenere — Wolff Blome og Markus Kohlblatts Arvinger — overtog Bonderup, og Ove Ramel fik Indførsel i Borreby, paa hvilken Gaard han tilbød Valdemar Daa at maatte blive som Ven og Broder sin Livstid, „men hand var endnu saa storhjertet, at han vilde icke, men gick til fods fra Borreby med en Kjep i Haanden og sit Alekymiske Glas i Barmen“¹⁾.

Han boede da Sommeren over i et Hus, som han for 10 Mark havde lejet i Smidstrup, og flyttede derefter til Viborg, hvor han vel haabede at kunne finde Udvej til at beholde noget af Bonderup²⁾, men dette mislykkedes, og han havde da ikke andet at leve af end nogle Tiender, som han havde i Fæste af Kronen³⁾. Han døde i Viborg 1691 og blev begravet i Domkirken⁴⁾.

Endnu skal kun erindres om, at Valdemar Daa skal have hugget Egeskoven til Borreby, og at han lod bygge et stort Krigsskib, som han vilde sælge til Kongen; men da Admiralen, som skulde bese Skibet, ikke fik Valdemar Daas sorte Heste i Foræring, kom Handelen ikke i Stand.

Med Hensyn til Valdemar Daas Døtre har Andersen derimod ikke været saa godt underrettet og kunde næppe heller være det, da der paa hans Tid kun vidstes meget lidt om dem; ikke en Gang deres Navne ere helt rigtige, han kalder dem *Ide*, *Johanne* og *Anne Dorteau*, men det sidste Navn har han vist selv opfundet, thi Valdemar Daa havde ingen Datter af dette Navn.

Naa —, da det jo ikke nytter at forsøge at aflive hende i Utide, eftersom Digteren har gjort hende usaarlig, lade vi hende dø i Fred — i Æventyret — ude paa den store, sorte Hede, hvor kun Storkene vare Vidne til hendes Lidelser.

Men de af Valdemar Daas Døtre, som kom til Skjelsaar

¹⁾ a. St. 72. ²⁾ Se Kristensen: Lærchenfeldts ældre Hist. S. 58. ³⁾ a. St. ⁴⁾ Danske Atlas IV, 620.

og Alder vare ellers *Ide Dorte*, *Ingeborg Dorte*, *Johanne Cathrine* og *Lisbet Dorte*. Af disse ville vi omtale Ide Dorte sidst, fordi vi ved mest om hende, og vi begynde derfor med Nummer 2.

Ingeborg (eller Ingeborg Dorte¹⁾) var født 13 Maj 1660 og blev 18 Maj s. A. døbt i Magleby Kirke²⁾. Hun ægtede (efter 6 Febr. 1694) Oberstløjtnant ved det akershusiske Regiment Cort Hartvig von Passow, som døde 12 April 1709 paa Ullensaker, ca. 53 Aar gammel³⁾.

Med ham havde hun antagelig flere Børn, thi i Skiftet efter hendes Søster Ide Dorte⁴⁾ anføres som Arvinger Oberstløjtn. Passows *Børn* i Ægteskab med Jomfru Daas Søster. Vi kjende dog kun et af disse Børn, nemlig Sønnen Gregers Valdemar v. Passow, f. ca. 1703, død 1761⁵⁾, som 1743 var Kaptajn i det slesvigske National Regiment og da boede i Ærøeskjøbing⁶⁾. Han blev 1739 gift med sin Moders Søsterdatter, Cecilie Elisabeth Scharffenberg, død 1743, som da var Enke efter Oberstløjtnant Henrik zur Hellen, død 1731.

I Følge Meddelelsen om Borreby⁷⁾ blev Ingeborg Daa gift med en Winterfeldt i Fyn, og dette Ægteskab maatte da have fundet Sted efter Passows Død 1709, men sandsynligvis har vor ubekjendte Meddeler husket fejl, thi en saadan Forbindelse kjendes ikke af Personalhistorikerne. „Den ubekjendte“ siger endvidere, at hun døde „for 4 Aar siden“, hvilket vist vil sige ca. 1740, og hun blev altsaa omved 80 Aar gammel.

Johanne Cathrine, den stolte Jomfru, der var skør af Stilk ligesom Moderen, og hvem Andersen lod Vinden expedere ud af Verden, efter at hun forklædt havde taget Hyre hos en Skipper, fik ikke saa romantisk en Skjæbne. Hun var født 1661 den 28 December og blev Dagen efter døbt i Magleby Kirke⁸⁾. Klevenfeldt giver hende paa sin Stamtavle over Familien Daa den Vedtegning, at hun „skikkede sig ilde“, saa paa hende kunde

¹⁾ I Beretningen om Borreby, Danske Saml. 2, V, 72 kaldes hun saaledes. ²⁾ Danm. Adels Aarbog 1890, S. 178. ³⁾ Personalhist. Tidsskr. 4, V, 62. ⁴⁾ Aalborghus m. fl. Amters Skifter. Nr. 112 b. ⁵⁾ Se Personalhist. Tidsskr. 4, V, 62. ⁶⁾ Aalbh. m. fl. Amters Skifter, Nr. 112 b. ⁷⁾ Danske Saml. 2, V, 72. ⁸⁾ Danm. Adels Aarbog 1890, S. 178.

det nogenlunde passe, hvad der i Æventyret fortælles om Søsteren Ide, at hun blev en Bondes Viv; men forøvrigt skal Historien have haft følgende Sammenhæng.

Johanne Cathrine, hvem Broderen General Gregers Daa¹⁾ vel maatte tage sig af ligesom af hendes ugifte Søstre, skal en Tid have opholdt sig paa Rysensten, som Broderen var kommen i Besiddelse af ved sit Giftermaal. Her stiftede Johanne Cathrine Bekjendtskab med en Johan Trellund af Kallundborg, som beklædte en højere Stilling paa Gaarden, og paa en Rejse, som Jomfruen foretog sig i Aaret 1710, blev hun ledsaget af Trellund. Skjønt Jomfruen da var henimod de 50 Aar, indlod hun sig dog i et saa intimt Forhold til Trellund, at et Ægteskab maatte anses for heldigst, skjønt han jo ikke var af adelig Byrd, og han blev derefter — antagelig ved General Daas Indflydelse — gjort til Auditor og 1711 ansat i Trondhjem, men paa Grund af en Strid med Gejstligheden der, blev han atter fjærnet herfra, og hans videre Skjæbne er ubekjendt²⁾. I Følge Skiftet efter Ide Daa boede Trellunds Enke 1742 i Kjøbenhavn; hendes Maud nævnes heri som Regimentskvartermester og ligeledes i et Skiftet vedlagt tysk Brev fra Kaptejn G. V. v. Passow, dat. 21 Jan. 1743. Ægteparrets „utidige Foster“ var en Søn, som blev Kaptejn, og som var gift med Lavrence Grubbe, Datter af Præsten Didrik Grubbe til Kvislemark og Anne Lisbeth Wind til Gjerdrup.

Lisbet Dorte (Elisabeth Dorthæa) var født 31 Marts 1663 og blev 16 April s. A. døbt i Magleby Kirke³⁾. Hun ægtede Oberst Herman Nicolai Scharffenberg, der en Tid var Chef for smaalenske Regiment, og med ham havde hun 7 (?) Børn⁴⁾, hvoraf

¹⁾ Han blev 23 Dec. 1658 døbt i Magleby Kirke, var 1677 Frændrik, 1684 Kaptejn, 1689 Oberstløjtnant og 1710 Generalmajor. Faldt 20 December 1712 ved Gadebusch og var Slægtens sidste Mand. Han var gift med Johanne Marie Baronesse Ruse til Rysensten, død 17 December 1712, som tidligere havde været gift med Oberstløjtnant Poul Rantzow, død 1765, og Christian Baron Juel til Rysensten, Lundbæk, Pandum m. m., død 1690. 1703 købte Gregers Daa Hald ved Viborg [Danm. Adels Aarvog 1890. S. 177]. ²⁾ Giessing: Jubellærere I, 412; jvf. Jydske Samlinger VIII, 56. ³⁾ Danm. Adels Aarvog 1890. S. 178. ⁴⁾ I Krigskancelliets „Refererede Sager“ 1763 ¹⁰/₈ nævnes som Arvinger efter Oberstløjtnant Gregers Valdemar Passow „8 Moders Søskenbørn“: heraf vare de 7 antagelig Lisbeth Dorte Daas Børn med Scharffenberg og den 8de Johanne Cathrine Daas Søn med Trellund.

en Del 1743 sagdes at opholde sig i Norge, medens 2 af Døtrene boede her i Landet.

Disse vare:

1. Cecilie Elisabeth Scharffenberg, død 1743, blev 1 Gang gift med Oberstl. Henr. zur Heller, død 1731, og 2 Gang med sin Fætter Gregers Valdemar Passow. Se foran.
2. Christiane (Kirstine) Sophie Scharffenberg, født 24 Maj 1696 og død i Odense i November 1746¹⁾. Hun blev 1730 i Lyngby gift med Major Nicolai Johan Kühle, død 1736, begr. i Paarup Kirke paa Fyn. Denne Kühle, der i Skiftet efter Ide Daa kaldes Oberstløjtnant von Köelen, var født i Stade, hvor Faderen var Borgmester. 1709 var han Auditør i Skaane i Dronningens Livregiment, men 1710 traadte han i i svensk Tjeneste, hvor han forblev, indtil han 7 Januar 1718 blev Kaptejn i Prins Carls Regiment. 1730 den 10 April fik han Afsked som Major paa Grund af Blindhed, og senere boede han paa Ryttergaarden Tarupgaard i Paarup Sogn, hvor han døde.

Ide Dorte var som foran nævnt den ældste af Valdemar Daas fire efterladte Døtre, og hun var født c. 1652. Hun nævnes 1683 som værende hos Faderen i Viborg²⁾, og man tør maaske antage, at hun har været hos ham til hans Død 1691. Blandt Aalborghus Amts Skifter (i Landsarkivet) findes under Nr. 112 b Skiftet efter hende, og deraf saa vel som af nogle vedlagte Breve og andre Papirer kunne vi danne os et lille Billede af de Forhold, hvorunder hun henlevede den sidste Halvdel af sit lange Liv.

Efter Faderens Død har hendes Broder Gregers vel sørget for hende, og efter at han med sin Hustru var kommen i Besiddelse af Lundbæk, overlod han Søsteren en herunder liggende Bondegaard i Vust Sogn (V. Han Herred), og paa denne Gaard, der blev kaldt Vustgaard, og som i Følge Matriklen af 1690 stod for Hk. 8 Tdr. 2 Skp. og havde en Landgilde af 1 Pund³⁾

¹⁾ Hr. Hofjægermester Schøller har velvilligst meddelt mig, hvad her er anført om dette Ægtepar. ²⁾ Kristensen: Lerchenfeldt S. 60. ³⁾ 1 Pund Rug eller Byg var almindeligvis = 2 Tdr. og 1 Pund Havre = 4 Tønder, men Følge en til Ide Daas Skifte hørende Seddel fra Lundbæk Godskontor, udfær-

Rug, 1 Pund Byg, 1 Pund Havre, 1 Lispund Smør og 1 Svin, residerede hun nu Resten af sin Livstid. Vi erfare ikke meget om, hvorledes denne hengled for hende, — om hun førte en stille, tilbagetrukken Tilværelse, eller om hun levede et mere fornøjeligt Liv, men da hendes Midler vare smaa, og da hun dog udadtil maatte hævde sin adelige Byrd, tør det formodes, at hun ikke har kunnet tillade sig mange Adspredelser ud over at besøge de omboende Præstefamilier og maaske de mere velhavende Bønder; dog høre vi, at hun 1714 foretog en Rejse til Sjælland, hvor hun besøgte nogle af sine gamle Bekjendte¹⁾, og nu og da har hun vel ogsaa kunnet gjæste Slægtninge og Standsfæller i Jylland.

Da hendes Broder Gregers 1712 faldt i Slaget ved Gadebusch og hans Hustru ligeledes samtidig afgik ved Døden, mistede Ide Daa sikkert en god Støtte, men 19 Maj 1713 fik hun dog sin Fremtid nogenlunde sikret, idet hun da af Gregers Daas Stedsøn, Baron Ove Henrik Juel, Friherre af Rysensten og Herre til Lundbæk, Pandum m. m. fik Livsbrev paa Gaarden i Vust. Det hedder i Brevet, at han frivilligt og af Kjærlighed for sin gode Faster, velbaarne Jomfru Ide Dorete Daa, har forundt hende i hendes Livstid at besidde Vustgaard, som hun hidindtil har paaboet, kvit og frit for alting og paa samme Maade, som hun har nydt den i hendes Broders, Barcnens salig Faders levende Live. Dog skulde hun forderligst give Fæstebrev til en, som kunde antage Gaarden efter hendes Død mod at svare efter Jordebogen; hun maatte vælge hvem hun vilde, og naar hun kunde komme overens med ham angaaende Gaardens Besætning, maatte hendes Efterladenskaber iøvrigt tilfalde hendes Arvinger. „Og paa det min kjære Faster kan have en honet Subsistence, belover jeg hende aarlig fra Lundbæk saalænge hun lever 20 Rixdaler, og for at solecere hende udi hendes klagende Vidtløftighed vil jeg forderligst betale hende . . . 100 Rixdrl. og atter til Snapsting 1715 . . . 100 Rixdrl., om

diget 1723, skulde der i Thy, Aalborg og Mariager Amter erlægges: For 1 Pund Rug eller Byg 2 Tdr. 2 Fk. og for 1 Pund Havre 4 Tdr. 1 Skp. 2 Fk.

¹⁾ Danske Saml. 2, V, 72.

hun Tiden oplever . . .“ Endelig lovede Baronen, at de Karle, hun havde af fremmed Gods, maatte hun give Pas, og de skulde ikke af Baronen tages til Soldaterhold.

Kontrakten bærer Jomfru Ides Paategning om, at hun mod Kvittering har modtaget de 200 Rdlr., saa hun er forhaabentlig for denne Gang kommen ud af sin „klagende Vidtløftighed“, men nogle Aar senere førte hun Proces imod Baronen angaaende Arv efter Broderen Gregers, vistnok fordi hun da atter var kommen i Pengeforlegenhed, thi hun havde tidligere gjentagne Gange givet skriftligt Afkald paa Arv efter ham, saa hendes Fordring kan vel ikke have været meget værd.

Sagen blev i 1722 indanket til Paakjendelse i Højesteret, men det kom dog ikke til Domsafsigelse, idet Parterne den 4 August sluttede Forlig. Det hedder bl. a. heri, at Kancelliraad, Generalfiskal Truels Smit som Fuldmægtig for Baron Juel lovede til førstkommende Mortensdag at betale Jomfru Daa 150 Rdlr. klingende Mønt og desuden her i Kjøbenhavn om nogle faa Dage 50 Rdlr, altsaa ialt 200 Rdlr., og desuden skulde Baronen eller hans Arvinger betale Jomfruen saa længe hun levede en aarlig Pension af 50 Rdlr., regnet fra 1 Maj 1722. Iøvrigt skulde Jomfruen beholde Vustgaard sin Livstid, dog herefter paa den Maade, at de i Kontrakten af 19 Maj 1713 udlovede 20 Rdlr. aarlig og øvrige Smaaposter udgik, idet Ide Daas Pension jo nu blev forhøjet til 50 Rdlr.

Til Gjengæld skulde Jomfru Ide med hendes i denne Sag antagne Kurator og Prokurator Hans Henrik Ermandinger frafalde Sagen og Stævningen til Højesteret, for saa vidt den vedkom hende, og da hun baade i sin Broders levende Live — efter at have nydt meget godt af ham — saa vel som efter hans Død havde fraskrevet sig al Arv efter ham, hvilket Afkald hun nu ved dette Forlig yderligere stadfæstede, saa havde hun nu med velbetænkt Hu og Raad frafaldet denne Sag og al videre Arvs Prætention efter sin salig Broder Generalmajor Gregers Daa, hvorimod Baronen skulde holde hende fri for Fru Friherreindens¹⁾ og Generalmajorens Kreditorers Tiltale.

¹⁾ ɔ: Gregers Daas Hustru og Baronens Moder.

Til en Begyndelse har hun vist selv drevet Gaarden i Vust, men 30 December 1724 fæstede hun den bort til Søren Nielsen af Høje Arup i Tømmerby Sogn paa følgende Betingelser: Hun skulde aarlig have 40 Slettedaler og frit Værelse i Vustgaard, nemlig hele det nordre Stuehus med Loft og Kjælder, og Søren Nielsen skulde holde det forsvarligt i Stand med Tag og Ler. Dernæst skulde hun have Staldrum til 2 Heste og Fæhus til 2 Køer, Huggehuset til „Vognskjul“ for hendes Chaise og det mellemste af „Vognskjulene“ i Vesterhuset til en anden Vogn. Fæsteren skulde levere Straa og Hø til Vinterfoder og forsvarlig Tøjring om Sommeren til Jomfruens Heste og Køer, men hun skulde lade sin egen Karl røgte dem. Endvidere skulde Jomfruen beholde den halve Kaalhave, og Fæsteren skulde holde hende med fornøden Ildebrand af Skod- og Sandtørv. Behagede det Jomfruen at fraflytte Gaarden, skulde hun have 38 Rdlr. Kurant klingende Mønt aarlig, men vilde hun atter bebo Gaarden, skulde det staa hende frit for, og hun skulde da have den ovennævnte specificerede Afgift. Kontrakten er underskrevet til Vit-terlighed af Præsten i Klim Johan Harmens og Monsieur Jens Andersen Thorup.

Skjønt det i Kontrakten synes forudsat, at Søren Nielsen skulde beholde Gaarden saalænge Ide Daa levede, træffe vi dog allerede 1729 en ny Fæster, idet Gaarden den 4 Juni nævnte Aar blev bortfæstet paa samme Betingelser til en Christen Povlsen, og han beholdt den saalænge Jomfruen levede.

2 September 1736 døde Baron Juel, og Jomfru Ide Daa skrev da 11 Januar 1737 til de „respektive ærede Herrer i Lundbæk Stervbo“, at hun formedelst Alderdom ikke selv kunde demonstrere sin Aarsag, men at hun ved et enfoldigt Bud fremsendte sine Præentioner i Stervboet, og hun haabede, at hendes Forvandre paa Lundbæk ikke vilde disputere deres salige Hr. Faders Haand og Højesterettens Forlig og ikke nægte hende de Vilkaar i hendes korte Levnedstid, som hendes salig Broder havde tillagt hende imod, at hun gav Afkald paa Arv. Hun anmoder om, at det forundte Gods ikke maa bortsælges før hun dør, med mindre hun bliver reserveret, hvad hendes Broder og hans

Søn Baronen havde stadfæstet, og da hun nu var i sit 85 Aar¹⁾ og ikke ventede langt Liv, haabede hun, at hendes „kjære ærede Forvandre“ og „højtærede Venner“ vilde imødekomme hendes Ønske.

Der fortælles om hende — som noget for hin Tid usædvanligt —, at hun ikke drak Øl eller Vin, men enten Sødmælk eller — naar hun ikke kunde faa Mælk — Vand²⁾. Tyder hendes Afhold paa, at hun var en lidt egen Person, saa synes det ikke mindre at fremgaa af de Foranstaltninger, hun traf, for at alt kunde komme til at gaa efter hendes Ønske, naar Døden havde lukket hendes Øjne.

Saaledes optegnede hun hvad Løsøre, der skulde findes efter hendes Død, og disse Fortegnelser omskrev hun saa Tid efter anden, naar det gjordes Behov. Den sidste bærer saaledes Paategning om at være omskrevet 30 December 1741, og derefter har hun 11 August 1742 revideret den og tilskrevet „hvad jeg hafver giort til i dette Aar“. Fortegnelsen, der har til Overskrift: „I Iesu Nafven Memorial paa hvis her findes efter min Død“ lader os faa et lille Indblik i, hvorledes hendes Hjem var udstyret, men da den efter hendes Død afholdte Registrerings- og Vurderingsforretning giver en mere detailleret Beskrivelse af Løsøret, forbigaa vi her Jomfruens Fortegnelse derover og gjør kun følgende Uddrag: Klæderne til min Seng eller Omhænget findes ikke her skrevet, for dem haver jeg givet bort til min Pige og hvad der findes paa den . . . de Klæder, jeg dør i, skal hun ogsaa have, for hun haver troligen opvarlet og tjent mig baade ved Nat og Dag; Her er ingen Morter, den er bortsolgt; Mine daglige Klæder er intet at skrive, for jeg kan ikke vide, hvad Forandringer, der kan blive, inden jeg dør; Tetøj, Glas, Buteller er intet at skrive om, der kan af det blive slagen itu hver Dag; Sibøtter og Spande det er ej heller at skrive om, og det kan falde i Staver og blive øde, deraf kan de tage, hvad forefindes; Gjæld findes en Haandskrift [paa] hos min Søster-

¹⁾ Hun var altsaa ved sin Død c. 90 Aar gl., ikke 80 som anført i Danske Saml. 2, V, 72 og efter denne Kilde i Danm. Adels Aarbog 1890, S. 177.

²⁾ Danske Saml. 2, V, 72.

datter, Sidsel Lisbeth Scharffenberg, som jeg kjendes rigtig ved og skal betales af min Stervbo, her findes og en Seddel paa Kakkelovnen, som jeg har taget Betaling for¹⁾).

Ogsaa drog hun Omsorg for, hvorledes hendes Begravelse skulde foregaa, idet hun traf følgende skriftlige Dispositioner:

„I Iesu velsignede Nafn.

Saa snart Gud haver bortkaldet mig, schal min Pige og Johanne Hansdatter og Biatte Ide Jensdatter og Anne Mari tage mig af Sengen og lege mig paa en Laai Benck ofuer kled med en Lagen og Puder vnder mit Hofet og Lagen ofuer mig, og Cristen Povelsen at bede Her Hendricks Kiereste²⁾, Sl. Her loehans Encke³⁾ og Vor egen Prestekonne⁴⁾ og Degenkonne, de vilde vmage dem og komme og lige mig i mine Kieste. Jeg saa gierne disse gode Venner fick et tørlig⁵⁾ Moltid Maad fire Retter og Min Søster datter Kristine Sofie Schafenberig heller Sesellia Lijsbet Schafenberig strax for det at vide, saa for om de kand komme, schaffer hun det med alting, som hun best synnes, og at bede min gode Naboe Hr. Hendrich Jespersøn, vor egene Prest og Degen, de vil følge Mit Lig her op til Kircken, huor der blifuer kast Iord paa Mig. Jeg vil ingen Predicken hafue ofuer Mig, saa lafver min Søsterdatter siden det beste hun siønes; dog saa leg gierne, at disse gode Venner fick et tørligt Maaltid Mad, og at de vilde bede dise efterschrefuene Ste Mend: 1 Cristen Pouelsøn, 2 Iust Kold, 3 Iens Grafuesøn, 4 Iackob Iusten, 5te Andes Monsen, 6te Niels Crensen, 7 Laust i Hafuen, 8te Grafues Iensen og 8te vnge Kalle: 1 Niels Iensøn, 2 Iust Iensøn, 3 Greges Cristensøn, 4 Per Iusten, 5 Iens Pouelsøn, 6 Peder Lausten i Hafuen og bege 2 Cristen Pouelsens Kalle og Niels Sørensen og Iens i Hafuen, saa kand de bere Mig, som de sielf siønes at bere Mig i Kiercken. Foreschrefne 18 Personer schal de schaffe Smør, Brød og Ost og Øl og Brendevin inde til Cristen Pouelsens før de herrer mig til Kiercken; entten om Dagen heller 2 Dagen bede dem hid og forschaffe dem eet Maaltid Mad, 4 Retter og Øl og Brende Viin saa møget Behof giøris.

Dette er Min Ville og Begiering, at de med snareste førre Mig til Vesløs Kiercke⁶⁾ i de Rosenskrans Begrafuelse.

¹⁾ Hun havde 1735 solgt sin Kakkelovn for 7 Rdlr. og havde saa lejet den for 2 Mk. dansk aarlig, se senere. ²⁾ Anna Jensdatter de Hemmer gift med Præsten Henrik Jespersen i Tømmerby-Lild. ³⁾ Elisabeth Sophie Blichfeldt, Enke efter Præsten Johan Harmens i Klim. ⁴⁾ Anne Marie Henriksdtr. Jespersen, gift med Præsten Andreas Langgaard i Klim. ⁵⁾ vil vel sige et fuldstændigt Maaltid. ⁶⁾ Kirkebogen for dette Sogn indeholder intet om hendes Begravelse.

Dette forholdtes saa danne efter Min Død, som foreschrefen er.
 Min Kiste vil leg hafue ofuertrecket med sort Bai, som findes her.
 Ide Dorthe Daae.“

Efter at hun saaledes havde beskikket sit Hus, hensov hun endelig Natten mellem 22 og 23 December 1742, og den 24 Decbr. begyndte Øvrigheden at registrere og vurdere hendes Bo, hvilken Forretning fuldførtes den paafølgende 5 Januar af Herredsfogden Severin Bruun¹⁾ med de tiltagne Mænd, Oluf Jensen Vestergaard af Fjerritslev og Gravers Poulsen af Vust, og da der ingen af Arvingerne var til Stede, blev Jens Graversen af Vust antaget som Tilsynsmand paa deres Vegne.

Skifteretten spurgte den afdødes Pige Anne Christendatter, om hun kunde give Oplysning om, hvem Arvingerne kunde være, og hun svarede, at hun ved tidligere Samtaler med den afdøde Jomfru havde hørt, at Jomfruen havde en Søster i Kjøbenhavn, som hed Johanne Cathrine Daa og havde haft til Ægte en Regimentskvartermester Trellund, samt at hun havde en Søsterdatter, som var gift paa Ærøe med Major Passow og en anden Søsterdatter, som var Enke efter Oberstløjtnant v. Köelen, som boede i Fyn paa Torpegaard, hvortil der alt var sendt Bud om Jomfruens Død, og Pigen ventede deres Ankomst for at gelejde den endnu ubegravede salig Jomfru til hendes Hvilested. Desuden sagde Pigen, at Jomfruen havde en Del Arvinger i Norge, men hun kunde ikke navngive dem, dog havde hun hørt, at det var af de Scharffenberger.

I Registrerings- og Vurderingsforretningen anføres bl. a. følgende Indbo²⁾: I Storstuen: 5 Stkr. Kontrafejer af den salig Jomfrus Familie³⁾, 1 stort Spejl med sort Ramme, 1 gl. Slagværk, som gaar i 24 Timer, 1 malet Thebord paa Fod at opslaa, 1 gl. Bord, 1 gammel ruslæders Lænestol, 6 gamle ruslæders Stole, 1 brunmalet Ege-Dragekiste med Messing Beslag, 1 gl. Skjænkeskive med Skab under, 1 lille brunmalet Nøgleskab,

¹⁾ Efter Ordre fra Stiftamtmanden. ²⁾ Listen er hvad Gjenstandenes Antal angaar kun lidet afvigende fra Jomfru Ide Daas Fortegnelse, som foran er omtalt. ³⁾ De vurderedes til 8 Skill. Stk. og solgtes ved Auktionen for denne Pris til Degnen Gravers Jensen i Vust.

1 brunmalet Mælkeskab. Endnu fandtes i Storstuen i den salig Jomfrus Seng efternævnte Sengeklæder, som Pigen sagde, at Jomfruen havde givet hende, og at Beviset herfor tilligemed Specifikation paa Jomfruens Efterladenskaber fandtes i et lidet Skrin som indtil Skifterettens nærmere Eftersyn var forsegleet. Pigen sagde ogsaa, at hun skulde have de Sengeklæder, som Jomfruen døde i, men ikke desto mindre optoges disse Poster i Fortegnelsen over Løsøret, og de bestod af: 1 Bolsterdyne bødet med broget Olmerdug, 1 brandgul Bolsterdyne med hvide og blaa Striber, 1 Læder Hovedpude, 1 Olmerdugs-Hovedpude, 1 gammel Olmerdugs Overdyne, 1 Par 2breds hørgarns Lagner, 1 Kattuns Nattrøje, 1 Hørgarns Særk, 1 kranilærreds Halstørklæde, 1 Hyllikhat med Kniplinger, 1 liden slet Hat og 1 damaskes Hue.

I Storstuen stod endvidere en Vindovn paa Jærnfod, hvilken Kakkellovn Jakob Justesen af Vust havde købt af Jomfruen for 7 Rdlr., hvorfor han foreviste Jomfruens udgivne Revers, dat. 24 Marts 1735, men det blev ham forbudt at borttage Kakkellovnen forinden Skifteforvalteren gav Tilladelse.

I *Sengekammeret* fandtes: 1 gl. Ege-Bord paa Fod, 2 smaa Træstole, 1 gl. Snørseng med sribet Omhæng, 4 forskellige Dynere og 2 Hovedpuder og paa Pigernes Seng 2 Dynere og 1 Pude, 1 Slagbænk af Fyr og 1 Kistebænk af Fyr.

Køkkeninventaret bestod af: 1 dybt Tinfad med en Ring, 1 Fiskefad og 2 mindre Fade, alle af Tin; 10 Stk. Tallerkener af Tin, 1 Salsereken¹⁾, 1 Tinøse med Laag, 1 gl. lappet Messingkjedel, 1 Messingpande, 1 gl. Messing-Fyrfad, 1 Kobber-Fyrbækken, 1 stor lappet Jærngryde, 2 mindre Gryder, 1 Bradspid, 1 Trefod og 1 Rist; endvidere fandtes 2 Par Messing-Lycestager, en Del Duge og Salveter samt 6 Forklæder, 9 Særker, 1 dobbelt Hovedkappe med Kniplinger, 1 Kanevas Kappe og 1 stukken Kappe, 3 kreppede Hatte²⁾ og 1 Snip, 3 daglige kram-

¹⁾ ∅: en Sovseskaal [Kalkars Ordbog III, 667]. Den blev kun vurderet til 2 Skill, men ved Auktionen 1 Febr. blev den solgt for 14 Skill., — skulde det maaske være flot at eje en saadan? ²⁾ i Jomfruens Fortegnelse nævnes endvidere 6 Hyllik Hatte med Kniplinger og 6 Nathatte.

lærreds Haandduge og 2 hørgarns Næseduge, 4 Par Halværmer, en Del Lagner og Pudevaar, 1 lidet beslaget Skrin med Skuffer og 1 lidet indlagt Skrin. En Del af Lintøjet var anvendt til at betække Borde, Stole, Spejl, Dragkiste og Væggene m. m. med, saalænge Liget stod i Huset.

Jomfruens Gangklæder bestod af 1 gl. sort atlaskes Kantusse, 1 gl. graa damaskes Betiach¹⁾, 1 „bonted Mords“ Skjørt²⁾, 1 gl. „froneles“ Skjørt og 1 gl. brun Kantusse. Endelig forefandt 1 rød Sten-Thepotte med Tin Laag og 3 Par Porcellæns-Thekopper, samt nogle Tønder, Kar m. v. og 2 Køer.

Vi se altsaa, at den salige Jomfru endnu ikke var begravet 5 Januar 1743, men vi vide ikke, hvornaar Begravelsen fandt Sted. Af et Brev fra Herredsfogden til Stiftamtmandens Fuldmægtig, dat. 21 Januar 1743, erfares, at Jomfruens Arvinger fra Fyn ikke kom til Vust, men havde tilskrevet Pigen, at hun kunde lade og gjøre, som hun kunde forsvare, og da Boet var saa fattigt, at Gjælden antagelig vilde overstige Formuen, henstillede Herredsfogden til Skifteforvalterens Fuldmægtig, at Auktionen snarest afholdtes, og den blev da foretaget 1 Februar og indbragte 91 Rdlr. og 4 Mark.

Dernæst foretoges 29 April 1743 Skiftesamling, hvor der fremkom en Del Kreditorer. Saaledes fordrede Christen Poulsen³⁾ 5 Mk. for sin Ulejlighed, fordi han, da den salige Jomfru var død, rejste til Lundbæk for at give Dødsfaldet tilkjende.

Degnen Gravers Jensen indleverede Regning paa Begravelsesomkostningerne, ialt 37 Rdlr. 1 Mk., Madam Blichfeldt, sal. Hr. Johan Harmens af Klim, krævede 1 Rdlr. for 1 Natbækken, som Jomfruen havde faaet af hende; Mag. Langgard i Klim fordrede 12 Rdl. 1 Mk. og 6 Skill. for $5\frac{1}{8}$ Td. Rug og $2\frac{1}{8}$ Td. Byg, som han havde overladt Jomfruen; Jakob Justsen i Vust fordrede Kakkellovnsløje 2 Mk. dansk aarlig i 8 Aar, ialt 2 Rdl. 4 Mk., og Peder Klemmensen ved Thorup Strand gav tilkjende, at Ide Daa efter hendes Bevis af $19\frac{1}{3}$ 1742 havde oppebaaret en lille Drengs Mødrenearv 3 Rdlr. 1 Mk. 3 Skill., imod at hun

¹⁾ „Som dur intel“ (Jomfruens Fortegnelse). ²⁾ „Med hvide Spinderokkesnøre belagt“ (Jomfruens Fortegnelse). ³⁾ Fusteren af hendes Gaard.

havde forbundet sig til at forsyne Drengen — Niels Pedersen Høeg — efter hans afdøde Moder, men nu da Frøkenen var død og hendes Forskrivning i saa Maade fejlede, haabede Manden, at Skifteretten vilde godtgjøre Barnet dets Arv. Endelig mødte Ide Daas 2 Piger med Fordring paa Løn for 1 Aar, nemlig 3 Rdl. 2 Mk. hver, og Pigen Anne Christensdatter begjærede at maatte faa udleveret det Sengetøj m. v., som hende var testamenteret af den afdøde.

Ved denne Skiftesamling mødte der heller ingen af Arvingerne, og de bleve derefter gennem Bekjendtgjørelse i de danske Aviser under Dato 31 Maj, 3 Juni og 7 Juni indkaldt til at give Møde d. 28 August 1744, men der var jo intet at reise efter, saa det var forstaaeligt, at de udeblev.

Da Skifteomkostningerne og Begravelsesomkostningerne samt de øvrige privilegerede Fordringer vare dækkede, blev der ved Skiftets Slutning 9 Oktober 1744 kun 10 Rdl. 1 Mk. 12 Skill igjen, som reparteredes mellem de øvrige Kreditorer, saaledes at de fik lidt over 50 %, — havde Digteren vidst det, havde han sikkert fældet en Taare af Medynk med den fattige Dreng, hvis lille Mødrenearv paa denne Maade blev halveret.

— — — —

Dette er, hvad Historien beretter om Valdemar Daa og hans Døtre, særlig om den „liden Ide“, hvis Drømmeslot jo forsvandt; men hun „forvandt det, for hun maatte forvinde det“.

Gravskrifter fra Kjøbenhavns nedlagte Kirkegaarde indenfor de gamle Volde.

Ved Poul Bredo Grandjean.

VIII. Kirkegaarden ved den tysk-fransk reformerte Kirke.

Flere af Ligstenene have ligget i Kirken, men bleve udtagne i 1853, da Varmeapparater indrettedes.

1) Dem Andenken | eines treuen Dieners des Herns | und | im Leben verdienst vollen Seelsorgers | der hiesigen deutsch reform. Gemeine | Herrn | Johann Gabriel Maurenbrecher¹⁾, | geb. zu Dysselford am 13 Decbr: 1746 | und | gest. zu Kopenhagen am 27 März 1801, | nachdem er hieselbst beinahe 17 Jahre lang das | christliche Seelsorgeramt zum Heil und | Segen seiner Gemeine verwaltet hatte, | weihen dieses Denkmal | einige Glieder dieser Gemeine und | Freunde des Verewigten | in November des Jahres 1823.

2) Hier | ruhen die Gebeine | der Manon Richebourg, | welche | verheirathet war | mit | dem weyland Conferentz Rath und Kæmmerier | der Øresundschen Zoll Kammer | Johan Gottlieb Putscher²⁾, | Mutter von zehn Kindern welche sie mit ihm erzeuget. | Von diesen lebet nur noch eine Tochter | Juliana Charlotte Putscher³⁾ | verheirathet mit dem Justitz Rath und Cassierer Conradt Daniel Linde⁴⁾. | Sie ward gebohren den 13 July 1718 | und | starb den 29 October 1793. | Meine Seele ist stille zu Gott, der mir hilft. | Psalm. 62 V. 2.

3) Hier ruhet | Olfert Fas Fischer⁵⁾ | mit | Frau⁶⁾ und Kindern⁷⁾.

4) Hier ruhet Fabriquier | Christian Henrich Modest, | gebohren den 27te Septbr 1757, | gestorben den 15te Octobr 1797, | verheirathet mit Magretha Modest | gebohren Möller, | gebohren den 10ten Febr. 1758, | deren am 16 Nov. 1842 entseelte erdische Hülle | gleichfalls hier eingesenkt wurde.

5) Hier ruhet in Frieden | Jacob Mini | von Poschiavo, | geboren den 18 November 1787, | gestorben den 26 Mai 1847. | O theurer

¹⁾ Jvfr. D. L. Clément: Notice sur l'église réformée française de Copenhague, pag. 75. ²⁾ Begr. 19 Juni 1781, 72 Aar gl., i Helsingørs St Marie Kirke (Kb.); jvfr. V. Hostrup-Schultz: Helsingørs Embeds- og Bestillingsmænd, pag. 136. ³⁾ † 1 Nov. 1828, 64 Aar gl. (Richters Dødsfald). ⁴⁾ Jvfr. 5 Række, I, pag. 176. ⁵⁾ Født 14 Marts 1700, Viceadmiral, † 7 Dec. 1761; jvfr. Biogr. Lex. V; 14 Dec. „auf den Krauthof in der Stille eingesenkt worden“ (Kb.). ⁶⁾ Anna Ackerman begr. 5 Juni 1782 (Kb.). ⁷⁾ Datter begr. 6 Sept. 1745 i Kirken; Johanne begr. 30 Jan. 1749 sst., ca. 5 Aar gl.; Johanne begr. 24 Okt. 1750 sst.; Charlotte Amalia begr. 14 Jan. 1758 sst.; Datter begr. 26 Jan. 1763, 7 Aar gl. (Kb.).

Gatte und Vater | Du hast durch wahren Seelenadel Dir die schönsten
| Denkmäler der Liebe, Achtung | und Dankbarkeit errichtet.

6) (Meget forvittret) Hier ruhet sanft | die aufrichtige und wohl-
thætige | Juliane Henriette Mazar de la Garde¹⁾ | Gattin des Obersten
P. A. Ross²⁾. | Sie war geb. d. 28 Jun. 175 .³⁾ ward in der — — —
| von 4 Kind — — — 2 ihr vorange — — — | folgte sie diesen
in die Wo — — — | am 8 Sept. 1802⁴⁾. | Sie kan — — — |
ich habe einen guten Kampf — — — | ruhe — — — beste Gatte
— — — | beste Mutter tief fühlen wir Dein — — —

7) Ci git | Jeanne Henriette Rodolphine | de Verrayon | née Mazar
de la Garde | née le 23 Juin 1742 décédée le 1er May 1808. | Quand
elle ouvroit la bouche, | c'étoit pour parler avec sagesse. | La bonté
animoit tous ses discours. | Payez lui le tribut de ses vertus, | que
ses oeuvres la louent. Prov. Ch. XXXI.

8) Ci git | Pierre Paul Eyraud⁵⁾. | Pasteur de l'église française
réformée | de | Copenhague. | Décédé le XXI⁶⁾ Septembre MDCCLXXXIII
| âgé de LXVI ans IX mois XIV jours, | après avoir rempli durant XL
ans | avec un zèle et une charité apostolique | jus'aux moindres
devoirs | d'un vrai ministre de l'évangile. | Il voulut que ses cendres
ne fussent pas séparées | de celles de son troupeau, | qu'il n'avoit pas
quitté un seul instant | et qui conserve à sa mémoire | la plus tendre
vénération. | Avec lui | repose Marie Mourier⁷⁾ | sa digne compagne,
| épouse, mère, femme | accomplie | qui fit son bonheur | et qui fut
(ici) bas la récompense | de ses vertus.

9) Her under viler | de jordiske Levninger | af | Mademoiselle |
Marie Jacobée Brugiuier⁸⁾, | fød den 13de Januar A^o 1716⁹⁾, | død
den 23 April A^o 1793 | om Eftermiddagen imellem Klokken 5 og 6
| i sit Alders 78de Aar. | Hun viler nu i Fred indtil Opstandelsen. |
Icy git | Marie Jacobée Bruguiet | âgée 78 ans | morte le 23 Avril
1793. | Bien heureux sont ceux qui meurent | au Seigneur. | Apocal.
d. S. Jean XI V. 13. | Elle est morte telle.

10) Ci git | Etienne Fumars¹⁰⁾ | Professeur de belles lettres fran-
çaises | de l'université royale de Copenhague | né à Marseille le 22
Octobre 1743 | mort à Copenhague le . .¹¹⁾ Novembre 1806. | Bon

¹⁾ Datter af Brandmajor. ²⁾ Gift 28 Aug. 1789 (Kb.) med Poul Alexander Ross f. 26 Okt. 1746, † 12 Mai 1810; jvfr. Benzon's Stamtavler i Rigsarkivet og F. Krogh: Dansk Adelskalender. ³⁾ 1756; jvfr. Benzon's Stamtavler. ⁴⁾ Nævnes ikke i Kb. ⁵⁾ Født 7 Dec. 1716 Kbhvn.; jvfr. Clément pag. 42 og Hiort-Lorenzen og Rosendahl: Repertorium o. s. v. I, pag. 155. ⁶⁾ Natten mellem 21 og 22 (Kb.). ⁷⁾ † 1808, 83 Aar gl.; jvfr. Clément, pag. 42. ⁸⁾ skal staa: Bruguiet; jvfr. Hiort-Lorenzen og Rosendahl: Repertorium o. s. v. I, pag. 155. ⁹⁾ i Hamborg (Kb.). ¹⁰⁾ Jvfr. Biogr. Lex. V. ¹¹⁾ 30te; jvfr. Clément, pag. 102.

père, (bon) époux, bon ami | instruisant par ses vertus | comme par ses lumières et ses talents, | aimé & honoré dans sa nouvelle patrie | la chérissant à l'égal de la première | il emporte les larmes | de sa famille et ses amis | l'estime et les regrets des danois.

11) Susanne Madelaine Puérari¹⁾ | veuve de Gaspard Joel Monod²⁾ | née à Geneve le .³⁾ Juin 1737 | morte à Copenhague le 26 Mai 1799. | Le sentier du juste est comme la | lumière du soleil dont l'éclat va | toujours croissant jusqu'à ce qu'il | ait atteint son midi. Prov. IV. | A la meilleure mère.

12) (Meget forvittret). Her giemmes Støvet | af | Judithe Henriette Jordan, | fød i Magdeburg den XXXIde July | MDCCXIII, | død i Kiøbenhavn den Xde Juny | MDCCLXXXVII. | — — Aar i Ægteskab | første Gang med | (P)eter Babtista Vanino | Borger og Kiøbmand her i Staden | og | med ham avlet en Søn, som først | er gaaet ind i Evigheden; | anden Gang med hendes efterladte Mand | Nicolay Schwartz | Geelmuyden⁴⁾, | kongelig General Adjudant. | Jeg veed, at min Forløser lever. | Job. Cap. XIX V. XXV.

13) (Meget forvittret). Ci git | Marte Séjournas | de Meynardie⁵⁾ | née à Clairans | le XXV Septembre MDCCXXV | morte | le XVI Mars MCCCIV | arrivée le XIV Octobre MDCC(LII) | à Copenhague | où elle a vécu dans la vertu | jusqu'au moment | où elle s'est endormie | dans le Seigneur. La sainte humanité | qui marqua tous jours | par des actes de bienfaisance, | orne | la pierre qui la couvre | et rend sa tombe respectable⁶⁾.

14) Ici | repose en paix | P. C. de Coutouly⁷⁾ | auprès de | Susanne M. Monod | mère de son épouse | dans le sein de son Dieu espérant son amie | il goûte le bonheur partage des élus, | là il attend en paix l'heure ou quittant la vie, | elle viendra vers lui pour ne le quitter plus. (Resten utydelig).

Desuden findes to meget forvittrede Ligsten. Den ene over Stud. med. Jean Pierre Jaques Broca f. 1 Febr. 1783 (Kb.), † 5 Aug. 1801 (Clément, pag. 100) og Marie Henriette Pauline Broca f. 30 April 1784 (Kb.), † 25 Nov. 1808 (Clément, pag. 102); Slutningslinierne

¹⁾ Hun kom til Kbhvn. i Nov. 1794, da hendes Søn Jean Monod blev Præst her ved Kirken. ²⁾ Forhenværende Præst paa Guadeloupe, † i April 1782. ³⁾ 22de (Kb.). ⁴⁾ Født 17 Mai 1743, † 16 Mai 1808; jvfr. Hiort Lorenzen og Rosendahl: Repertorium o. s. v. I, pag. 155. ⁵⁾ Jvfr. Clément, pag. 32; Hiort-Lorenzen og Rosendahl: Repertorium o. s. v. I, pag. 155, hvor hun kaldes „de la Meynordre“. ⁶⁾ Hr. Pastor Nicolet har været mig behjælpelig ved Tydningen af denne Indskrift og har velvilligst gennemset Korrekturen. ⁷⁾ Pierre Charles de C., Dr. med., † 3 Mai 1805, 45 Aar gl.; jvfr. Clément, pag. 101.

lyder: aujourd'hui la même pierre couvre le frère et la soeur, ils n'ont paru que peu d'années au monde mais asses pour en êtres regrettés. De vare Børn af Pastor Jean Broca og Jeanne Elizabeth Pauline født Eyraud, hun † 21 Okt. 1812, 59 Aar gl. og blev begravet i samme Grav som Børnene (Clément, pag. 103). — Den anden Sten bærer bl. a. Navnet Gabriele Ducros (?).

Lidt om Familien Deramm.

Af E. A. Thomle.

I dette Tidsskrift 4 R. VI. S. 207 ff. har Sogneprest D. Thrap meddelt nogle Oplysninger om Slægten „Deramm“, som formenes at have hentet sit Familienavn fra Drammen, da Navnet i de ældre Kirkebøger for Bragernes og Kongsberg findes skrevet „Dram“, „Drammen“ eller „Dramen“. Dette tør muligens ogsaa være Tilfældet. Thrap formoder at den af ham nævnte Johan Didrik von Dramen, der er Stamfader for den Gren af Slægten, som omhandles af ham, har været en Broder af Maleren Ezechiel Christopherssøn von Drammen, der blev begravet paa Kongsberg 1 Juni 1782, 51 A. gl. I Kirkebogen heder det ved hans Begravelse: at han „ved en 20 Aar siden skal være trolovet udi Slougen Sogn ved Tønsberg med dend igjenlevende Anna Maria Friderichsdalter Lipstein fra Moss, men ei siden bleven ægteviet, og udi mange Aar, som de her i Menigheden har opholdt sig, ei søgt Herrens Bord.“ Ifølge Slagens Kirkebog blev virkelig ogsaa Ezechiel „von Dram“ og Anna Maria Liebstein trolovede 28 Juni 1758, men nogen Vielse findes ikke der. Anna Maria Liebstein var døbt i Moss Kirke 24 Mai 1736 og eneste Datter af Friederich L. og Regina Kirstine Robsahm, hvilken sidste tidligere havde været gift med Sognepresten til Rygge Hr. Søren Kappel. Ezechiel „von Drams“ Moder Anna Maria Storm, sl. Christopher „von Dramens“, „som døde her hos sin Søn gl. 72 Aar“, blev begravet paa Kongsberg 17 Juni 1762. Hvem Manden var, har man hidtil ikke vidst. Men at

han maa være den „Christopher Maler“, der 11 Novbr. 1727 havde Datteren Cathrine Margrethe og 6 Novbr. 1730 Sønnen *Ezechiel* til Daaben paa Bragernes, kan vel ikke være tvivlsomt. Datteren maa være det „Christopher Malers Barn“, der blev begravet paa Bragernes 27 Sept. 1731. Faderen Christopher „v. Dramen“ blev begravet der 30 Decbr. 1747. Efter Skifteprotokollen for Bragernes døde „fordum Borger og Maler her udi Bragernæs“ Christopher „von Dram“ 22 Decbr. 1747; men Skiftet efter ham, der tog sin Begyndelse Dagen efter, viste at Boet var fallit. Med Konen Anna Maria Storm, der overlevede ham, efterlod han sig kun to Sønner, nemlig 1) Johan Didrik „Dram“, 24 A. gl. og 2) Ezechiel „Dram“, 18 A. gl. Boet eiede et Hus paa Bragernes, værdsat for 250 Rdl., men Pantegjælden udgjorde ligesaa meget, og forøvrigt kun et ubetydeligt Indbo, saaledes at hele Indtægten alene beløb sig til 278 Rdl. 2 $\frac{1}{2}$ S $\frac{1}{2}$ β. Enken flyttede, som nævnt, senere til Kongsberg, hvor hun døde i Huset hos sin Søn. Ogsaa den ældste Søn Johan Didrik von Dram kom senere til Kongsberg, hvor „Malermester“ Johan Didrik „von Dram“, gift Mand, blev begravet 1 Decbr. 1798, 73 A. gl. og Enken Kirsten Bosse Lund var endnu i 1801 bosat paa Kongsberg. „Hun lever af Maleri“ heder det i Folketællingen for dette Aar. I Huset hos hende var da Johan Christopher „Deram“, 8 A. gl., uden Tvivl hendes Sønnesøn, skjøndt dette ikke udtrykkelig siges. Efter Thrap (Familien Bonnevie (2den Udg.) S. 79) skulde denne vistnok være født i 1794, hvorefter den opgivne Alder ikke vilde passe ganske nøiagtig. Men herpaa tør der dog ikke lægges nogen Vægt. Dels kan Aldersopgaven i Folketællingen maaske kun var omtrentlig, dels er det heller ikke ganske paa det Rene, naar Peter Lund Deramms Børn ere fødte. Det er dog meget sandsynligt, at Folketællingens Opgave er rigtig, og at Procurator Peter Lund Deramms ældste Søn Johan Christopher er født allerede i 1793. Thi Faderen blev allerede 3 Febr. 1792 i Halsaa Kirke i Mandal gift med sin Hustru Maren Margrethe Bonnevie. Kirsten Bosse Lund maa vel være den „Madme sl. Maler von Dramen“, der blev begravet paa Kongsberg som Pensionist 5 Juni 1809, 80 A. gl. Svogeren

Ezechiel von Dram efterlod sig vistnok¹⁾ kun en Datter Regine Ezechielsdatter „Dram“, „som døde hos sin Moder“ paa Kongsberg 1792 (begr. 14 April s. A.) 33 A. gl. og maa være den Maler Ezechiel von „Dram“ og Anne Maries Barn Frederiche Regine, der blev døbt i St. Laurentiis Kirke i Tønsberg 17 Januar 1759. Men Moderen maa vistnok efter Datterens Død være fraflyttet Kongsberg, da hun ikke findes nævnt der i 1801 og heller ikke findes begravet paa Kongsberg før dette Aar. Familiens Navn maa vistnok have været „Dram“ og ikke „Drammen“. Thi med dette Navn nævnes Christopher Maler allerede i 1720, da han boede paa Strømsø, hvor „Christopher von Dram“ dette Aar tog Borgerbrev, noget som tidligere var forsømt, skjøndt han havde været Borger der flere Aar. Thi allerede i Mandtallet for 1717 opføres „Christopher Christopherssøn Dram“ som Borger paa Strømsø. I et Mandtal af 23 Mai 1722 findes han opført blandt „Maalere“, det vil vel sige Malere, saaledes at han allerede da har været Malermester paa Strømsø²⁾. Han befattede sig dog ikke alene hermed. Thi i 1719 havde han paa „Løveøerne“ i Jarlsbergs Grevskab fundet nogle Kobberanvisninger og androg derfor samme Aar og senere under 18 Januar 1721 om herfor at erholde en passende Findeløn. Rente-kammeret henviste ham imidlertid til Greven i Jarlsbergs Grevskab. Den 14 Febr. 1728 søgte han fra Bragernes Kongen om at blive antagen til at søge efter Kobber og Sølv, hvor han selv lystede. Han havde for nogen Tid siden funden et Kobberskjærp i Jarlsberg Grevskab, hvoraf han havde overrakt Kongen selv Prøver „da han her i Norge havde den store Lykke og (∴ at) styre den Chaluppe, deres Kgl. May. reiste udi fra Sølvverket Kongsberg de 2de sidste Mile til Bragernes“. Han havde ogsaa fremvist Prøverne for Oberbergamtet paa Kongsberg, men dette havde nok behandlet Sagen temmelig overlegent, hvorfor han ogsaa søgte om, at de Prøver, han maatte finde, maatte

¹⁾ Han havde dog ogsaa en Søn Johan, døbt i Kragerø 19 Juni 1761.

²⁾ Formentlig er han den „Contrafeyer“ Christopher von Dram, der „staf-ferede“ Altertavlen i Holmestrand Kirke (jfr. G. Graarud, Holmestrand og Omegn, S. 47).

sendes direkte til Kongen i Kjøbenhavn for at prøves. Om Ansøgningen førte til noget Resultat vides ikke. Han underskriver sig bestandig selv „Christopher von Dram“, og „Dram“ har derfor vistnok ogsaa — som nævnt — været hans egentlige Familie-Navn. Om det kan udledes af Stednavnet Drammen tør maaske være tvivlsomt. Han fører ogsaa et Slags Vaaben, idet han i sit Segl har et Hjerte, hvori en trearmet Blomst og paa Hjelmen en Arm holdende en Hakke eller Berghammer samt ovenover Bogstaverne C. C. S. D. (∴ Christopher Christophers-
søn Dram).

Spørgsmål og Svar.

Svar IV.

(5 R. I, Spørgsmaal 1).

I Anledning af Spørgsmaalet om Skovrider Ludvig Grandjeans Fader, der formenes at have havt Fornavnet August eller Augustinus, skal Opmærksomheden henledes paa, at der i den i Rigsarkivet bevarede Inddelings Jordebog for Oberst Baltzer Frederik Raabes Rytterregiment for 1688 nævnes en Kvartermester Augustinus Grandhans, der da stod i Ritmester Kreidels Compagni og boede paa en Ryttergaard i Hyllested. I den næste for Regimentet eksisterende Krigs- og Portionsjordebog for 1696 opføres han under Ritmester Schrøders Compagni; han var da Korporal, boede i Stillinge og kaldes baade Augustus og Augustinus Grandhans. Hvornaar han er kommen i Regimentet, kan ikke ses; mulig er han som saa mange andre Fremmede 1677 kommen her til Landet med de Münsterske Hjelptropper, for hvis ene Regiment Raabe var Chef, hvilket Regiment 1679 blev reduceret, og af hvis Mandskab der blev dannet en Eskadron under Raabes Commando, der atter 1682 kom til at danne Hovedstammen af det af ham commanderede 3die sjællandske Regiment. Grandhans nævnes dog ikke i de for Eskadronen og Regimentet bevarede Jordebøger for 1681, 1684 og 1686.

Ved at gennemgaa Kirkebogen for Hyllested Sogn ere følgende Antegnelser fundne:

7 April 1687 døbt Kvartermester Osteins Søn Philip Adam. Fadderne: Kirsten Hr. Hanses (Sognepræstens Kone), Ritmester Credel, Regimentskvartermester Detlev, Ingeborg Hr. Christens Søster i Eggitslevmagle, Karen Jensdatter.

5 August 1688 døbt Kvartermester Osteins Ludvig. Faddere: Kirsten Hr. Hanses, Ritmester Credel, Herredsfogdens Kone.

Naar man nu ved, at Kvartermester Augustinus Grandhans i disse Aar boede i Hyllested og stod ved Kreidels Compagni, kan der vel ingen Tvivl være om, at Kirkefogens Ostein skal være Augustin og betegne ham, saameget mindre som Regimentskvartermester Ditlev Chr. Thambsen ogsaa kun nævnes ved sit Fornavn.

Hermed forsvinder Kvartermesterens Navn af Hyllested Kirkebog, og 1691 nævnes i den en anden Kvartermester ved Compagniet. Det kunde se ud, som om han havde forladt Compagniet eller en Tid er traadt ud af Tjenesten, thi da han atter dukker op i 1696, er han Corporal, en Stilling, der var lavere end Kvartermester. Ritmester Kreidel blev 1690 forsat til 5 jydsk Rytterregiment; det kan tænkes, at han har taget sin Kvartermester med, og at denne ved Kreidels Afsked fra Krigstjenesten er vendt tilbage til sit gamle Regiment, hvor han har maattet tage imod en lavere Grad.

Da Kirkebogen for Stillinge Sogn. hvor Grandhans laa 1696, først begynder 1706, kan den ingen Oplysning give.

Den Ludvig, Søn af Augustinus Grandhans, der døbes i Hyllested 1688, er altsaa formentlig identisk med Skovrider Ludvig Grandjean, der jo skal være født samme Aar. C. E. A. Schøller.

Tilføjelser og Rettelser vedrørende Slægterne Romer, Lerche og Fogh.

Ved **H. F. Grandjean.**

I personallhist. Tidsskrift 1 B. (1880) anføres, at Else Margrethe Ramshardt, Datter af Cordt R., Soggepræst i Brager næs (Sj. Reg. 1746), var først gift med Inspektør Gregers Romer. Det er en Fejltagelse. Hun havde været gift med hans Søn, Kjøbmand Johan Bertram Romer, der i samme Stykke anføres begr. 26 Januar 1753. Gregers Romer var en Søn af Brygger Anders Gregersen Romer, Ejer af Gl. Torv Nr. 2 og Nygade Nr. 10 og Hustru Kirsten Hansdtr. Leegaard, viet 1675 (kgl. Tilladelse 6 Juni, Sj. Reg.). Han blev ansat som Vicebranddirektør 1707 og Vægterkaptajn 1711. Ifølge Helligaands Kirkebog blev han den 2 Ap. 1703 viet i Huset i Snaregade til Marie Cathrine Backe, Bryllupsvers i kgl. Bibliotek. Deres Søn Johan Bertram Romer er født 7 Aug. 1714 (Hellig. Kb.).

Gregers Romer havde en ældre Søster Kirsten Romer, død i Gladsaxe 1737 (Skifte i Kbhvns. Amt Prot. 13 Sept.) som Enke efter Jacob Lerche, der nævnes som Postforvalter ved Kbhvns. danske Brevpostkontor 1702 og overgik som Postmester i Statens Tjeneste men afskedigedes d. 3 Mai 1715, da Mr. Jacob Lorenz Clasen vil betale 1000 Rd. foruden hans Gjæld til Postkassen. Han døde d. 19 Apr. 1721 vistnok i Finderup Præstegaard (Sj.), hvorfra Enkens og begge Svigersønners Fragaelse af Arv og Gjæld er dateret 22 Apr. (Kbhv. Amt Skifteprot.). Han købte 1705 Kragerupgaard, Løve Herred, for 22000 Rd. Den blev solgt 1722 til Hustruens Halvbroder Anders Laursen Fogh for 25000 Rd. Jacob Lerche havde ifølge Skiftet 1737 9 Børn. 1) Kirsten Lerche, † 1777 Egeberg (Odsherred), gift 27 Novbr. 1715 Ørslev (Kb.) med Chr. Christoph. Reenberg, Sognepræst i Finderup, 2) Mathias Jacobsen Lerche, islandsk Kjøbmand, boende i Kompagnistræde, 3) Andreas Lerche, Sekretair i Vestindien i Kompagniets Tjeneste, 4) Rasmus Lerche, Opholdsted ukjendt i 5—6 Aar. 5) Else Margrethe Lerche, † 1747 Lyngby (Skifte), gift 1) 17 Novbr. 1720 Ørslev (Kb.) med Hans Clausen, Plantageejer paa St. Thomas, db. 26 Aug. 1699 St. Thomas (Kb.), † 1728 Gladsaxe, gift 2) 1740 med Nicolai Baltzersen, Kaptajn ved sjæl. nat. Regiment, † 22 Sept. 1763 Kbhvn. (Skifte) 77

Aar gl. (Se Pers.hist. Tidsskrift 2 R. 6 B. 1891. Hendes Børn se Stamtv. o. Fml. Beyer med Tillæg). 6) Lars Lerche, † 24 Decbr. 1760 Kbhvn. (Hellig. Kb.), Kjøbmand, g. 3 Okt. 1749 Kbhvn. (Hellig. Kb.) Anne Nygaard sal. Rantums. 7) Kirstine Lerche, gift med Niels Knudsen, Kjøbmand i Nyborg. 8) Ingeborg Lerche, tjenende (1737) hos Major Lindemann. 9) Cathrine Lerche, tjenende (1737) hos Justitsraad Carisius i Jylland.

Anders Gregersen Romers Enke, Kirstine Hansdt. Leegaard, blev 2 Gang gift med Laurits Nielsen Fogh. Hun blev begravet 6 Juli 1732 i Helligaands Kirke 80 Aar gl. (Kb.). L. N. Fogh var Brygger, Raadmand, Kommerceraad 1731. Han blev begravet 5 Decbr. 1735 i Helligaands Kirke 79 Aar gl. Han var vistnok Jyde og Broder til Kristen Fogh, Amtsforvalter o. Assens og Hindsgavl og til Mathias Fogh, Tolder paa Samsø (O. Nielsen: Kbhvn. Hist.). Han fik med Enken Gl. Torv Nr. 2 og Nygade Nr. 10. Holberg boede en Tid hos ham. Af Børn kjendes: a) Elisabeth Margrethe Fogh, † 31 Januar 1762, viet i Helligaands Kirke 25 Mai 1707 til Erik Nielsen Kragh, Sognepræst i Ørslev. b) Anders Laursen Fogh, f. 1687, † 8 Sept. 1762, Regimentskvartermester v. Pr. Chr. Reg., 1714 Kommerceraad, 1723 Acciseskriver i Kbhvn. Justitsraad, Ejer af Kragerupgaard i Løve Herred efter sin Svoger Jacob Lerche, gift 16 Juli 1726 i Saxild med Ide (Cille) Marie Poulsen, db. 16 Juli 1701 Saxild (Kb.), † 2 Juni 1739 (Pers.hist. Tidsskr. 3 R. 4 B. 1895). Deres 6 Børn vare: 1) Kirstine Fogh, f. 1727, ugift, solgte Kragerupgaard 1799 for 110,000 Rd. 2) Lars Fogh, f. 1729, Stud. 1749, Kand. jur. 1752, død formentlig ubefordret. Ved Faderens Skifte 1762 nævnes han „paa Brøndshøjgaard“. 3) Povl Fogh, f. 1732, Stud. 1751, Kand. jur. 1755, død formentlig ubefordret (nævnes ikke i Skiftet). 4) Mette Marie Fogh, f. 1734, † 19 Okt. 1794 Kragerup (Richters Dødsf.), ugift. 5) Clemens Fogh, f. 1737, † 14 Juni 1794 Kragerup (Richters Dødsf.), Ritmester, ugift. 6) Cille Marie Fogh, f. 1739, † 10 Aug. 1805. (Richters Dødsf.), viet 1) i Ørslev 5 Januar 1753 til Nicolai Chr. Dahl, Kjøbmand i Helsingør, viet 2) i Birkerød 18 Okt. 1782 til Ole Aagaard Arf, Sognepræst i Finderup (Sjel.) (Pers.hist. Tidsskr. 1 R. 4 B. 1883). c) Hans Laursen Fogh, død 1756, 66 Aar gl. (Helligaands Kb.), Raadmand 1731, Viceborgmester i Kbhvn. 1754, Justitsraad 1740, viet 18 Juli 1731 i Helligaandskirken til Anne Sør Lugge, begr. 1 Novbr. 1777 i Helligaands Kirke, 68 Aar gl. I Slamtavle over Faml. Bugge (Pers.hist. Tidsskr. 1 R. 5 B. 1884) benævnes hun A. S. Berregaard. Hun er vist en Steddatter af Just.rd. Enevold Berregaard, der nævnes at have en Stedsøn Mag. Lugge (Pers.hist. Tidsskr. 1 R. 5 B. 1884). Af deres 8 Børn bleve kun 4 voxne, nemlig: 1) Enevold Berregaard Fogh, f. 23 Okt. 1752 Kbhvn., † 18 Marts 1800 sst., Justitiarius i Hof- og Stadsretten, efterlod som eneste legitimeret Barn, Hans Rosendahl Fogh, f. 1780. 2) Søren Fogh, f. 25 Okt. 1742 Kbhvn. (Hellig. Kb.), † 21 Ap. 1803 Kbhvn. (H. Kb.), Birkedommer i Kbhvns. Amts Rytterdistrikt, gift med Eline Carine Raae, ingen Børn. 3) Christian Georg Fogh, f. 2 Novb. 1743 Kbhvn. (Hellig. Kb.), † 28 Decb. 1818 (Richters Dødsf.), Kapt.lit. 1777, i fransk Tjeneste 1778, viet i Holmens Kirke 16 Ap. 1808 til Christine Lindberg, † 23 Marts 1850, 71 Aar gl. (Richters Dødsf.). 4) Anne Susanne Cathrine Fogh, f. 11 Decb. 1744 (Hellig. Kb.), † 10 Aug. 1812 Havrebjerg, g. 1771 Christoph. Budde (se Pers. hist. Tidsskr. 1 R. 3 B. 1884, Stamtv. Budde). d) Kirstine Fogh, † 23 Febr. 1774, 80 Aar gl. (Holmens Kb.), gift 30 Mai 1731 i Helligaands Kirke med sit Sødskendebarn Jørgen Frederik Leegaard, begr. 15 Aug. 1763 i Holmens Kirke, 69 Aar gl. Kadet 1710, Sklt. 1717, Prlt. 1721, Kpilt. 1721. Kapt. 1729,

Komd.kpt. 1746. Deres Datter Kirstine Leegaard, db. 6. Febr. 1732 i Holmens Kirke, † 30 Decbr. 1771 Kbhvn. (Trinit. Kb.), viet 1 Gang 26 Sept. 1753 i Holmens Kirke til Peter Nicolai v. Haven, Møntgardein (Pers.hist. Tidskr. 3 R. 1 B. 1892), viet 2 Gang 4 Ap. 1764 samme Sted til Kommandør Conrad Wiglars Schindel, begr. 1794 i Holmens Kirke, 80 Aar. e) Karen Fogh, f. 19 Juli 1691 Kbhvn., † 8 Mai 1738, viet 14 Novb. 1714 Kbh. (Helligaands Kb.) til Christen Drejer, Sognepræst i Hertfølge. f) Niels Fogh, Stud., ugift 1716. g) Else Fogh, b† 1723 i Helligaands Kirke, 22 Aar gl. h) Cathrine Fogh, ugift 1732. i) Anne Fogh, ugift 1732.

Gregers Romer har en yngre Søster, Andrea Maria † 1710 ugift (Sj. Reg. 18 Decbr.).

Trykfeil, Rettelser og Tilføjelser.

- V. R. 1. S. 122 L. 16 f. o. Efter nogle Optegnelser hos den danske Gren af Familien Undall skal Anders Jonssøn allerede være gift før han kom til Norge. Hans Kone skal være født i Halmstad. — S. 130 L. 12 f. n. Efter de samme Optegnelser skal Laurits Anderssøn Undall allerede 1681 være bleven Assessor i Overhofretten. Han døde i Christianssand 1703. — S. 252 Anmærk. I August 1894 gjenoptøge samtlige Efterkommere af Veinspektør Axel Rosenkrands Undahl til Valen deres Stamtader Mag. Jonas Undalls Skrivemaade af Familienavnet, der nu skrives „Undall“. — S. 257 L. 11 f. o. c. 1656, læs: c. 1654.
- V. R. 2. S. 228 L. 4 f. o. I 1680, læs: I 1679. — S. 230, Anmærk. 1 Lin. 4 f. n. 1675, læs: før 1675. — S. 232, Anmærk. 3, Lin. 3 f. o., 17 Juli s. A., læs: 17 Juli 1673. — S. 238, L. 16 f. o., c. 1690, læs: 1691. — S. 239, L. 21 f. o., unden, læs: uden.
- V. R. 3. S. 26, L. 3 f. o., Just (Justsøn) Høg, læs: Just (Styggesøn) Høg. — S. 36, L. 4 f. o., 2.) Datter (Ingeborg) Jonasdatter Undall maa bytte Plads med 5) Abigael (S. 37), da sidstnævnte maa være født c. 1663, eftersom hun blev gift c. 1682. — S. 39, L. 7 f. n., Anna Cathrine, læs: Anna Kirstine. — S. 40, Anmærk. 3, L. 1. f. n., 1706, læs: 1707. — S. 41, L. 3 f. o., 1768, læs: 1693. — L. 6 f. o., Sandvigen ved Bergen, læs: Sandvigen i Kvinherred. — S. 51, L. 11 f. o., Laurits Lauritssøn Hillemand, læs: Christen Lauritssøn Hillemand. — S. 51, L. 7 f. n., 1676, læs: c. 1682. — S. 111, L. 6 f. n., Christianssand, læs: Kjøbenhavn. — S. 112, L. 9 f. o., c. 1653, læs: c. 1655. — S. 120, L. 4 f. n., 8 Decbr., læs: 8 Marts. — S. 131, L. 8 f. o., 5 April, læs: 4 April. — L. 12 f. o., 4 Febr., læs: 4 April. — S. 134, L. 20 f. o., 1793, læs: 1798. — S. 136, L. 12 f. n., Haum, læs: Hamm.

E. A. Thomle.

- V. R. 3. S. 147 L. 11, H. M. Pogrell, døbt i Snesere 2 Jan. 1720. Ernestine Philippine v. Gerlach, f. i Berlin 8 Marts 1718 (Mil. Enkekasse 1001).
- V. R. 4. S. 85, L. 8 f. n., Anna Christine v. Scheelen, f. 4 Dec. 1701 Bergen paa Rügen (Mil. Enkek. Nr. 567). — S. 184, L. 5, Ganogsün læs: Gansgrün. — S. 185, L. 27, Clonetz, læs: Olonetz. — S. 185,

L. 12 f. n., f. 1703, læs: † 1703. — S. 185, L. 14 f. n., Bergen, læs: Bogense. — S. 186, L. 13, Carl Høther Rømer, læs: Carl Holten Rømer.
C. E. A. Schøller.

V. R. 4. S. 174 flyttes den under 1) opførte Frederik Lønborg f. Oktober 1856, † Sommeren 1858, som var Søn af Christoffer Johan Frederik Lønborg, ned under c) Christoffer Joh. Fr. L. — S. 175 er nogle Linjer faldet ud. Der skal læses: a. Ellen Lisabeth Madsdatter Listo f. 1705; b. Anders Madsen Listo f. 1706, død s. A.; c. Christine Johanne Madsdatter Listo f. 1707, † 1724; d. Anne Kirstine Madsdatter Listo, f. 1708, g. 1731 i Vindum med Seyer Sommer, † 1737; e. Anders Madsen Listo f. 1709 osv.
E. Marquard.

IV. R. 6. S. 258 Slutningen af Indskriften paa Johs. Ewald's Ligsten lyder: Hans Sange | høres med Beundring af | hver, som agter Smag, Dyd, Religion, og ere | udødelige som han selv.
F. B. Grandjean.

Register.

(Af Arkivassistent *H. C. Roede.*)

- Aabel, Fam. 120. — Birg. Christine 120. — Christine Margr. 92, 97, 99 f., 103 f., 107, 110, 113, 115, 120. — Helene Andrea 120. — Jak. Severin, Ltn. 120. — Jens Chr., Søm. 120. — Nic. Friis, Præst 120. — Ole, Pr. 99, 103 f., 107, 110, 114, 119 f. — Oline Christine Margr. 120. — Peder Pavels, Provst 104, 113 f., 120.
- Aagaard, Prltn. 194, 196.
- Aalborg, Anna 251—254. — Ped. Pedersen, Pr. 253 f. — Sara 253 f.
- Aalvik, Iver Isaksen 192. — Kristi 192.
- Aarby, Catr. 195. — Math. Mortensen, Degn 195.
- Aas, Svend 39.
- Aasem, Svend 252.
- Abelin, Kasu., Sekr. 210 f.
- Abelsted, ? 43.
- Abildgaard, Frue 50. — Pr. 50.
- Ackerman, Anna 283.
- Adelaer, Anna 203, 213, 234 f. — Curt, Admir. 197—235. — Engeltje 203. — Sivert 217, 226 f., 230—235.
- Adeler, Soph. Amal. 186.
- Adolf, Greve af Holsten 9.
- v. Ablefeldt, Anne 22.
- Albrecht, Postm. 125.
- Alexandra, russisk Prinsesse 154.
- Alfsen, Alf Nik., Gen.maj. 178—183. — Charl. Amal. 183. — Jakob, Kpt. 182 f. — Niels, Kpt. 182 f.
- Alsaker, Anna Tomasdt. 191.
- Altenborg, Henr. Dideriksen, Sor.skr. 237. — Mette 237. — Per 237.
- Amalie Marie Charl., svensk Prinsesse 50.
- Amerongen, Gesandt 212 jfr. van Reede.
- Andersen, Elias, Pr. 190, 192, 254. — Elisab. 190, 254. — H. C., Digter 268, 270 f. — Jakob, Væbner 16. — Laurits, Koffardifarer 63. — Mads 54. — Fuldm. 41.
- Andresen, Anton, Propr. 237.
- Angell, Kandidat 49.
- Anker, Bernt 46—49, 51, 138. — P., Kmbr. 45, 48 f. — Ped. Bernh., Ob. 248.
- Arbin, Maria Elisab. 38.
- Arendt, ? 41.
- Arenfeldt, Axel 269.
- Arentschield, Clara B. 185. — Ezechias L., Gen.ltn. 185.
- Arf, Cille Marie 291. — Ole Aagaard, Pr. 291.
- Arnberg, Herm., Overlærer 45.
- Arnoldt, Hans I., Gen.ltn. 180.
- Aschehong, Fam. 237 f. — Anders 243. — Aslak, Propr. 236 f., 243. — Baltzer 237. — Christine 238. — Halvor 237. — Halvor Baltzersen, Lensm. 237. — Søren 237. — Søren Roth, Sekr. 236 ff.
- Aasmussen, Christence 61, 68 f., 72, 171. — Christiana 69, 171. — Hans Fr. 69. — Inger M. A. 69. — Michael Overgaard, Pr. 171. — Pet. Chr., Farver 69, 171. — Wolf Fr.,

- Farver 171. — Wolf Fr., Kpt.ltn. 68 f., 72, 171. — Øllegaard 171.
- Augustenborg, Hert. af 47.
- Backe, Marie Cath. 290.
- Backer, Anna Sophie 84.
- Baden, Jakob, Prof. 157. — Mourids Pedersen 5.
- Bagge, Lauritz, Mag. 83. — Maria 83. — Frk. 75.
- Bagger, Anna 178. — Else Povlsdt. 57 f. — Jørgen Poulsen, Pr. 58, 178.
- Baggesen, Jens, Digter 127.
- Bajer, Fr., Folket.m. 51, 173.
- Balke, Else 255.
- Balle, Anna Sophie 176. — Nik. Ed.. Bisp 47 f., 139, 156.
- Baltzersen, Else Margr. 290 f. — Nikolaj, Kpt. 290 f.
- Banner, Fam. 6. — Erik, Rigsmarsk 19.
- Barfod, Carl Vilh., Barn 196. — Catr. 195. — Catr. Magdal., Barn 195. — Dortea Katr. 166. — Edele Dortea 194 f. — Else Margr. 196. — Georg Vilh. 196. — Gotlev (?) 196. — Hans Christoffer 196. — Hedv. Sofie 196. — Immanuel. Barn 195. — Jannike 194. — Jannike Catr. 194. — Jens Hellegaard 196. — Jørgen 194. — Karen 196. — Karen 195. — Klaus, Kpt. 194 f. — Klavs Hansen 194. — Kristine 196. — Kristine 195. — Kristine Cirsov 196. — Laur. 194. — Lucie 194. — Magdal. 194. — Marie Kristine 196. — Niels 194. — Niels, Stiftsprovst 194 f. — Niels Lauritsen, Adm. 194 ff. — Nik. v. Essen 194. — Nik. v. Essen, Kbm. 196. — Poul Fr., Historiker 194.
- Barnekow, Johan 23. — Morten 22 f. — Sophie J. 86. — Vilh. Zach., Maj. 86.
- Barth, Sor.skr. 92.
- Bartholin, Laurits, Mag. 66.
- Basse, Fam. 5 f. — Fam. 6. — Christoffer 6. — Claus 6. — Edle Jakobsdt. 9, 16. — Erik 6. — Jakob 9. — Niels 9. — Niels 9. — Ove 7. — Peder 6. — Sophie Tygesdt. 6. — Steen 6, 9, 16 f., 20. — Steen Andersen 6. — Thorsten 9.
- Bastholm, Chr., Forf. 137.
- Bay, Birthe 178. — Fr. Ditl., Tolder 242. — Laur. Bertelsen, Pr. 178. — Sophie 244.
- Bech, P. C., Stud. 40 f.
- Bechman, A. M. 39.
- Beck, Angelique S. M. 187. — Joh. Phil. Hunæus, Provst 187.
- Becker, Christiane 157.
- v. Behagen, Elisa Adele A. 188.
- Behmann, Chr., Sor.skr. 240.
- Bekman, Enke 38.
- Bendsen, Anders 245. — Johanne 245.
- Bendtzen, Christen, Raadm. 56.
- Bentheim, Greve af 79.
- Bentzon, Adolf Carl 250. — Anne Margr. 250. — Bent, pers. Kap. 250. — Christen 250. — Hans 250. — Hans Henr. 250. — Jakob 250. — Joh., Provst 250. — Joh. Cecilie 250. — Joh. Christence 250. — Karen 250. — Margr. 250. — Paul Vogt 250. — Ped. Holter 250.
- Berendt, P., Ass. i Rigsarkivet i Haag 235.
- Berensen, Laurits 240.
- Berg, Jørgen Jensen, Sor.skr. 37. — Frue 48.
- Bergh, Overkr.komm. 45. — Skibskpt. 49 f.
- Bergsøe, J. F., Læge 159. — Frue 159.
- Berner, Martha Mortensdt. 88. — Provst 238.
- Berner-Schilden-Holsten, H. H., Baron 196.
- Berregaard, Anne Søs 291. — Enevold, Justr. 291.
- Bertelsen, Palle, Pr. (?) 190. — ? 47.
- Bertrand, Henriette 264.
- van Beuningen, Johanna B. 219. — K., Diplom., 206, 213, 218 f. — Borgm. 219.
- Beyer, Alfr., Pr. 173. — Cecilie Lovise 173.
- Bie, Jak. Chr., Forf. 42.
- Bielke (Bjelke), H., Rigsadm. 226 f., 232 f. — Jens 193. — Jørgen, Gen.ltn. 193. — Ove 193.

- Biering, Jens Nielsen, Fgd. 237. — Mette Jensdt. 237.
- Bierregaard, Cath. Doroth. 238. — Laurentia Helene 236.
- Bildsø, Mag. 75 f.
- Bill (?), (Vitt?), Æbe (?) Nielsen 251.
- Bille, Fam. 20 f. — Anders 19. — Bendt 22. — Bent 20. — Eske, Rigshovm. 19. — Hans, Rigrs. 21. — Ingeborg 15. — Ove, Bisp 26. — Steen 20. — Torbern Andersen 21 f. — Torbern Bendtsen 22. — Torbern Hansen 20 f.
- Biltzing, ? 47.
- Binnaar, Jens, Hører 81.
- Birch, Andreas, Bisp 138.
- Bisset, George 40 f.
- Bjering, ? 49.
- Bjerre, Jensine Marie 188.
- Bjørnsen, Hans 9.
- Blicher, St., Digter 162.
- Blichfeld, Margr. 250.
- Blichfeldt, Elisab. Sophie 278, 281.
- Block, Prof. 255.
- Blome, Wolff 270.
- Bodil, Jep Niensens 12.
- Bodom, Marthe Maria 245. — Thomas, Pr. 245.
- Boen, Aase Jakobsdt. 196. — Helle Jakobsdt. 196. — Jakob Torkildsen 196. — Thorborg 196.
- Bolingbroke, Henry S. J., Statsm. 164.
- Bolt, Justr. 40, 50.
- Bonnevie, Maren Margr. 287.
- Bornemann, ? 49.
- Borthig, ? 47.
- Bosen, Niels 30.
- Bosendal, Rasmus 10.
- Boy, Abel Beate 192. — Christine 192. — Christine 192. — Henr. Nikol. 192 f. — Karen 192. — Ole Knudsen 192 f.
- Boye-Junge, Joh., Brandmaj. 134.
- Boyesen, Hans Fr., Fyrværker 180.
- Brahe (Bragde), Axel, Rigrs. 19. — Birgitte 3. — Jørgen 3. — Preben 3. — Sophie 1. — Steen 3.
- Brandt, Chr., Gebr. 98. — Jens 40.
- Bredahl, Aase 196. — Iver 196.
- Bredal, Erik, Rektor 65.
- Bremer, Daniel. Auditor 249. — Magdalena 249. — Ulrika Storm 249.
- Broca, Jean, Pr. 286. — Jean P. J., Stud. med. 285 f. — Jeanne Elizab. P. 286. — Marie Henr. P. 285 f.
- Brochmann, Carl Adolf 238. — Caspar, Dr. 56. — Christen 238. — D. H., Kpt. 236. — Elisab. 238. — Jens 238. — Jørgen, Pr.ltn. 236 ff. — Assessor 48. — Frk. 75.
- Brockenhuus, Peder 2.
- Brodtkorb, Hartv. Fr., Pr.ltn. 249.
- Broge, Severine 189.
- Brokdorff, Fam. 39.
- Brorson, Pr. 48.
- Bruguier, Marie Jacobée 284.
- Bruhn, Carl Jul., Ob. 188. — Vilh. Carol. L. 188.
- Brun (v. Brun), Anna Kaasbøll 101. — Christina S. Spidberg 116. — Kirstine 84. — Peter, Gen.maj. 101, 105, 116. — Kpt. 112.
- Brunom, Christen 62.
- Bruun, Malthe Conr., Skribent 155 f. — N. 50. — Severin, Herr.fgd. 279. — Overbibliotekar 198 f., 204.
- Brünom, Christence 62 f.
- Bryske, Jørgen 19. — Lisbeth 19.
- Brøndlund, Johanna 256.
- Buch, Ølleguard Christine 171. — Pr. 46.
- v. Buchwald, Godske, Gesandt 210. — Hofm. 49.
- Budde, Anne S. C. 291. — Christopher 291.
- Bue, Hans, Kpt. 40. — Margrete 39 f.
- Bugge, Dina, Bispinde 98, 100.
- Bull, A, 123. — Elen Chr. 100. — Henrik Helkand, Sor.skr. 100. — Rasm. Rosing, Kpt. 98, 100. — Justr. 49. — Kanc.r. 98.
- Bulpontan, Fgd. 40.
- Burchard, Joh. Lorents, Missionær 255 f.
- Bülow, Fam. 168. — Else Marie, Gehrinde 156. — Johan 156.
- Bäbr, Jannike 194.
- Bødker, Kopist 38.
- Bølle, Eiler Eriksen 16. — Eiler Madsen, Bisp 16, 25 f. — Erik 19. — Mads Eriksen 16. — Margarete 16.
- Bøye, Elisab. Christine 176.
- Bøyesen, Sara 45.

- Calmette, Kmh. inde 46.
 Cammermeyer, Anna 112. — Charlotte 112 f., 115, 117, 120. — Joh. Seb., Pr. 115 f. — Joh. Sigfried, Pr. 112.
 Camstrup, Ole, Skolel. 179.
 v. Cappelen, Fam. 243. — M. M. 243. — Niels P. A. 243. — ? 50.
 Carisius, se Charisius.
 Carl af Hessen 43.
 Carl Gustav. sv. Kg. 218 f.
 Caroline Mathilde, Dronn. 43.
 Carstens, Justa Christiane 85. — Nik. Gothilf, Konfr. 85.
 Castberg, Fam. 193. — Cath. Wilh. 101. — Christopher 193.
 Catharina II, russisk Kejserinde 154.
 Cecilie, Tyge Jensen Vispes 27.
 Charisius, Jonas, Statsm. 220 f. — Peder 220 f. — Justr. 291.
 Cheldorph, se Kjeldorph
 Christen, Pr., se Sander (Sandrue, Sandro?), Christen G.
 Christensen (dt.), Anne 278—282. — Elline 251. — Gregers 278. — Maren 66. — Niels 278. — Otte 79.
 Christian V 222—227, 230—233.
 Christian VII 42 f.
 Christie (Chrystie), Andr. 50. — David Werner, Provst 101, 104, 108. — Sara Corn. 101.
 Christoffer af Bayern 4.
 Christoffersen, Basse 5 f.
 Cirsov (Cersov, Cizov, Cirtzov, Cirsoven, Cirsovius). Fam. 195. — Anna Catr. 195. — David J., Stud. 195. — Dortea 195. — Elisab. 195. — Immanuel, Pr. 195. — Kristine 195. — Magdal. 195. — Marie 195. — Frue, 195.
 Clasen, Court, Skipper 214 f. — Jakob Lorenz 290.
 Classen, Mikael, Konsul 130, 158. — Kfr. 130.
 Claus, holstensk Greve 9.
 Clausen, Anna Marie 72. — Ellen Lisab. 175, 293. — Else Margr. 290 f. — Hans, Plantageejer 290. — Holger 175. — Jesper 13. — Niels, Bisp 23 ff. — Ratke 72. — ? 48.
 Clauson-Kaas, Eleonore 49.
 Colbjørnsen, Christian, Højr. adv. 44, 47. — Edvard 44. — Herm. 39. — J. E., Kfr. 40 f., 43 ff., 130, 162. — Marie 44.
 Cold, Etr. 46.
 Colstrup, Vinhdl. 135.
 Coucheron, Fam. 250.
 Courtin, ? 45 f.
 de Coutouly, P. C., Dr. 285.
 Cramer, Gartner 49.
 Creutz, Christiane Fr. 184. — Ltn. 184.
 Crispus, David P., Pr. 192.
 Crone, Anna Fr. 173. — Cecilie Lovise 173. — Rasm., Auditør 173. — Vilh. Chrff., Pol. dir. 173.
 Cronland, Abel 82, 177. — Abigael 54, 82, 167, 177. — Jens 82, 177. — Kirstine 82, 177. — Marie 82, 177. — Svend 54, 82, 169, 177.
 Curtz, Cathr. Elisab. 178. — Fr. Hansen, Pr. 178.
 Daae, (Daa) Anders, Pr. 100. — Andrea Sophie 120. — Anne Sophie 100. — Birg. Christine 120. — Birg. Christine 110, 112. — Christen, Pr. 107 f., 110, 112, 119 f. — Christian 269. — Christiern 17. — Claus 268. — Dina 98. — Drude Cathr. 120. — Elisab. Marie 95, 97—100, 105—108, 112, 120. — Gregers, Gen. 272—276. — Ida Edvardine 120. — Ide Dorte 268—282. — Ingeborg Dorte 268—282. — Jens Kobro, Pr. 120. — Jesper, Prltn. 109. — Joachim Knaugenhielm, Maj. 109. — Joh. Cathr. 268—282. — Joh. Marie 272—275. — Jørgen 269. — Lisbet Dorte 268—282. — Ludvig, Prof. 112, 120. — Marina Ditlevsdt. 8, 11. — Nikoline 120. — Olava Maria 119. — Ove, Pr. 119. — Pet. Severin J., Byf. 120. — Valdemar 268—282.
 Dahl, Cille Marie 291. — Claus Friemann 98. — Mathias 98. — Nik. Chr., Kbm. 291. — Wenke 99. — Fgd. 92, 98 f.
 Dams, Frue 90.
 Damstrøm, Petronelle Marie 177.
 Danielsen (dt.), Mads, Pr. 79. — Sara 253 f.

- Danneskjold-Laurwigen, Juliane Sophie 41.
- Danneskjold-Samsøe, Fr., Intendant de marine 262, 264.
- Darre, N. S., Off. 48.
- Dass, Niels 256. — Frue 256.
- Debesche, ? 50.
- Dedekam, Annike 38. — Fgd. 38.
- Delgobe, Ingeniør 194.
- v. Deramm se v. Dram.
- Devegge, Marie Cath. 155.
- Dietrichson, Frue 50. — Søltn. 50.
- Dilleben, Christine J. 87.
- Diurhus, Bendix, Sor.skr. 254.
- van Dort, Jon, holl. Søoff. 211. — Frue 211, 216 f.
- v. Dram (Deramm, Deram, Drammen, Dramen), Fam. 286—289. — Anna Maria 286 f. — Cath. Marg. 287. — Christopher. Maler 286—289. — Ezechiel Christophersen, Maler 286 ff. — Johan 288. — Joh. Christopher 287. — Joh. Didr., Malerm. 286 f. — Kirsten Bosse 287. — Maren Margr. 287. — Pet. Lund, Prok. 287. — Regine Ezechielsdt. 288.
- Drejer, Christen, Pr. 292. — Karen 292.
- Dresselberg, And. Henriksen 12. — Henning Jensen 12. — Morten Henriksen, Kannik 13.
- Dreyer, Erik 98. — Vært 48.
- Duclean, Frue 43.
- Ducros (?), Gabriele 286.
- Due (Dyre), Fam. 26 f. — Erik Jakobsen 5. — Jakob Absalon 27. — Jens 27 — Jens 26—30. — Morten 26. — Peder, Kannik 27. — Tyge Jensen, se Vispe, T. J.
- Dybfæst, Jon Renert 256.
- Dyre, Fam. 6. — Boetius 27. — Christiern Nielsen 13. — Iver Jensen 4. — Peder Christensen 5.
- Dyssel, Christian Arnold 196. — Marie Kristine 196.
- Dyster, Anders 238. — Christine 238.
- Eberlin, Ane Fr. Louise Conradt-176.
- Egeberg, V. 45.
- Eliasdatter, Elisabeth 253 f.
- Embretsen, Ole 47.
- Endresen, Fgd. 113.
- Enevoldsen, Gregers, Pr. 54.
- Enger, Morten Svendsen 39.
- Erdman, Birgitte Maria 39. — Nils 39.
- Erik af Pommern 4.
- Eriksen, Barnum 16. — Erik 26. — Jørgen, Bisp 89.
- Ermandinger, Hans Henr., Prok. 275.
- Ernst August, Prins af Cumberland 166.
- Esmark, Assessor 50.
- v. Essen, Karen 195. — Karen 195. — Nik., Pr. 195.
- Evert, Præst i Førslev 12.
- Ewald, Johs., Digter 293.
- v. Eyben, Carol. Christiane 174. — Chr. Aug., Postm. 174. — Christiane Fr. L. 174.
- Eyraud, Jeanne E. 286. — Marie 284. — Pierre Paul, Pr. 284.
- Fabricius, Dorothe. Catr. 196.
- Falbe, Kirstine G. L. 51.
- Falk, Bo 29 f. — Bo 30.
- Falsen, Etr. 45, 155.
- Falster, Fam. 254—257. — Anders 256. — Anders, Skipper 254. — And. Hansen, Lensm. 255 f. — Ane Cathar. 257. — Anna Cathar. 257. — Beata 14. — Ellen Cathar. Angell 256. — Eskil 14. — Hans 256. — Hans 257. — Hans, Pr. 254—257. — Inger 18. — Jens 17. — Jens Lemvig 255 f. — Karen 255 f. — Margrethe Lauridsdt. 16. — Maria Elisab. 256 f. — Maria Elisab. 257. — Marie Thomasdt. 255. — Olaf, Landsdommer 10.
- Fasting (v. Fasting) Chr. Fr., Kr.komm. 114. — Joh. Jac., Obltn. 114. — Thomas, Maj. 113.
- Fedderson, ? 49.
- Fikkessen, Fam. 5. — Anne 5. — Christoffer 5. — Laurids Henr.sen. 16. — Niels 5. — Oluf 5.
- Fischer, Anna 283. — Anna Magdal. 74, 172. — Birgitte Cath. 74. — C., Justr. 143. — Charl. Amal. 283. — Hendr. Herm., Billedhugger 74. — Johanne, Barn 283. — Johanne, Barn 283. — Olf. Fas, Viceadm. 283.
- Fleischer, Cath. Willh. 101. — Michael, Sor.skr. 101.

- Flemming, Joakim. Hovedsm. 4.
 Flitz, Voldemar, Provst 241.
 Flor, Anne Marie 96. — Christen 96.
 Fog, Maren Nielsdt. 178.
 Fogh, Fam. 290 ff. — And. Laursen, Reg.kvart.m. 290 f. — Anne 292. — Anne Susanne Cathr. 291. — Anne S:øe 291. — Cathrine 292. — Cbr. Georg 291. — Christine 291. — Cille Marie 291. — Clemens, Ritm. 291. — Eline Carine 291. — Elisab. Margr. 291. — Else 292. — Enevold Berregaard, Justitiarius 291. — Hans Laursen, Viceborgm. 291. — Hans Rosendahl 291. — Ide (Cille) Marie 291. — Karen 292. — Kirstine 291. — Kirstine 291. — Kirstine 291. — Kristen, Amtsf. 291. — Lars 291. — Laur. Nielsen, R:adm. 291. — Math., Tolder 291. — Mette Marie 291. — Niels, Stud. 292. — Poul 291. — Søren, Birked. 291.
 F Isach, Amtsf. 73.
 de Fontenay, Casp. Fr. le Sage, Komm. kpt. 262.
 Fos, Iven 9.
 Frankenberg, Anna 57, 62 f., 175. — Anna Cathr. 62 f. — Cath. 63. — Christence Hansdt. 62 f. — Hans, Gen.maj. 57, 62 f., 175. — Susanne 63.
 Frederik III 198, 201, 211, 213—217, 220—223, 230.
 Frederik IV 262.
 Frederik VI 46, 48 f., 135.
 Frederikke af Baden, sv. Dronn. 50.
 Friedrich Wilhelm II, preuss. Kg. 154.
 Friis, Anna 120. — Anna Christensdt. 177. — Anna Kirstine 292. — Birgitte C. 89—120. — Birg. Christine 120. — Charlotte 112 f., 115, 117, 120. — Christian, Kansler 56.
 Friis, Elisabeth Marie 95, 97—100, 105—108, 110, 112, 120. — Jac. Pavels, Dir. 120. — Jens, Prof. 93, 120. — Johan, Kansler 5, 19. — Job., Landhdl. 120. — Joh. Seb. Cammermeyer 115, 117. — Margr. Bolette 120. — Morten 255. — Nicolaj, Provst 120. — Nicoline 120. — Niels, Provst, 92—106, 109—118, 120. — Sigfried, Guldsm. 120. — Søren 96 ff., 104 ff., 108 f., 112 ff., 117 f., 120.
 Frille, Ermegaard 22.
 Fritznr, Magnus Chr., Ob.ltn. 248 f.
 Frydendahl, Skuesp. 46. — Skuep.inde 46-
 Frølich, Joh. Fr., Gen.ltn. 262. — Frue, f. Wittberg 262.
 Fuglberg, Alette Dorot. 248. — Herm. Ulr., Pr. 247 f. — Henrikke 247.
 Fuires, Fam. 83. — Albrecht 83. — Christopher, Barber 83. — Hendrik, Postm. 83. — Jakob, Vinhdl. 83. — Strange, Ltn. 83. — Frue 83.
 Fumars, Etienne, Prof. 284 f.
 Fyhn, Christian 31 f.
 Gade, Billa 243. — Paul 243.
 Galskyt (Galschiøt), Fam. 6. — Magdalena 172.
 Galtung, Fam. 190 ff. — Catarina H. 190. — Elisab. 190, 254. — Laur. Johansen, Fgd. 190 ff. — Magdal. 190.
 Garmann, Christopher, Justr. 99. — Herm., Gen.toldforv. 216 f., 220 f. — Wenke 99.
 Geelmuyden, Judithe Henr. 285. — Nic. Schwartz, Gen.adj. 285.
 v. Gelder, Anna 213, 218—225, 228—231, 234 f. — Jan, Søkpt. 230—233.
 Genithe (?) 20 f.
 Georg III., eng. Konge 147.
 v. Gerlach, Ernestine Philippine 292.
 Gerner, Ltn. 112.
 Gersdorff, Fam. 53. — Christopher 53 ff. — ? 39.
 Gertsen, Jens, Ridefgd. 56.
 van Ghent, Admir. 207.
 Giedde, Knud, Amtm. 193. — Ob.ltn. 77 f.
 Giessing, Ole, Adjudant 38.
 Gjertsen, Frue 47.
 Glaesmaecker, Skipper 218 f.
 Glatved, Jens, Pr. 244. — Jesper, Stud. 40. — Sophie 244.
 Godov, And. Pedersen 5 f., 16 f. — Margrethe 5 f.
 Godtsen, Anna Kirstine 292.
 v. Gotsch, Florentine Charl. S. 86.
 Gram, Dorthea Cath. 63. — Prok. 45.

- Gran, Christian, Ob.ltn. 32-36. — Chr. Holberg 35. — Kdel 34 ff.
 Grandjean (Grandhans), Augustinus, Kvarterm. 289 f. — Ludvig, Skovrider 289 f. — Philip Adam 289.
 Grave, Erik, Pr. 59, 81.
 Gravesen, Jens 278 f.
 Grenville, Will. Wyndham, Minister 151.
 Gris, Joakim, Høvedsm. 14. — Peder Jensen 14.
 van der Groeben, Christoffer 2 f.
 Grove, Emanuel Rasm., Gen.konsul 165.
 Grubbe, Anne Lisbeth 272. — Bodil 5. — Christian 2. — Didr., Pr. 272 — Eiler, Rigskansler 15. — Erik 19. — Evert, Rigskansler 15. — Iver, 15. — Jens 5. — Kirstine 4 f. — Lavrence 272. — Niels 15. — Oluf 4 f. — Oluf Ihsen 5. — Sivert til Hofdal 14 — Sivert til Lystrup 14.
 Grunder, Jakob (Joachim) 18 f.
 Grundt, Kpt. 47.
 Grøgaard, C. T. 242 f.
 Grøn, Ane Margr. 257. — Stine Børgesit. 246.
 Grønbech, Boel Johansdt. 87. — Elisab. Hansdt. 87. — Hans Jensen 87. — Ingeborg Hansdt. 87. — Jens, Justr. 87. — Johan 87. — Joh. Reinholdt 88.
 Grøndahl, Christopher, Bogtr. 237.
 Gudmundson, Einar, Pr. 41.
 Guldager, Anna Willumsdt. 190.
 Guldberg, Ove Høegh, Overkammerh. 44.
 Gunnerus, Bisp 256.
 Gustav IV, sv. Kg. 49, 154.
 Guttormsen, Niels 88.
 Gyberg, Chr., Regim.skr. 178. — Christine Sophie 178. — Lene Margr. 178.
 Gyldenstjerne, Cecilie Eriksdt. 30. — Gabriel 19. — Henrik 2. — Jytte 2 f. — Jytte 1-30. — Jytte Henriksdt. 2. — Jytte Knudsdt. 2. — Knud 19. — Lisbet 29 f. — Mogens 19. — Predbjørn 2.
 Gyntelberg, Fam. 5.
 Gøye, Fam. 3. — Anders 15. — Ellen, Abbedisse 15. — Knud 15. — Mathias Lauritsen 9. — Peter Lauritsen 9.
 Haasum, And. Hansen, Pr. 178. — Christiane Magdal. 178.
 Haberkost, Kpt. 186.
 v. Haffn, Christoffer 9 f.
 Hagerup, Mathias, Rigsherold 49. — Søren, Pr. 239.
 Hak, Anne 15. — Iver 15.
 Hals, Frk. 46.
 Halse, Gidsel Maria 175.
 Halvegge, And. Jensen 11.
 Hambruch, Frue 79. — Maj. 79.
 Hammer, Chr. 123. — Frue 45.
 Hans, Pr., se Wiborg, Hans Ped.sen, Pr. Hansen (dt.), Abel 54, 177. — Iver, Forp. 54. — Jesper, Mag. 58. — Johanne 278. — Maren 239. — Marie 44. — Styrm. 49.
 Harbo, Mag. 74.
 Harbon, Fam. 23, 25. — Jens Knudsen 23 f. — Knud Nielsen 23 f.
 Harder, Helene 239. — Pr. 239.
 Harlev (Harløv), Fam. 51, 64, 79-82, 178. — Abigael 57, 64, 175. — Anna Jensdt. 178. — Birthe Laur.dt. 178. — Cath. Elisab. 178. — Christiane Magdal. 178. — Christine Sophie 178. — Jens Jensen, Pr. 178. — Jens Lauritsen, Pr. 57, 63 f., 66, 175, 178. — Joh. Jensen 80. — Johan Madsen 80. — Kirstine 178. — Kirstine Marie 178. — Laur. Jensen. Pr. 178. — Lene Margr. 178. — Mads Lauritsen, 57, 64, 175. — Mette 57, 63 f., 66, 175. — Morten, Provst 81.
 Harmens, Elisab. Sophie 278, 281. — Joh., Pr. 276, 278, 281.
 Hase, Elisabeth 253 f. — Jacob Andersen, Pr. 252 ff.
 Hass, Boel Johansdt. 87.
 Hasselaer, Gerard, Borgm. 206 f.
 Hatken, Frue 257.
 v. Hausmann, Casp. Herm., Gen.ltn. 261. — Casp. Herm., Gen. 261. — Cath. Ernestine 260 f. — Karen 261. — Sophie Ulr. 258-265. — Ulr. Chr., Ob. 260 ff., 264.
 Hauritz, ? 43.

- v. Haven, Kirstine 292. — Pet. Nik., Møntguardlein 292.
 Haxthausen, ? 47.
 Hegelund, Hylleborg 171. — Jørgen Carsten B., Pr. 171.
 Heiberg, Anne Sophie 100. — J. L., Digter 155. — Provst 92.
 Heide, Ulr. Chr.. Ob. 239.
 v. Heidersdorf, Doretbea 22. — Philip 22. — Reinwald 22.
 Heine, Henr., Digter 166. — Samson 166.
 Heiss, Ob.ltn. 41.
 Hellegaard, Assess. 196. — Frue 196.
 Zur Hellen (Heller?), Cecilie E. 271, 273, 278 f. — Henr., Ob.ltn. 271, 273.
 de Hemmer, Anna Jensdt. 278.
 Hendriksen, Anna Cath. 62 f. — Knud, Vin'apper 63.
 Henrik, Greve af Holsten 9.
 Henrik, Greve af Nassau 206.
 Henrik, Prins af Preussen 45.
 Henriksen, Claus 25.
 Henriques, Abrah. Moses, Agent 139.
 Hereid, And. Andersen 191.
 van Heuvel, Johanna B. 219.
 Heyer, Anne Margr. 250. — Henr. Lensm. 250.
 Heyerdahl, O. 40.
 Hielm, Fam. 89. — Birgitte C. 89—120. — Gidsken C. 89—92, 94. — Søren, Pr. 89 ff.
 Hiermino (?), Elsebe 255
 Hillemand, Christen Lauritsen, Kbm. 292.
 Hillestad, Johannes 109.
 Hindrum, Pet. Fr., Kbm. 248.
 Hiort, Hans Christoffersen, Gen.toldforv. 216 f., 220 f. — Jakob Hansen 56. — Jørgen, Konfr. 48. — Sor.skr. 50.
 Hjerrild, Ole 101. — Pr. 101.
 Hoff, Stud. 47.
 Hofgaard, And. 45.
 Holberg, Abel 36. — Chr., Ob.ltn. 35 f. — Edel 34 ff. — Fr. Chr. 36. — — Henr. Jørgen 36. — Karen 36. — Ludv., Digter 32, 34, 36. 216 f., 292. — Pøder 36. — Sophie 36.
 Holbye, Gertrud Marie 40. — Ovidia 40. — Pr. 40.
 Holck, Fr. Wilb. Conr., Geb.konfr. 41 f. — Hilleborg Levine 262 ff. — Juliane Sophie 41. — Mogens, Baron 247 f. — Soph. Amal. 260.
 Holm, Komm.kpt. 266. — ? 43.
 Holmboc, ltn. 47.
 Holst, Magdal. Christine 189. — Katteket 46.
 v. Holten, Carl Henr., Kfr. 188. — Chr. Ludv., Ob. 187. — Elisa Adele A. 188. — Frederikke R 188. — Fr. Sophie 187. — Mechtele Doroth. 187.
 Holter, And. Ped.sen, Pr. 249. — Anna Mortensdt. 249. — Ped. Gen.kr.-komm. 249. — Ped. Jensen, Pr. 249.
 Holtermann, E., Arkitekt 238.
 van Hoop, Advokat 208.
 Hoppe, Else Marie 156.
 Horn, Fam. 50.
 Hornemann, Chr. 153, 163.
 Houbalt, Elisab. 195. — Rud. Aug., Dr. 195.
 Howitz, Frantzine Christiane M. 176.
 v. Hudde, Johan, Matematiker 207.
 Huitfeldt, Alette Dorot. 248. — Beate 1. — Henr. Jørgen, Maj. 244. — Nik. Fr. Reichwein, Ob. 248. — Frk. 50.
 Huitfeldt-Kaas, Rigsarkivar 31 f., 34.
 Husum, Marie 177.
 Hutwalker, Pr. 48.
 Huus, Annichen 241. — Helle 186.
 Huwald, Sekr. 141, 144, 163.
 Hveding, Ellen 256. — Jens Ped. 98. — Lagm. 98 f.
 Hvid, Kirsten 37 f. — Ove Ovesen, Pr. 37 f.
 Hviid, Rasm., Bogtr. 237.
 Hygen, Claus, Underoff. 40.
 Høeg, Else Kirstine 175. — Envold 85. — Frederikke 85. — Marcus, Pr. 175. — Niels Ped.sen 282. — Frue 282.
 Høg, Just Styggesen, Hovm. 292. — Kirsten Nieladt. 24.
 Høgh, Maren Cath. 101.
 Højer, Anna Elisabet 84. — Hendrik, Kbm. 84. — Inger Maria 84. — Jens 84. — Rasmus 84. — Simon 84. — Simon 84. — Soph. Magd. 84.

- Høllen, Anna Kirstine 292.
 Høpker (Høpner?), 41.
 Høyer, Georg, dsk. Resident 206, 208, 228 f.
 Ingerdt (Ingeborg?), Lauritz Madsens 18 f.
 Ingier, Major 50.
 Intes, Ryntje, Skipper 213.
 Iseljær, Erik Arntzen 196. — Thorborg 196.
 Iversen (dt.) Anders 54. — Maren 53—56, 82, 169 f.
 Jacobi, ? 164.
 Jabne, Frue 45. — Fr. 45.
 Jakobsen (dt.), Berens, Pr. 240. — Helene 239. — Helle 88. — Maren 240. — Rasmus, Hdlsm. 66.
 Jens Knapmager 81.
 Jensen, (dt.) Abigael 169. — Arene 6 ff., 10, 13. — Beate Ide 278. — Christence 56—59, 82, 170. — Christopher 5 f. — Elisabet 79. — Gravers, Degn 278 f., 281. — Gris 23. — Hans, Skriver 167, 169 f. — Helle 81. — Ingeborg 10. — Jakob 11. — Just 278. — Jørgen. Apoteker 84. — Karen 289. — Kirstine 84. — Lydike 12. — Mads 24. — Maren 169 f. — Morten 12 ff. — Niels 14. — Niels 278. — Niels, Væbner 8. — Per 12. — Rasmus 250. — Torbern, Høvedsm. 4. — Auditør 39. — Bonde 27.
 Jepsen, Niels 12.
 Jernskjæg, Edel Mikkelsdt. 22. — Elsef Grifsd. 13.
 Jespersen Anna 278. — Anne Marie Henr. dt. 278. — Henr., Pr. 278.
 Jessen, Christiana 84. — Conradina Cath. 84. — Inger Maria 84. — Jørgen 84. — Maren 84. — Simon, Apoteker 84. — Sophia Magd. 84.
 Johannesdatter, Beritte 257.
 Johansen (dt.), Abigael 80. — Karen Marie 188.
 Johnn, Fam. 85—88. — Adelheid Benedicte 86. — Anna Christine 85, 292. — Aug. Fr., Gen. postdir. 85. — Beate Dorethea 86. — Carl Pet. Cour., Overførster 86. — Chr. Albrecht, Regr. r. 85. — Chr. Anton 86. — Chr. Aug., Konfr. 86. — Chr. Aug., Landdrost 86. — Chr. Fr. Ad. M. Felix, Ltn. 86. — Chr. Gotfried, Gehr. 85. — Chr. Gotfried, Resident 85. — Chr. Gotfried, Sek. ltn. 87. — Christine Justine 87. — Florentine Charl. S. 86. — Joh. Georg, Kommandant 86. — Joh. Vilh., Forstkandidat 86. — Justa Christiane 85. — Justine 85. — Justine Frederikke 86. — Maria 86. — Sophie Juliane 86.
 Jonsen (dt.), And., Pr. 191. — Giertrud 83. — Maren 245 f.
 Jordan, Judithe Henr. 285.
 Judichær, Ole, Adm. 260.
 Juel, Fam. 23 ff. — Christian, Baron 272. — Hans Iversen 23 f. — Iver 23. — Jens til Ugelstrup 24. — Joh. Marie 272—275. — Ole Henr., Frib., 274—277. — Peder 2.
 Juel-Vind, Justitiarius 44.
 Juichlag, Karen 196.
 Junge, Joh. Boye, se Boye-Junge.
 Justesen, Jacob 278, 280 f. — Per 278.
 Juulmann, Apot. 196.
 Jølsen, Maria 38. — Peder 38.
 Jørgen, dsk. Prins 232 f.
 Jørgensen (dt.), Hans 84. — Jørgen, Mag. 82. — Sophia Magd. 84.
 Kaalund, Kirstine 83. — Konfr. 83.
 Kaas, Inger 27. — Maria 86. — Wenzel Rothkirch, Kpt. 86. — Kane. præ. 46, 48 f.
 Kall, Abraham, Prof. 44, 139.
 Kallisen, Dr. 47.
 Kappel, Regina K. 286. — Søren, Pr. 286.
 v. Kaufmann, Sophie 174. — Kpt. 174.
 Ketelsen, ? 47.
 Keyser, Jac., Prof. 46. — Kirsten Margr. 40 f., 45. — Bisp 40, 45, 50.
 Kierulf, Kptltn. 261.
 Kildal, Provstinde 256. — Pr. 257.
 Kirsten, Kort Rebers 15.
 Kirstine, dsk. Dronning 16.
 Kirstine, Herman Roleff van Leverens 12.
 Kjeldorph (Cheldorph), Christen Clemmensen, Pr. 55.
 Kjelstrup, Fr., Pr. 243. — M. M. 243.
 Kjerstrup, Luftskipper 49.
 Kierulff, O., Holmens Chef 133 ff., 141,

144. — Frue 133, 141, 144. —
Kauc.sekr. 94 ff.
- Klaumann, Fam. 185. — Fr. Sophie 187.
— Marie Doreth. 185.
- Kleinschmidt, Frederika 193. — Henr.
Philip 193.
- Klemmesen, Peder 281.
- Klevenfeldt, Genealog 2 f.
- Klingenberg, Hans Chr., Politim. 31 f.
— Povl, Admir.r. 211, 216 f.
- Klitgaard, Carl, Postexp. 196.
- Knag, Niels, Fgd. 193.
- Knagenhielm, Fam. 193. — Albert,
Politifm. 113 f. — Christen, Sor-
skr. 114. — Niels 193. — Niels,
Ltn. 109, 113 f.
- Knoff, Dan., Amtm. 210 f.
- Knudsen (dt.), Adolf, Skipper 257. —
Kirstine 291. — Kirstine 63. —
Niels, Kbm. 291.
- Kohlblatt, Markus 270.
- Kold, Just 278.
- Kolling, Frue 90.
- Koren, Christiane, Digterinde 47. —
Jess, Lensm. 47. — Sara Corn.
101. — Wilh. Frimann 98.
- Kortenaer, Admir. 200.
- Koustrup, Agent 130.
- Krabbe, Anne 29 f.
- Krag, Christence Marie 185. — Otto,
Gesandt 210. — Vicesath. 71.
- Krage, Evert Jepsen, Kannik 11.
- Kragh, Elisab. Margr. 291. — Erik
Nielsen, Pr. 291.
- Krarup, Chr. L. 175. — Kirstine 175.
— Registrator 201.
- Kratzenstein, Prof. 42.
- Kraus, Fam. 25.
- Krebs, Maj. 112.
- Kreidel, Ritm. 289 f.
- v. Krescky, Christine A. 189. — Pr.ltn.
189.
- Krog, Niels, Mag. 81. — Niels, Stud. 65.
- v. Krogh, Casper Herm., Gen.ltn. 263.
— Christiane U. 263 f.
- Krohg, Prof. 45 f., 48.
- Krohn, Ludolph, Pr. 101. — Maren
Cath. 101.
- Krummedige, Fam. 26. — Kirsten 26, 30.
- Krumpen, Otto 19.
- Kruse, Edvald 85. — Else 269. — Fr.,
Ltn. 85. — Jørgen 269. — Marie
84. — Sophia 85. — Strange 84.
— Frue 84. — ? 84.
- Krøger, Christine Helene 174. — Ld.-
insp. 174.
- Krøyer, Christiane J. E. M. 176. —
Elisab. C. R. 176. — Jens Chr.
176. — Joakim Villh., Pr. 176. —
Joh. Groth, Kbm. 176. — Juliane
Marie 176. — Frk. 50.
- Kung, se Kyng.
- Kvandal, Lars Davidsen 191.
- Kühle (v. Køelen), Christiane (Kirstine)
Sophie 273, 278 f. — Nic. Joh.,
Maj. 273, 279. — Borgm. 273.
- Kyng, Jakob 68. — Maren Jaksdt. 68,
171. — Sidse 68.
- Kyvig, Anne And.dt. 251—254. — Ben-
dix Michelsen 252 ff.
- v. Køelen, se Kühle.
- Køller-Banner, G. L., Off. 43.
- Køpcke, Elise Aug. 188. — Wilh. Anton,
Propriet. 188.
- Landorf, Catharina 83. — Jørgen 83.
— Jørgen, Kpt. 83. — Rasmus,
Landslommer 83.
- Lange, Agathe Rodsteen Urne 184. —
Carl Adolf, Ltn. 184. — Christiane
Fr. 184. — Christiane Lovise 242.
— Dorothe. S. 184. — Fr. Carl,
Pr. 242. — Fr. Martin, Ltn. 184.
Jens Iversen, Bisp 25 f. — Marie
Agnete 184. — ? 138.
- Langemark, Hans, Pr. 59 f. — Hans,
Stud. 60. — Salme 59 f.
- v. Langen, Anna Eleon. 186.
- Langgaard, Andr., Pr. 278. — Anne
Marie 278. — Mag. 281.
- Lanng, Adelaide B. H. M. 188.
- Larsen (dt.), Christopher, Raadm. 37.
— Johanne 245. — Larene {247.
— Maren 246.
- Lassen, Christiane Lovise 242.
- Lasson, Christiane D. 185. — Henr.,
Maj. 185.
- Lauritsen (dt.), Anna 56. — Anna, Barn
80. — Daniel, Barn 80. — Elisabet
80. — Jens 80. — Jens, Pr. 80 f.
— Mads 80. — Maren 80. —
Maren 244. — Mogens 20 f. —

- Søren, Barn 80. — Søren, Barn 79 f. — Søren, Bonde 79.
- Lausten, Peder 278.
- Lawätz, Chr. Otto, Kommitteret 135, 137. — Etr. 121, 129, 152, 163.
- Laxmand, Poul 12.
- Leegaard, Jørgen Fr., Komm.kpt. 291 f. — Kirsten Hansdt 290 f. — Kirstine 291. — Kirstine 292.
- Leem, Prof. 255.
- Leet, Søren 80.
- Leigh, Birgitte C. 120. — Søren, Ltn. 120.
- Lem, Karen 36.
- Lembach, Sor.skr. 39.
- Lenfordt, Maria Rebekka 236. — Zacharias, Kr.r. 236.
- Lemvig, Ellen, Provstinde 256. — Karen 255 f. — Provst 255.
- Lerche, Fam. 290 ff. — Andr., Sekr. 290. — Anne 291. — Cath. 291. — Chr., Etr. 258 ff. — Chr., Kontreadm. 258—267. — Christiane U. 263 f. — Eise Margr. 290 f. — Georg 258. — Georg Flemming, Gehr. 263, 267. — Grete 263 f. — Hilleborg Cath. 263. — Hilleborg Charl. C. 263. — Hilleborg Levine 262 ff. — Ingeb. 291. — Jakob, Postm. 290 f. — Jakob Fr. 263. — Kirsten 290. — Kirsten 290. — Kirstine 291. — Lars, Kbm. 291. — Math. Jakobsen, isl. Kbm. 290. — Rasm. 290. — Sophie Ulr. 258—265. — Grever 258. — Grevinde 264.
- Lesser, Dorothea E. 193.
- Leth, Kapt. 38.
- Leuch, Anna Mortensdt. 249.
- Leuning, Gertrud Maria 37 ff. — Joh. Henr. 39. — Svend 43, 46. — Frue 43.
- van Leveren, Herman Roleff 11 f.
- Levetzau, Stiftamt. 40.
- Lie, Lars, Sor.skr. 46 f.
- Liebstein, Anna Maria 286, 288. — Fr. 286. — Regina K. 286.
- Liliecrona, sv. Diplom. 209.
- Lilienstern, Anna Fr. 185. — Baron 185.
- Lind (v. Lind), Alexander, Maj. 109. — Andreas, Pr. 101, 109. — Christen Knudsen 63. — Christence 58. — Chr. Knudsen, Vinhdl. 58, 170. — Elisab. Christine 101, 113. — Else 170. — Sidse Sørensd. 63. — Pr. 50.
- Lindahl, Jonas 38.
- Lindberg, Christine 291.
- Linde, Conrad Dan., Kasserer 283. — Juliana Charl. 283.
- Lindebaum, Frederika 193.
- Lindemann, Maj. 291.
- Lindholm, ? 49.
- Lisakewitz, russisk Min. 47.
- Lisbet, Oluf Rosensparres 29.
- Listov (Liste, Listo, Listoe) Fam. 51, 170—177. — Andr. Balth., Barn 176. — Anders Iversen 82, 175. — And. Madsen, Barn 293. — And. Madsen, Forp. 175, 293. — Andr. Laur. C., Pr. 176. — Ane Elisab. 176. — Ane Fr. L. 176. — Anna Christensdt. 177. — Anna Kirstine 177. — Anna Sophie 176. — Anne Cath. 177. — Anne Kirstine 293. — Balthazar, Fændr. 177. — Cath. Elisab. 177. — Christen Friis, Kommandør 177. — Chr. Joh. 177. — Chr. Rich. Steen, Rektor 176. — Christiana 177. — Christiane 177. — Christiane, Barn 177. — Christine Joh. Madsdt. 293. — Dorth. Ped.dt. 176. — Elisab. Christine 176. — Ellen Lisabeth 175, 293. — Else Kirstine 175. — Frantzine Christiane M. 176. — Gertrud Maria 177. — Gertr. Marie 177. — Gidsel Maria 175. — Gisel Maria 176. — Hans Madsen 176 f. — Iver Hansen, Forp. 82, 169, 175. — Jens Bering, Barn 176. — Jens Halse, Pr. 176. — Jens Vilh. V., Prof. 176. — Joh. Kirstine 177. — Juliana Marie 176. — Jørgen, Skriverkarl 176. — Karen Juliane 176. — Kirsten 177. — Kirsten 177. — Kirstine 175. — Mads 177. — Mads 177. — Mads, Barn 175. — Mads Andersen 82, 175. — Manasse, Overl. 176. — Maria Z. 177. — Marie 177. — Matthias 177. —

- Mette Kirstine 177. — Petronelle M. 177. — Rich., Pr. 176. — Søren Madsen, Barn 176. — Søren Madsen, Pr. 177.
- Loftsrud, Holm Arnesen, Smed 237.
- Lohmann, Kpt. 112.
- Longomontanus, Mag. 56.
- Louise Charlotte, Prinsesse 45.
- Lous, Ltn. 50.
- Luft, Maurits, Tolder 35.
- Lugge, Anne Søe 291. — Mag. 291. —
- Lund, Andr. Daae, Sor.skr. 120. — Anne Cath. 87 f. — Bodild Christine 88. — Hans Ped.sen 87 f., 196. — Hans Pet., Sor.skr. 120. — Helle 87 f., 196. — Ingeborg 87. — Ingeb. Cath. 87 f. — Ingeb. Hansdt. 87. — Inger Marie 120. — Jakob Hansen 87 f. — Jens Grønbech 87. — Jonas, Prok. 120. — Kirsten Bosse 287. — Maren Elsd. 257. — Maren Kristensdt. 190. — Margr. Bolette 120. — Martha 88. — Nikoline 120. — Niels Pedersen 88. — Ped. And.sen, Skibsmaaler 87 f. — Ped. Hansen 87. — Ped. Hansen 257. — Kpt. 45. — ? 45.
- Lunge, Fam. 10. — Cicilie Ovesdt. 16, 20. — Olaf 27.
- Lydiksen, Jens 12.
- v. der Lübe, Jak. Fr., Gen.maj. 260, 264. — Sophie Ulr. 258—265. — Overhofm.inde 44.
- Lykke, Mogens 24. — Sekr. 130, 152.
- Lützow, Anton Fr., Ekvip.m. 134 f.
- Lønborg, Fam. 51—85, 166—177. — Abel Hansdt. 82. — Abigael 57, 64, 175. — Amalia Bened. 76, 174. — Anders Jeppsen 167. — Anna 170. — Anna 57, 62 f., 175. — Anna 66 f. — Anna, Barn, 57, 170. — Anna Cleophina M. M. 75, 172 f. — Anna Eleon. 70, 172. — Anna Elisab. 67, 171, 173. — Anna Frederikke 76. — Anna Fr. Emilie 174. — Anna Frederica 173. — Anna Joh. Holten 174. — Anna Magdal. 74, 172. — Augusta 51, 167, 174. — Carl 60, 170. — Carl Christopher 75, 173. — Caroline Christiane 76, 174. — Cath. Maria 75, 172. — Cecilia 76, 171, 173. — Christence 56—59, 82, 170. — Christence 61, 68 f., 72, 171. — Christence 58, 64 f., 175. — Christiane Fr. L. A. 174. — Christine 171. — Christine Helene 174. — Christopher 171. — Christoffer, Kommandant 173. — Christopher Frederiksen 51, 76 ff. — Chrif. Job. Fr., Kmh. 174, 293. — Elisabet 57, 64, 175. — Elisab. Justina 70, 172. — Elisabet Maria 60, 171. — Else 57 f., 170. — Else Margrete Hansdt. 61, 78 f., 175. — Frantz Hansen 60, 67 f., 171. — Fr. 174, 293. — Frederik, Kommandør 174. — Fr. Hansen, Ingen. 51 f., 61 f., 73—78, 166—170, 172. — Fr. Martin 75, 172. — Gertrud Kirstine 61, 72 f., 172. — Hans 171. — Hans 81, 167. — Hans 170. — Hans, Barn 57, 170. — Hans, Gen.maj. 172. — Hans, Magister 57—63, 65 f., 68 f., 72 f., 78, 84, 168. — Hans, Ob. 76, 173 f. — Hans Christopher Hansen, Ing.kpt. 61, 66, 69 ff., 73, 168 f., 171. — Hans Frederiksen, Gen.maj. 74 f. — Hans Hansen, Barn 60. — Hans Hansen, Underkonduktør 70, 172. — Hans Jensen, Skriver 53—56, 82. — Hans Johansen, Barn 66. — Hans Johansen, Pr. 170. — Hendrica, 70, 172. — Inger Kirstine 61, 171. — Inger Maria 66, 171. — Inger Maria 60 f., 65 f., 68, 72 f., 78, 84, 170. — Inger Maria, Barn 70, 172. — Inger Maria, Barn 70, 172. — Inger Maria, Barn 172. — Inger Marie, Barn 173. — Inger Marie Frs.dt., Barn 75. — Inger Marie Frs.dt., Barn 74. — Jens 81. — Jens, Stykjunker 57, 170. — Johan Fr.sen 76, 173. — Johan Hansen, Kap. 54—59, 66 f., 78, 81 f., 168 ff. — Johan Hansen 60, 65 f., 69, 73. — Kirstine Johansdt. 67. — Laurine Doroth. 174. — Lovisa Aug. 76, 173. — Lovise Maria, Barn 70, 172. — Ludv. Aug., Ing.kpt. 174. — Maren 171.

- Maren, Barn 57, 170. — Maren, Barn 57, 175. — Maren Iversdt. 82. — Maren Jaksdt. 68, 171. — Maren Jensdt., Barn 81. — Maren Johansdt. 67. — Margrete Mortensdt. 67, 170. — Marie 59 f. — Maria Cath. Fr.dt. 75 f., 173. — Marie Carlsdt. 170. — Martin Fr., Barn 75, 173. — Mette 57, 63 f., 66, 81, 175. — Mette Christence Johansdt. 66, 170. — Niels, Barn 57, 170. — Peter 76, 174. — Salome 70, 169, 171. — Salome 70, 172. — Sophia 58, 175. — Sophie Jakobine 174. — Frue 53. — Gaardejer 52 f. — Major[?] 82, 177.
- Løvenbalk, Knud Mogensen 20 f. — Maren 21. — Mogens Lauritsen 20. — Madsen (dt.), Ingeborg 79 f. — Karen 82. — Kirstina 82. — Laurids 18. — Michel 256. — Morten, Bisp 56, 79. — Niels 24. — Niels, Pr. 80. — Strange, Raadm. 82.
- Magelsen, Drude C. 120. — Hans Gynther. Provst 120.
- Mandal, Lucretia 241.
- Margrete, Hans Moltkes 15.
- Marselis, Gabr., Hdlsm. 216 f. — Baron 245.
- Marteville, ? 86.
- Martfelt, Chr., Nat.økon. 42.
- Mathesios, Kirstine 83. — Kaner. 83.
- Mathisen, Morten Adolph 38.
- Maurenbrecher, Joh. Gabr., Pr. 283.
- Mazar de la Garde, Jeanne Henr. R. 284. — Juliane Henriette 284. — Brandt aj. 284.
- Mechlenborg, Ingeb. Margr. 228. — ? 242.
- Mechlenburg, Helle 186. — Ingeb. Marie 186 f. — Niels, Bergraad 186. — Niels, Pr.ltn. 187. — Vilh. Margr. 186 f.
- von Mehlen, Ellen 17.
- Meldal (Meldahl), Hylleborg 171. — Jens Tollesen, Pr. 171. — Maren 67, 171. — Pet., Pr. 67, 171.
- Messel, Anne Ovidia 40 f. — Postm. 40.
- Mette, Niels Jepsens 12.
- Meulengracht (Møllengraff), Jakob, Degn 59 f. — Lore, Degn 59 f. — Lorentz Jacobsen, Pr. 59, 170. — Marie Carlsdt. 59 f., 170. — Salme 59 f.
- Meyer, Amalia 83. — Anne And.dt. 246. — Catharina 83. — Charlotte 83. — Chr. 83. — Fr., Baru 83. — Herman 82. — Herman, Overkr.sekr. 82. — Ingeb. Hansdt. 246. — Kirstina 82. — Kirstine 83. — Mathias 82.
- de Meynardie, Marthe Séjournas 285.
- Michael, Magister, se Tisdorph.
- Mikkelsen, Jens, Raadm. 55. — Rasmus, Pr. 253.
- Modest, Chr. Henr., Fabrik. 283. — Margr. 283.
- Molbech, Stud. 49 f.
- Molberg, Christian Gran, Politim. 31—36. — Jokum Chr. Gran, Kaptajn des armes 32 ff. — Frue 33.
- Moldenhauer, Prof. 48.
- Moltke, Gebh., Stiftamt. 47. — Godske 48. — Hans 15. — J., Gehr. 47. — K., Greve 49.
- Monod, Gaspard Joel 285. — Jean, Pr. 285. — Susanne Madel. 285.
- Monrad, Pet. Joh., Kan.cdep. 127. — Søren, Rektor 127.
- Monsen, Anders 278.
- Mortensen(dt.), Henne, Skipper 226 f. — Mads, Tolder 82. — Maren 244.
- Morup, Anna S. M. 189. — Iver, Advok. 189.
- Moss, J. N., Gaardfuldm. 41.
- Mostrøm, Ped., Bygm. 257.
- Motzfeldt, Elen Chr. 100.
- Mourier, Marie 284.
- Muble, Michael 71.
- Munch, Joh. Storm, Bisp 48.
- Munk, Oluf 19. — ? 49.
- Munthe, Fam. 120. — Anna Kaasbøll 101. — Bolette 92, 96 f., 99, 102—105, 107, 109 ff., 113, 115 f., 120. — Chrf. Pavels, Distr.løge 120. — Frantz, Kpt. 111, 120. — Gerhard 104 f., 111, 118 ff. — Gerhard, Kpt. 102. — Gert 105, 109. — Gert, Proprietær 105, 114, 116. — Grete 102, 104 f. — Hartvig, Maj. 102 ff., 107, 109—116, 118 ff. — Inger Marie 120. — Jens, Pr. 92. —

- Ludvig, Landsk.mal. 116. — Marie 120. — Mette Andrea 120. — Nikoline 108, 119 f. — Ole 102. — Peder Pavels 113 f., 120.
- Mygind, N. H., Gaardbest. 41.
- Müller, Frautz, res. Kommissær 228 f. — Henr., Rentem. 228. — Ingeb. Margr. 228. — ? 45.
- Münter, ? 48.
- Møhl, ? 46, 49.
- Möinichen (à Möinichen), Chr., Stift-antm. 192. — Christine Henr.dt. 192. — Henr. Wilh., Kancr. 192.
- Møller, Anna Marie 72. — Gertr. Christine 72, 172. — Gertr. Marie 177. — Hans 72. — Inger Maria 72. — Inger Marie 72. — Kirstine Margrete 72. — Malthe 48 f. — Margr. 283. — Mikkel Nielsen 72. — Niels, Pr. 61, 72, 172. — Frk. 46. — Frue 257. — Skolem. 257.
- Mørk, And., Pr. 38. — Anne Cath. 38.
- Mørk, Per 40.
- Nafnesen, Emmeke 13.
- Nansen, Hans, Amtm. 68. — Hans, Præs. 59.
- Navl, Jørgen 18.
- Neb, Fam. 30. — Peder 30.
- Nelle, Kmr. 50.
- Nerenst, Christina 241. — Maria Sommerfeldt 241 f. — Kancr. 241.
- Netteland, Johannes, Genealog 192.
- Neumann, Jak. 40.
- Nicolet, Pr. 285.
- Nideros, Børre, Skipper 257.
- Niebuhr, Assessor 48.
- Nielsen (dt.), Anna 80. — Anne 29 f. — Berrete 80. — Cath. 63. — Christence 58, 64 f., 175. — (Ulern), Hans, Opsidder 251. — Inger Marie 63. — Jac., Agent 248. — Jens 11. — Jens, Sergeant 63. — Jep 11 f. — Just 25. — Mads 24 f. — Magdalene 80. — Mikkel, Amtsforv. 58, 64 ff., 175. — Niels 63. — Rasmus 24 f. — Søren 246. — Søren, Gaardfester 276. — Thyge 193.
- Nissen, Kpt. 47.
- Nitter, Heurik, Gæstgiver 100.
- Norby, Margrethe 20. — Peder 20.
- Nordmand, Ellen 256. — Erik, Klokker 256. — Henning 256. — Søren 256.
- Nordskødt, Ellen Sørensd. 257. — Niels Gregersen, Styrm. 257.
- Numsen, Overkr.sekr. 77, 180.
- Nyerup, Prof. 47.
- Nygaard, Anne 291.
- Nøstvet, Aslak Ped.sen 243. — Aslak Ped.sen 243. — Ingeborg 237. — Ped. Aslaksen 237.
- Oehlenschläger, A., Digter 49.
- Olrik, A., Dr. 26, 28.
- Olsen (dt.), Cornelius, Kbm. 247. — Johanne Cath. 155. — Kn., Kbm. 40. — Larene 247. — Thorborg 196. — Trond, Skibskpt. 49 f.
- Olufsen (dt.), Dorth. Ped.dt. 176. — Gertrud 30. — Oluf Chr., Digter 121—165. — Peder, Pr. 176. — ? 142 f., 157.
- Onserud, Frue 46. — Søkt. 46, 48.
- Orning, Bernt 192. — Elisab. 192.
- Ottesdatter, Birgete 246.
- Overgaard, Christiana 69, 171.
- Oxe, Oluf Jørgensen 13. — Peder 4, 18 f.
- Paludan, Anna Elisab. 67, 171, 173. — Cecilia 76, 171, 173. — Christine 171. — Hans, Pr. 67, 171. — Hans Jakob 67, 171, 173. — Hans Jakob, Herr.fgd. 174. — Jens, Pr. 66, 170. — Jul., Prof. 174. — Mette Christence 66, 170. — Peder, Pr. 67. — Sophie Jakob. 174. — Pr. 46.
- Pancras, Borgm. 213.
- Parsberg, Ingeborg 268.
- v. Passow, Cecilie E. 271, 273, 278 f. — Cort Hartvig, Ob.ltn. 271. — Gregers Vald., Kpt. 271 ff., 279. — Ingeborg 268—282.
- Pauli, Joh. Georg, Dir. 127.
- Pauluszoon, Anna 213, 218—225, 228—231, 234 f. — Jan, Skipper 213. — Se van Gelder.
- Pavels, Anna Elisabeth 107 f., 110, 112 f. — Birgitte 112 f., 119 f. — Birgitte C. 89—120. — Bolette Christine 92, 96 f., 99, 102 f., 109 ff., 113, 115 f., 120. — Charl. Doroth. 120. — Christine Margr. 92, 97, 99 f., 103 f., 110, 113, 115, 120.

- Christopher, Ob. 99, 103, 114.
 — Claus, Kap. 90. — Jacob, Mag.præs. 90, 94 f. — Jacob, Pr. 90 f. — Jakob, Snedker 92, 95, 97, 100, 112, 115, 119 f. — Marie 119 f. — Peder, Barn 90. — Peder, Provst 90 ff., 94, 120. — Peder, Provst 92—95, 97 ff., 101, 106 ff., 110, 112 f., 115, 117, 119 f. — Søren 91 f., 94. — Thomas Michael 90. — Thomas Wegner, Barn 90. — Thomas Wegner, Barn 90. — Bisp 90. — Frue 90 f. — Pr. 47.
- Paysen, Pr. 46.
- Pedersen (dt.), Anders 12. — Annichen 252, 254. — Ave 12 f. — Benjamin, Klokker 257. — Elisabeth 253 f. — Kirsten 252, 254. — Magdal. 190. — Markus 14. — Niels, Prof. 55 f. — Peder, Pr. 251—254. — Rasm., Pr. 190. — V., Apot. 196.
- Pedstrup, Mikkel 38.
- Pehrson, Kancr. 40, 42 f. 49.
- Pelt, Anna 203, 213, 234 f. — Arnold 232 f.
- Peschernaut (Puchernaut), Salome de la Ramière 70, 169, 171. — Gen.kvarterm. 70, 172.
- Peschier, Pierre, Hdlsn. 134 f., 140.
- Petersen, Axel, Overr.ass. 196.
- Pflueg, Anna Elisabeth 107 f., 110, 112 f., 120. — Ob.ltn. 107.
- v. d. Pfordten, Ulr. Willh., Ob. 180.
- Pharo, Elisab. Hansdt. 87. — Lars Ped.sen, Skibsfører 87. — Maren 244. — Maren 244. — Ped. Jensen, Pr. 244.
- Pind, Fgd. 41.
- Pio, Jean, Skuesp. 46.
- Pitt, Minister 151.
- Pogrell, H. M. 292. — Ernestine Ph. 292.
- Pontoppidan, David, Pr. 74.
- Pope, Alexander, Digter 164.
- Poppe, Anna 112.
- v. Poschiavo, Jacob Mini 283 f.
- Povlsen (dt.), Christen, Gaardfæster 276, 278, 281. — Else 170. — Gjertrud 83. — Gravers 279. — Ide (Cille) Marie 291. — Ingri 39. — Jens 278. — Povl 83.
- Pram, Christen H., Digter 121—165. — Henr. F., Kap. 127. — Maria Magd 121—165.
- Preisler, Marie Cath. 155.
- Price, James, Artist 46.
- Prins Kjørud 49.
- Puérari, Susanne Madelaine 285.
- Putscher, Joh. Gotlieb, Kæmmerer 283. — Juliana Charl. 283. — Manon 283.
- Psychernaut, se Peschernaut.
- Pøiske, Fam. 10. — Anne Hansdt. 10. — Hans 10.
- Qvitzow, Fam. 25. — Abel 15. — Anna Sophie 185. — Didrik Jensen, Høvedsm. 15. — Ellen 15. — Hendrik Jensen 23. — Jens Madsen 23—26. — Jens Nafnesen 14. — Kirstine 23. — Mads Jensen 23. — Nafne Jensen 13 ff.
- Raae, Eline Carine 291.
- Rafn, Amtm. 49.
- Rahbek, Knud L., Forf. 48, 127, 156.
- Ramel, Ove 270.
- Ramshardt, Cordt, Pr. 290. — Else Margr. 290.
- Randers, Johanne 245. — Laur. Ped.sen, Forvalter 245.
- Rantrum, Anne 291.
- Rantzau, Job. Marie 272—275. — Paul, Ob.ltn. 272. — Schack Carl, Deputeret 42.
- v. Rappe 39.
- Rasmussen (dt.), Anna 66 f. — Maren 24. — Niels 24. — Søren 80. — Stud. 109.
- Rau (Rauch), 46, 47.
- Ravensberg, Anders Pedersen 12. — Johan Jepsen, Præst 15 f.
- Ravn, Hans 256. — Jakob 256. — Niels 255. — Frue 256. — Frue 256.
- Raynal, Guillaume T., Historiker 136.
- Reber, Kort 15. — Margrete 15.
- Redern, se Rueder.
- van Reede, Godard Adriaen, Friherre af Amcrongen 206. — Johan, af Renswoude 206 f.

- Reenberg, Chr. Christopher, Pr. 290.
— Kirsten 290.
- Reff, Christian, Mag. 56. — Elisabet 56.
- Rehder, Etr. 75.
- Reichau (v. Reichau), Georg Ernst, Kfr. 260. — Soph. Amal. 260. — Sophie Ulrikke 258—265. — Ob.ltn. 265.
- Reimer, Dorteia 195. — Joakim, Kap. 195.
- Reingaard, Pr. 106.
- Resen, Hans, Bisp 56. — Niels, kgl. Fgd. 251.
- Reuch, M., Gen.adjud. 50.
- Reventlow, C. D. F., Statsm. 122. — Chr. Ditl. 135. — ? 47.
- Rheder (Redern), Fam. 185. — Anna Sophie 185. — Anna Soph. 185. Christence M. 185. — Christiane Doroth. 185. — Clara Barbara 185. Ida 184 f. — Wenzel Fr., Ob.ltn. 185.
- Rhuman, Wolfgang, Rektor 55.
- Riber, Fam. 190. — And. Andersen, Pr. 190 f. — Catarina H. 190.
- Richebourg, Manon 283.
- Riis, Kirsten Larsdt. 37 f. — Lars Larsen, Fgd. 37.
- Robespierre, M., Revolutionsm. 165.
- Robsahm, Amund, Fgd. 38. — Regina Kirstine 286.
- Rode, Sara Marie 243. — Frue 50. — ? 45 f., 50.
- Rodenburg, Anna 170.
- Rohnom, Frue 83. — Stadsmægler 83.
- Rolf, Henriette 264. — Joh. Chr., Auditor 264.
- Rollin, Charles, Historiker 136.
- Roløf, Mathias 12.
- Romer, Fam. 290 ff. — And. Gregersen, Brygger 290 f. — Andrea Maria 292. — Else Margr. 290. — Gregers, Insp. 290, 292. — Joh. Bertram, Kbm. 290. — Kirsten 290. — Kirsten Hansdt. 290 f. — Marie Cath. 290.
- Rosencrone, Chr. Weis Hoff, Læge 189. — Dagm. C. C. 189.
- Rosenkilde, Bendix Nyrop 98.
- Rosenkrantz, Christoffer 20. — M. G., Statsr. 48, 127. — Frue 127.
- Rosenmejer, Marie Carlsdt. 59 f., 170.
- Rosensparre, Birgitte 2. — Oluf 29 f.
- Rosing, Johanne Cath. 155. — Ulr. Fr., Ob.ltn. 250.
- Ross, Juliane Henr. 284.
- Rost, Marie 177.
- Rothe, Tyge Jesper, Forf. 40, 156, 163.
- Rud, Mikkel 20.
- v. Rummelhof, Else Vind 239. — Jens, Sor.skr. 240.
- Ruse, Joh. Marie, Baronesse 272—275.
- Rustad, Erik Torkildsen, Gaardbruger 249. — Marthe Eriksdt. 249. — ? 48.
- Rustung, Kristine 192.
- de Ruyter, Anna 213, 218—225, 228—231, 234 f. — Engel 216 f., 234 f. — Michiel, Admir. 197—235.
- de Ruyter de Wildt, Fam. 197.
- Rynning, Erik C. B., Pr. 250. — Mentz 250. — O. R., Mag.forv. 248.
- Ræder, Joh. Georg, Ob.ltn. 249.
- Rødder, Karen 244. — Paul 243 f.
- Røder, Fam. 184 f. — Anna Fr., Hofdame 185. — Charl. Amal. 184. — Charl. Doroth. 185. — Chr., Barn 185. — Chr. Fr., Hofjægerm. 184 f. — Doroth. Sophie 184. — Frants Ulrik, Ltn. 184. — Fr., Barn 185. — Hans Ernst, Fændrik 184. — Ingeb. Marie 185. — Joh. Georg, Barn 185. — Joh. Georg, Guvernør 185. — Joh. Georg, Maj. 184. — Joh. Georg (Jørgen), Hofjægerm. 184.
- Rømer, Fam. 186—189. — Adelaide 188. — Angeliqve S. M. 187. — Anna Eleon. 186. — Anna Elisab. 186. — Anna Soph. Amal. 189. — Anna Soph. M. 189. — Carl Chr. H., Overkr.komm. 188. — Carl Fr., Pr.maj. 186 f. — Carl Holten, Flm. 188, 293. — Carl Ludv. Vilh., Gen.ltn. 187. — Charl. Carol. M. 188. — Christine Auguste 189. — Chr. Carl N., Grosseer 189. — Chr. Ludv., Ob.ltn. 189. — Dagm. Charl. C. 189. — Eleon. Vilh. 189. — Elisa Nina Fr. 188. — Elisab. Eleon. 187. — Elise Aug. 188. — Favin Behagen, Forp.

188. — Fr. Aug., Kpt. 189. — Fr. Carl F. D., Bureauchef 187 f. — Frederikke Raupach 188 — Hans Chr. V., Korpsintendant 188. Hans Vilh., Gen.maj. 186. — Hans Vilh., Kpt. 187. — Hans Vilh., Kpt. 186. — Ingeb. Marie 186 f. — Jensine Marie 188. — Joh. Sophie 189. — Jost Christof 189. — Karen Marie 188. — Magdal. Christine 189. — Margr. Kirstine 187. — Marie Soph. 189. — Mechtele D. 187. — Nina Fr. 188. — Otto Henr., Pr.ltn. 189. — Otto Vilh., Fændrik 187. — Severine 189. — Vilh. Carol. Louise 188. — Vilh. Christiane M. 187. — Vilh. Louise, Barn 188. — Vilh. Margr. 186 f. — Jagtjunker 189.
- Rønnov, Inger 21.
- Røring, Edvard, Sorenskr. 37.
- Røssm, Hans Thomasen 257.
- Sahlgaard, Anne Cath. 87 f. — Hans Rasmussen, Skibsfører 87 f. — Ingeb. Cath. 87 f. — Peder 88. — Rasmus 88.
- Samsøe, Digter 155, 159, 163.
- Samuelson, Billa 243.
- Sander (Sandrue, Sandro), Christen Gabrielsen, Pr. 289. — Frk. 289. — Præstefrue 289.
- Sanne, Elisa Nina Fr. 188. — Viggo A. H., Sanginsp. 188.
- Saxegaard, Gunild 39. — Niels 39. — Svend 39.
- Saxlund, C. M., Kapt. 246.
- Schalkam, Margr. Kirstine 187.
- Schanche, Jan 98. — Jens 98.
- Schendorff, Just Ulriksen, Pr. 178. — Kirstine Marie 178.
- Scharffenberg, Cicilie E. 271, 273, 278 f. — Christiane (Kirstine) Sophie 273, 278. — Herm. Nik., Ob. 272. — Lisbet Dorte 268—282.
- Scheel, Laurine Dorothe. 174.
- v. Scheelen, Anna Christine 85, 292.
- Schilderup (Skjelderup), Cath. Stranger 40 f. — Jens, Bisp 89. — Peder, Bisp 89. — Frue 40. — Frk. 257.
- Schimmelmann, Greve 48.
- Schindel, Conr. Wiglars, Kommandør 292. — Kirstine 292.
- v. Schirach, C. B. 48.
- Schiøtt, Holger Halling, Pr.(?) 105, 109 f., 117.
- Schlegel, ? 49.
- Sahmidt, Erik 250.
- Schrader, Brygger 46. — Frue 46.
- Schram, Volckaert Adriaenszen, Viceadm. 199 f.
- Schreiber, Provst 106.
- Schult, Oversekr. 193.
- Schultz, Herman, Maler 73. — Joh. Fr., Bogtr. 137.
- Schulze, Therkel Kleve, Distr.læge 249.
- Schumacher, Asker Søren Michelsen, Pr. 247. — Henrikke Michelsen 247.
- Schuman, Ertmiete 39. — Hendrika 39 Frue 39. — Ltn. 39.
- Schwartz, Fr., Skuesp. 142, 158.
- Schønning, Gotlev(?) 196.
- Schønval, Elisab. Christine 101, 113.
- Seeberg, Frue 49. — Pr. 49.
- Seerup, Frederikke 85. — Jens, Etr. 84. — Marie 84.
- Sejdelin, Jørgen, Stud. 69. — Maren 84. — Nikolaj, Provst 73.
- Semb, Konsul 50.
- Sheridan, Richard B., Digter 151.
- Sibbern, Fam. 241. — Annichen 241. — Eggert Chr. 241. — N., Brigadier 241.
- Sixel, Justr. 47.
- Skaaning, Kristen Beutsen, Pr. 191. — Frue 191.
- Skade, Fam. 24. — Karen Pød.dt. 195. — Rasmus 24 f.
- Skave, Catharina 14.
- Skorffer, Cathrine 18 f.
- Skorrebøl, Svend 39.
- Skram, Erik 21. — Peder 19.
- de Smiot, Frk. 230 f.
- Smit, Truels, Gen.fisk. 275. — ? 49 f.
- Smith, Edele Dorte 195. — Peder, Pr. 195. — Svend 39.
- Sneptrup, Jens Jønsen, Pr. 178. — Kirstine 178. — Maren 178.
- Solgaard, Joh. Sørensd. 245. — Maren 245 f. — Søren Larsen 245.
- Sommer, Anne Kirstine 293. — Seyer 175, 293.

- Sommerfeldt, Christina 241. — Jens Mortensen 65, 69, 73. — Maren 67. — Margr. Mortensdt. 67, 170. — Morten Jørgensen, Hdsm. 67.
- Sorterup, ? 45.
- Sparboe, Anne 256. — Frue 256.
- Sparre, Fam. 4. — Emmike 246. — Jens Torbensen, Rigskansler 4 f. — Jep Jensen, Rigskansler 5. — Stine 246. — Torbern Jensen 13.
- Spend, Marine-Christensdt. 24.
- Stabel, Kordegn 255.
- Stabell, F. W. B., Gen.ltn. 248. — Math. Hagerup, Sor.skr. 248.
- Stael-Holstein, Erik Magnus, Gesandt 46. — Baron 46.
- v. Staffeldt, Charl. Carol. M. 188. — Chr. Vilh., Forstjunker 188.
- Stefansen, ? 47.
- Steinkuhl, Johan 247. — Maria Marg. 247.
- Steno, Niels, Anatom 229.
- Stibolt, Ovidia 40. — P., Skibskpt. 40.
- Stockfleth, Admir. 50.
- Stoltenberg, Brede Plade, Kbm. 247. — C. T. 242 f. — Fr. Ant., Skibskpt. 247. — H., Provst 242 f., 247. — Sara Marie 243.
- Stoltz, Anna 120. — Birg. Christine 120. — Dan., Rebl. 120. — Erik Chr., Instrum. m. 120.
- Storch, Fam. 90. — Gidsken C. 89—92, 94.
- Storm, Anna Maria 286 f. — Magdalena 249.
- Storring, Kirstine Jensdt. 178.
- Storø, And. Pedersen, Pr. 251—254.
- Strolle, Fam. 51. — Jens Hansen 82, 169, 175.
- Strøm, Claus Pedersen 38. — H. 123. — Forv. 50.
- Stub, Cath. Marie 38.
- v. Stülau, Maria 241 f. — Ob.ltn. 241.
- Støren, Helene A. 120. — Pet. Joh., Postm. 120.
- Suhm, Christiane 157. — Hilleborg Cath. 263. — P. F., Historiker 157. — Ulr. Fr., Adm. 260, 263 f.
- Suhr, Diderik, Gross. 174. — Laurine Dorothe. 174.
- Sulzer, Joh. Georg, Æstetiker 136.
- Sundorff, Cath. Maria 75, 172. — Magdalena 172. — Martin, Maj. 172.
- Sundt, Mikael 196.
- Svassau, Moses 78.
- Svegning, Maren Kristensdt. 190. — Ped. Olsen, Pr. 190, 192.
- Svendens(dt.), Ane Elisab. 176. — Ingeb. 237.
- Sverdrup, Jørgen, Provst 100.
- Sætveit, Johannes, Lensm. 192. — Kristi 192. — Laurits 192.
- Sørbye, Major 50.
- Sørensen, Chr., Bisp 237. — Jens 79. — Jens, Prov.forv. 247. — Laurits, Pr. 79 ff., 178. — Maria Margr. 247. — Niels 246. — Niels 278. — Otto 246.
- Sørum, Jens Larsen, Lensm. 38. — Lars 38.
- Søsler, Jomfru 44.
- Tank, Niels Carstensen, Kbm. 245. — Frue 245. — ? 245.
- Teiste, Johannes, Pr. 38. — Karen 244.
- Teestemaker, Maria 86.
- Tetens, Deputeret 47. — Frue 47.
- Thaarup, Thomas 155. — Amtm. 46 f. — Frue 46.
- Thambsen, Ditlev Chr., Reg.kvarterm. 289.
- Thelwall, Dir. 150 f.
- Thiele, Anna Joh. Holten 174. — Just Math., Etr. 174.
- Thode, Hans, Pr. 267.
- Thomasdatter, Marie 255.
- Thomsen (Thombsen), Cath. Elisab. 177. — Ingeb. Marie 185. — Jørgen, Kancr. 185. — Marie Doreth. 185. — Thomas, Pr. 177.
- Thorne, Elisab. 238.
- Thorsnæs, Elisab. 192. — Kristi 192. — Laur. 192.
- Thorup, Jens Andersen 276.
- Thott, Axel Pedersen 4. — Erik Aagesen 16. — Evert Eriksen 16. — Stig Axelsen 1. — Tage 19.
- Thrap, D., Pr. 196.
- Thulstrup, Eleonore 49.
- Thurah, Stud. 42.
- Thyman, Joh., Kobbersm. 177. — Kirsten 177.
- Tidemand, Bisp 92.

- Tisdorph, Michael Henriksen, Pr. 65.
 Todberg, Elisabeth 57, 64, 175. — Ingeb. Jensdt. 64. — Jens, Skipper 57, 64, 175.
 Toller v. Rosenheim, Karen 261.
 Torp, Jørgen 39. — Mette 39.
 Tostrup, Frue 90, 114.
 Tramp, Adam Fr., Gen.ltn. 186. — Anna Elisab. 186. — Soph. Amal. 186.
 Trane, Dorothea Cath. 63. — Johan Knudsen 63.
 Trellund, Johan, Auditør 272, 279. — Joh. Cathr. 268—282.
 Treschou, Prof. 46.
 Troelsen, Poul 254.
 Trolle, Børge 19.
 Tromp, Cornelius, Adm. 235.
 Tronsen, Torrer 237.
 Tryde, Anna Marie 72. — ? 72.
 Trønner, Fam. 51, 82—85. — Anna Sophia 84. — Casper Peter 72. — Cath. 82. — Christopher 82 f. — Christopher, Barn 84. — Christopher, Maler 83. — Frantz 84. — Gjertrud 83. — Hans, Raadm. 60, 83 f., 170. — Inger Maria 60 f., 65 f., 68, 72 f., 78, 84, 170. — Kirstine 84. — Kirstine 84. — Maria 83. — Martinus 84. — Martinus, Obltn. 82. — Peter 84. — Strange, Raadm. 83. — Barber 83.
 Tuchsén, Olava Maria 119.
 Tyge, Præst i Roager 26.
 Tyrholm, Magdal. Th. 246.
 Ulfstand, Hak, Rivm. 22.
 Uldall, Pet., Gen.fisk. 137 f., 140.
 Ullern, Elline 251. — Hans, se Nielsen, Hans. — Ole Hansen 251.
 Undal (Undahl, Undall), Fam. 292. — Abigaël Jonasdt. 292. — And., Ob. 185. — And. Jonsen 292. — Anna Kirstine 292. — Axel Rosenkrands, Vejinsp. 292. — Charl. Doroth. 185. — Ingeborg 292. — Ingeborg Jonasdt. 292. — Laur. Andersen, Assessor 292. — Jonas, Mag. 292.
 Urne, Claus 19. — Eiler 2.
 Uthermark, Margareta 241.
 Vahl, Prof. 48.
 Valchenier, Gillis, Borgm. 207 f.
 Vangensteen, Fam. 37—51. — A. M. 39. — Anne Ovidia 40 f. — B. C. 39. — Birgitte Maria 39. — Cath. Stranger 40 f. — Frantz 39. — Gertrud Maria 37 ff. — Gertrud Marie 40. — Hans, Fgd. 39, 43. — Helene Cath. 39. — Herm., Pr. 37, 41. — Jakob 39. — Jens 39. — Jens Johan 37, 40 f., 44—51. — Jens Ovesen, Sagf. 37 ff. — Kirsten 38, 42—45. — Kirsten Marg. 40 f. — Lars 38 f. — Laurentius, pers. Kap. 37. — Lene Chatrine 38. — Margr. 38 ff. — Ove Andr., Pr. 37. — Ove Bodvar Hussein 40 f. — Ove Henr. 38—41, 43 f. — Ove Henr. 38. — Petrine Marg. Ovidia Hervora 40. — Sebastian 39. — Stig Cato Frithiof 40. — Frue 39. — Kandidat 49. — Ltn. 39
 Vanino, Judithe Henr. 285. — Peter Babbista, Kbm. 285.
 Vasspyd, Anne 19. — Mads Eriksen 18. — Mads Lauritzen 18 f.
 le Vayer, François, Filosof 136.
 Vegersløf, Maren Jensdt. 67.
 Venstermand (Vilsterman), Fam. 7 ff. — Anne 7, 10 f., 13 f. — Claus 9. — Emmeke 7 f., 10 f., 13. — Emmeke 9. — Henning 7. 9. — Henning Emmekesen 15. — Heyne 9. — Johan 9 f. — Jørgen 10. — Mane (Nane) 7—10. — Morten 9 f., 14. — Morten 6—11. — Thorsten 6, 8 f., 11, 14. — Torkild 6, 8.
 Verner, B. C. 39. — ? 50.
 de Verrayon, Jeanne H. R. 284.
 Vestenie, Karen Laur.dt. 23.
 Vestergaard, Oluf Jensen 279.
 Vilsterman, se Venstermand.
 Vind, Holger, Skatm. 232 f.
 Visløf, ? 45.
 Vispe (Due), Tyge Jensen 27.
 Vitt (?), se Bill.
 van Vlooswijk, Cornelis, Borgm. 212 f., 218 f.
 Vogt, Justine 85.
 Voigt, Casp. Rich., Gen.maj. 188. — Nina Fr. 188.
 Vold, Frue 45. — Prokurator 44.

- Wagaard, Hylleborg 171. — Ped., Pr. 171.
 v. Walter, Fr. Hans, Kommandant 75, 77.
 Wassenaer, Admir. 200.
 Wassmann, Andr. Joh. G., Apoteker 193. — Doroth. Emil. 193. — O. G. 194.
 Wedel-Jarlsberg, Fr. Anton, Greve 288.
 Wegner, Anna 190. — Tomas, Bisp 190. — Tomas, Klokker 191. — Tomas, Pr. 190 f. — Frue 190 f.
 Werlauff, E. C., Historiker 48.
 Wessel, Jonas, Prok. 127. — Ole Chrf., Gen.aud. 127. — Frue 127.
 Westhoff, Ingeb. Laur.dt. 292.
 Wexelsen, Hans, Sor.skr. 37 f. — Mette 38. — Frue 37 f.
 Wiborg, Hans Ped.sen, Pr. 289.
 Wichmann, Magdal. 195. — Nik., Pr. 195. — P. 250.
 Wid, Jens, Gen.toldforv. 255.
 Widding, Cornelius, Skipper 95.
 Wilchenschildt, Herm., Snedker 194.
 Wilse, I. N. 123.
 Wilster, Charl. Amal. 183.
 Wind, Anne Lisbeth 272. — M. M. 243.
 Wingaard, Sidse Sørensd. 63.
 Winter, Christence 62 f. — Poul 62.
 Winterfeldt, Ingeb. 268—282. — ? 271.
 de Wit, Raadpensionarius 206 ff.
 With, Cathrine Ernestine 260 f. — Frk. 261. — Kpt. 75.
 Witt, Magdal. Jørgensdt. 194.
 Wolf, Jens, Konsul 131, 145 f., 152.
 Wordinghous, Anne Marie 96.
 Würtzel, Maria Z. 177. — Degn 177.
 Wæver, Anna Cleophine 172 f. — Chr., Pr. 75, 179. — Frue 75.
 Wøldike, Dr. 255.
 Zepelin, Charl. Amal. 184. — Ida 184 f. — Joachim C., Jægern. 184 f.
 Zetlitz, Jens 123.
 Ørsted, Dr. 47.
 Ørum, Sorenskr. 39.
 Østbye, Erik 39.
 Østerbye, Mette 39.
 v. Øtken, Fam. 240. — Joh. Wilh., Gen.maj. 240 f. — Margareta 241.
-

Meddelelser om Samfundets Anliggender.

Bestyrelsen for **Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personallhistorie** bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Norske Afdeling:	Danske Afdeling:
Expeditionschef A. Collett* , Formand,	Forfatter L. Bobé* ,
Professor, Dr. L. Daae* ,	Arkivsekretær i Rigsarkivet G. L. Grove* ,
Kommandør T. Dannevig ,	Sekretær,
Rektor i Stavanger, A. E. Erichsen ,	Oberst H. W. Harbou* ,
Afdelingschef i Udenrigsdepartementet	Overretssagfører P. Hennings .
A. Chr. Z. Kielland ,	Etatsraad, Stiftsskriver H. R. Hiort-
Artillerikaptajn Chr. M. Munthe ,	Lorenzen ,
Amanuensis i Rigsarkivet A. W. Rasch ,	Professor C. Nyrop ,
Sekretær,	Sognepræst, Dr. H. F. Rørdam , Lyngby,
Arkivar i Rigsarkivet E. A. Thomle* ,	Hofjægmester C. E. A. Schøller ,
Fhv. Sognepræst D. S. Thrap .	Kreditforeningskasserer F. C. W. Sommer ,
	Arkivar i Rigsarkivet A. Thiset* ,
	Formand.

De med * betegnede Herrer udgjøre Skriftudvalgene.

Samfundets Regnskab for 1906 er aflagt af Sekretæren for den danske Afdeling og godhedsfuldt revideret af Dhr. Hofjægmester C. E. A. Schøller og Oberstløjtnant H. F. Grandjean, hvorefter Decharge ved Bestyrelsesmødet afgaves.

Som Tillæg til den Hjælp Samfundet i Anledning af de extraordinære Udgifter til Jubilæumsheftet modtog af den Raben-Levetzauske Fond har det iaar haft den Glæde at modtage en Gave paa 100 Kroner af Hr. Kammerherre Cosmus Bornemann.

Samfundets Bogsamling opbevares hos den danske Kommissionær, hvorfra de udlaanes til Medlemmerne.

Antallet af Medlemmer var ved Udgangen af 1906 296, deraf 91 norske, 205 danske og Udlændinge.

Oversigt over Regnskabet for 1906.

Indtægt.	Aktiver.	Kasse- Indtægt.	Udgift.	Aktiver.	Kasse- Udgift.
I. Kassebeholdning ved Regnskabsafsl. for 1905: Aktiverne udgjorde ved samme Tid:		÷ 0,16	I. Halvdelen af Aarsrenten af „En Unævnts Legat“ tilskreven Kapitalen.....		28,45
A. Indskrivningsbevis Litr. G., Fol. 1728..	500,00		II. Honorarer		620,00
B. Tillæg til Grundkap. paa Sparekassebog Nr. 2.....	100,00		III. Papir		194,89
C. „En Unævnts Legat“ indestaaende paa Sparekassebøger.....	1587,14		IVa. Trykning		1204,75
Tilgang i 1906:			IVb. Restudgifter til Jubilæumsheftet		20,20
Halvdelen af Aarsrenten af „En Unævnts Legat“ tilskreven Kapitalen	28,45		V. Hefting		67,10
Honorarer, paa hvilke er givet			VI. Kommissionsrabat		266,29
Afkald til Fordel for Legatet... 120,00			VII. Leje af Lokale til Opbevaring af Sam- fundets Skrifter		24,00
÷ det til Jubilæumsheftet med- gaaede Grundfond i Sparekasse- bog Nr. 2	100,00		VIII. Assurance og Porto		30,06
			IX. Kassebeholdning ved Udgangen af 1906:		
			I Sparekassebog Nr. 1		169,97
			- Nr. 2.....		159,28
					322,25
			Til Balance anføres Aktivbeholdningen:		
			A. Indskrivningsbevis G., Fol. 1728	500,00	
			B. „En Unævnts Legat“ (Sparekb. N. 3 1468,31, N. 4 267,28)	1735,59	
				2235,59	
II. Medlemsbidrag for 1906		1728,00			
III. Solgt af Samfundets Skrifter		148,50			
IV. Understøttelse gennem Kultusmini- steriet	500,00				
Extraord. Understøttelse gennem det Raben-Leveltauske Fond til Dækning af Udgifter i Anl. af Jubilæumsheftet	300,00				
		800,00			
V. Renter		101,65			
Balance...	2235,59	2777,99	Balance...	2235,59	2777,99

- Müller, Theodor Andreas, 66 A., 10. 7., Chicago.
- Münster, Eugène, Sorenskriver, 67 $\frac{1}{2}$ A., 2. 9., Aurdal. H: Charlotte, f. Hansen.
- Møbius, Marthe Marie, f. Paulsen, 84 A., 30. 5., Borre.
- Møller, Fredrik, Bryggeriejer, 64 A., 26. 7., Fr.hald.
- , Fritjof Edmund, Havnebetjent, 47 $\frac{1}{2}$ A., 10. 9., T.hjem.
- , Johanne Fredrikke Kirstine, f. Brandt, Oberstl., Chr. M.s Enke, 82 $\frac{1}{2}$ A., 19. 5., Chr.ania.
- , Magdalene, f. Lootz, 83 A., 18. 6., Bergen.
- , Nora, f. Tandberg, 43 A., 13. 7., Drammen.
- Mørch, Otto Ludvig, Brugsejer, 68 A., 11. 5., Chr.ania. H: Andrea, f. Gregersen.
- Mørck, Helene Margrethe, f. Crøger, 18. 2., Chr.ania.
- Nannestad, Maren Marie, f. Korsen, 74 A., 15. 10., T.hjem.
- , Odd, 30 $\frac{1}{2}$ A., 5. 10., Durban.
- Nergaard, Isak Frimann, 73 A., 17. 6., T.hjem. H: Anna, f. Berg.
- Nicolaysen, Bolette Sophie, 28. 7., Chr.ania.
- Nielsen, Berthe, f. Nagell, 23. 5., Minneapolis.
- , Emilie Charlotte, f. Schmidt, 85 A., 29. 12., T.hjem.
- , Harald, Dyr læge, 50 A., 19. 8., Chr.ania.
- , Marie, f. Schjelderup, 50. A., 21. 2., Chr.ania, bgr. Kragerø.
- , Martha, f. Thrane, 91 $\frac{1}{2}$ A., 4. 3., Kragerø.
- Nilsen, Fredrik, fhv. Bødker, 82 A., 12. 10., Bergen. H: Johanne, f. Loose.
- , Sivert, Bagersvend, 65 A., 12. 2., Bergen. H: Cathrine, f. Schjelderup.
- Nilssen, Carl, Distriktslæge, 23. 10., Elverum.
- , N., Bogtrykker, 58 A., 19. 3., Bergen. H: Julie, f. Nyman.
- Nissen, Hanna Arentz, 22. 1., Chr.ania.
- , Margrethe, f. Støren, 1. 2., Chr.ania.
- Nordahl, Marie, 76 $\frac{1}{2}$ A., 21. 9., Larvik.
- Nordahl, Ovidie Alberthine, 39 A., 28. 8., Chr.ania.
- Nyegaard, Axel, Malermester, 25. 9., Chr.ania. H: Petra, f. Svendsen.
- Nygaard Lyder, 34 A., 21. 3., Bergen.
- , Wilhelmine Andrea, f. Behrens, 72 $\frac{1}{2}$ A., 4. 3., Chr.ania, bgr. Vestre Aker.
- Nyquist, Olaf, 19 A., 19. 9., Nordstrand.
- Næss, Ingeborg Karine, f. Franck, 81 A., 6. 7., Svelvig.
- Nørregaard, Nanna, 28. 10., Chr.ania.
- , Sophie, f. Wegner, 11. 2., Chr.ania.
- Obstfelder, Christine, f. Poulsen, 81 $\frac{1}{2}$ A., 1. 12., Bergen.
- Odland, Ellen M., 15. 3., Bergen.
- Ohlgren, Karoline, Enkefru, 83 A., 27. 2., Chr.ania.
- Olsen, Gunhilde, f. Schlytter, 86 $\frac{1}{2}$ A., 14. 2., Chr.ania.
- , Hans Blom, Distriktsingeniør, 52 A., 1. 10., Chr.ania.
- , O. A., fhv. Skibsreder, 83 A., 17. 2., Risøen pr. Lyngør. H: Caritte, f. Rode.
- , Vally Marie Caroline, f. Juell, 74 A., 5. 7., Bestum.
- Omdahl, Hans Andreas, 83 A., 28. 5., Chr.sand. H: Franziska, f. Mønnich.
- Omholt, Karen, f. Smith, 83 A., 2. 4., Nøtersø.
- Opdahl, Wilhelmine, Frue, 86 A., 23. 5., Chr.ania.
- Ording, Boye, fhv. Provst, 28. 9., Tvedestrand.
- Osten, Albertine W., f. Ellertsen, 86 A., 24. 6., Bergen.
- Ott, Alexander, Cand jur., 25 A., Octbr.?, Chicago.
- , Alfild, 52 A., 16. 11., Chr.ania.
- Otto, Maren, 44 A., 18. 10., Horten.
- Paasche, Reidun, 24. 10., T.hjem.
- Parmann, Johs. J., Kbmd., 12. 2., Chr.ania, bgr. Oslo. H: Caroline, f. Hiorth.
- , Rannveig, 28 $\frac{1}{2}$ A., 10. 7., Chr.ania.
- Paus, Alette, f. Schwencke, 1. 5., T.hjem, bgr. Chr.ania.
- Pedersen, Barbara, f. Knop, 92 $\frac{1}{2}$ A., 22. 3., Chr.ania.
- , Mia, f. Schjelderup, Mai(?), Madagaskar.

- Petersen, Elise, f. Dyrgreen, Khmd., Julius P.s Enke, 73 $\frac{1}{2}$ A., 23. 1., Chr.ania.
- , Hans Henrik, fhv. Rektor, 79 A., 10. 10., T.hjem.
- , Joh., Fabrikeier, 78 A., 13. 5., Chr.ania.
- , Laura, 16 $\frac{1}{2}$ A., 24. 11., Chr.ania.
- , Oscar, Kommissiøner, 62 $\frac{3}{4}$ A., 4. 9., T.hjem. H: Ida, f. Hegge.
- Pettersson, Erland, Maskinist, 66 $\frac{1}{2}$ A., 18. 9., Chr.ania. H: Antonette, f. Athias.
- Pharo, George, Sognepræst, 56 A., 30. 4., Larvik. H: Dorthen, f. Dahl.
- Pladt, Clara Marie, 15. 8., Os pr. Bergen.
- Platou, Eva Stoud, 31 $\frac{1}{2}$ A., 26. 4., Chr.ania.
- , P., Sorenskriver, 9. 6., Toten.
- Pohlmann, Wilhelm, 57 A., 20. 10., T.hjem.
- Pram, Thorvald, kgl. Fuldmægtig, 9. 11., Chr.ania. H: Augusta, f. Knudsen.
- Qvale, Peter Christian, 74 $\frac{1}{2}$ A., 24. 10. H: Christiane, f. Tønder.
- Racin, Erik, 22. 11., Stavanger.
- Radich, Johannes Theodor, Oberst, 82 $\frac{1}{2}$ A., 1. 8., Chr.ania.
- Rafen, Christian Fredrik, Skibskapt., 29. 9., China. H: Valborg, f. Ellingsen i Holmestrand.
- , Johan Lohmann, Skibskaptein, 12. 9., Holmestrand. H: Hanna, f. Smit.
- Ramm, Per Cordsen, 43 A., 3. 2., Fr.-stad. H: Anna, f. Arnesen.
- Rantzau-Böckmann, Susanne Cathrine, f. Vedeler, 24. 11., Hole, bgr. Bergen.
- Rasch, Aagesine Richarda, 21 A., 24. 8., Tromsø.
- Rath, Abraham A., 86 A., 4. 8., De-ward, Amerika.
- Reiersen, Anette, Enke, 82 A., 10. 5., Chr.ania.
- Reimers, Andrea Helene, 14. 8., Ber-
gen.
- , Cathrine, 10. 2., Bergen.
- Reimert, O. C., fhv. Skibsf., 89 $\frac{1}{2}$ A., 30. 1., Høllen, Lunde.
- Reynolds, Dorothea Margrethe, f. Krog, 25 $\frac{1}{2}$ A., 25. 10., Havre Montana, Amerika.
- Riis, C. A., 62 A., 16. 11., Chr.ania. H: Agnes, f. Knudsen.
- , Haakon, 26 $\frac{1}{12}$ A., 6. 4., Chr.ania.
- Rüser, Ragnvald, 22 A., 28. 5., Mosjøen.
- Ring, Barbara, f. Winsnæs, 86 $\frac{1}{2}$ A., 17. 9., Høvik.
- , Johanne Charlotte, f. Hauge, 11. 3., Bergen.
- , Louise, f. Sandholt, 20. 3., Chr.ania.
- , Thora Augusta, f. Ravn, 21. 8., Bergen.
- Ringler, Amalie, f. Mowinkel, 50 A., 11. 3., Venedig.
- Rogge, Bolette, f. Stibolt, 3. 5., Chr.ania.
- , Edvardine, f. Dreyer, 18. 7., Sande-fjord, bgr. Bergen.
- Rolsen, Martine, f. Aamot, 75 A., 7. 11., Chr.ania.
- , Ole Ambrosius, Sorenskriver, 80 A., 1. 4., Drammen. H: Tina, f. Steen-strup.
- Roll, Oluf N., fhv. Havnedirektør, 88 A., 12. 11., Chr.ania.
- Rolsdorph, F., Ingeniør, 64 A., 3. 5., Kirkenær. H: Christiane, f. Ot-tesen.
- Rosenberg, Bergitte Morup, f. Hammer, 87 $\frac{1}{2}$ A., 9. 7., Bergen.
- , Johan Fredrik, Verkseier, 56 A., 18. 5., Lilleborg pr. Drammen.
- Rosenlund, Johannes Lassesen, fhv. Kirkesanger, 82 A., 16. 11., Da-vigen
- Rosenvinge, Pauline Severine, f. Friis, Kommandant R.s Enke, 93 $\frac{3}{4}$ A., 28. 3., Chr.ania.
- Ross, Maren Elisabeth, f. Brun, 3. 8., Bergen.
- Rothe, Marie, f. Kalkar, 5. 3., Kbhvn.
- Rud, Hans O. Kopist, 58 $\frac{1}{2}$ A., 29. 10., Nordstrand. H: Nathalie, f. Nordlie.
- Rye, Jacobine, Henriette, 27. 6., Chr.ania.
- Ryen, Susanna, 4. 10., Chr.ania.
- Rynning, Andrea, 70 A., 26. 3., Chr.ania.
- , Paul Emil, 87 $\frac{1}{2}$ A., 20. 2., Chr.ania.
- , Roald Rye, Magistratsfuldm., 33 A.,

15. 1., Vestre Aker. H: Henriette, f. Bech.
- Rytterager, Anna, f. Bernsen Bergh, 26. 2., Chr.ania.
- , Birger Ivar Hoffeldt, 25. 9., Ringes-
rike. H: Willa, f. Poulsen.
- Røed, Hjalmar Christian, Skibsreder, 48 A., 13. 10., Tønsberg, bgr. Tjømo. H: Magda, f. Hvistendahl.
- , Mathias, Skibsreder, 66½ A., 28. 11., Tjømo.
- , Sigurd, Skibsreder, 43 A., 16. 12., Swartzwald, bgr. Tjømo.
- Røhr, Marie, 55 A., 5. 5., Tromsø.
- Røhr, James J., Stambusbesidder, 54 A., 17. 8., Nordstrand.
- , Valborg, 52 A., 7. 6., Ekeberg Hovedgaard.
- Rønneberg, Olaf, 21. 6., Moss.
- Rønning, Carl Johan, Bogholder, 76 A., 1. 10., Strømmen, bgr. Chr.ania. H: Frida, f. Becker.
- Røpke, Anna Louise, 30. 9., Bergen.
- Sahlqvist, Henrik, Handelsfuldm., 45 A., 2. 1., Chr.ania. H: Helga, f. Voss.
- Salvesen, Lilli, 17. 4., Arendal.
- , Nanna, 50½ A., 12. 5., Chr.sand.
- Sandberg, Henry, Restauratør, 17. 1., Chr.ania. H: Anna, f. Gehrken.
- Sanne, Peder Carolus Bø, Skibsf., 8. 7., Lorenzo Marques, Sydafrika. H: Clarisa, f. Dedman paa Tjømo.
- Schaanning, Anne Dorothea Rasch, 86½ A., 27. 12., Nordstrand.
- , Harald, Cand. pharm., 28. 11., Chr.ania. H: Elna, f. Nielsen-Sæther.
- Schanche, Rolf Henrik, 16 Dage, 13. 5., Østre Aker.
- Scharning, Ellen Marie, Enkefru, 76 A., 20. 10., Chr.ania.
- Schaug, Niels, Missionær, 25. 1., Zulu-land.
- Scheel, Mina, 96 A., 16. 1., Chr.ania.
- Scheie, Paula, f. Franck, 2. 12., Østre Bærum, bgr. Skien.
- Schibbye, L. B., Fabrikejer, 84½ A., 29. 11., Østre Aker.
- , Wilhelmine, f. Solner, 82 A., 21. 5., Østre Aker.
- Schierenbeck, Bruno Gottlieb, 20½ A., 6. 11., Chr.ania.
- Schilling, Nora Annette, f. Hilsen, 14. 9., Chr.ania.
- Schioldborg, Waldemar, Fabrikant, 62 A., 12. 7., Chr.ania.
- Schirøe, Jeanette, f. Lund, 78½ A., 10. 4., Chr.ania.
- Schiøtt, Johannes, Konsul, 9. 4., Chr.ania. H: Jeanne, f. Selmer.
- Schjelderup, Arnt Johan, Ritmester, 25. 3., Chr.ania.
- , Fransisca, 31. 7., Chr.ania.
- Schjøtt, Ernestine, 4. 6., Chr.ania.
- , Marie, 69 A., 18. 9., Chr.ania.
- , Niels, Konsul, 28. 5., London.
- Schlytter, M. M., Lodsoldermand, 73½ A., 26. 9., Tønsberg, bgr. Fr.hald. H: Cathrine, f. Sverdrup.
- Schmeittau, Wilhelm, Greve, 18. 9., Kbhvn.
- Schmidt, Anna, c. 60 A., 13. 4., Kbhvn.
- , Auguste, Enkefru, 87 A., 11. 7., Vestre Aker.
- , Lina, f. Hyll, 67 A., 24. 12., T.hjem.
- , Sigurd Gæver, Styrmænd, 29½ A., Januar, fra Canada til Genua.
- Schmüller, Marcus, Cand. philos., 67 A., 8. 12., Chr.ania.
- , Sofie Marie, 77 A., 3. 10., Chr.ania.
- Schou, Ole, Stud. theol., 25½ A., 25. 2., Chr.sand.
- , Olga, f. Finberg, 12. 5., Chr.ania.
- Schreiner, Alette, f. Klerck, 27. 7., T.hjem., bgr. Snaasen.
- , Trygve, Assistent, 16. 2., Chr.ania. H: Karen, f. Christiansen.
- Schrøder, A. Terkelsen, flv. Skibsf., 76 A., 27. 10., Bernelro.
- , Hanna, f. Gether, 96 A., 7. 12., Chr.ania, bgr. Sande.
- Schultz, Elisabeth, 18. 8., Chr.sand.
- , Fredrik, 6. 5., Horten.
- , Ragna, 29. 9., Drammen.
- Schumann, Alrik W., flv. Sognepræst, 91½ A., 22. 3., Bergen.
- Schwabe, Hans Jacob Marthin Theodor, Snedkerm., 80 A., 9. 11., Hamar.
- Schwartz, Thomas W., 77½ A., 19. 6., Larvik, bgr. Fr.stad. H: Wilhelmine, f. Ramm.
- Schweigaard, Fredrik, 62 A., 11. 12., Chr.ania.

- Schyberg, Sofie, f. Kierulf, 18. 8., Strømsø.
- Schøien, C. L. J., Møbelhandler, 17. 9., Chr.ania. H: Martha, f. Torgersen.
- Schøning, Arnt, 67 A., 22. 1., Lødingen.
- , Jørgen, fhv. Dampskibsexp. i Stamsund, 21. 4., Chr.ania.
- Seeberg, Carl Fr., fhv. Skibskapt., 28. 3., Chr.ania.
- , Thor Werner, Sognepræst, 23. 9., Froland, bgr. Tønsberg.
- Seel, Maren Christine, 79 $\frac{1}{2}$ A., 22. 3., Bergen.
- Seger, John., Typograf, 54 A., 27. 2., Bergen. H: Lina, f. Jørgensen.
- Sejersted, Elisabeth, 34 $\frac{1}{2}$ A., 5. 10., Chr.sand.
- Sellæg, Johanna, f. Lund, 51 $\frac{1}{2}$ A., 7. 2., Bjarkø.
- Selmer, Andrea Margrethe, 24. 10., Chr.ania.
- , Jørgen, Leganger, Byfoged, 12. 4., Hammerfest.
- , Thorvald, 3. 7., Port Washington, Wisc. H: Mary, f. Murphy.
- Semb, C. E., Skibsr., 69 $\frac{1}{2}$ A., 12. 11., Husvig.
- de Seue, Mimi, 19. 2., Holmestrand.
- Siewers, Gyda, f. Klingenberg, 80 $\frac{1}{2}$ A., 30. 12., Chr.ania.
- Sinding, Otto Ludvig, bgr. 26. 6., Chr.ania.
- Sissenère, W., Apotheker, 75 A., 19. 3., Elverum.
- Sivertsen, Sigurd Graff, Politifuldmægtig, 11. 10., Chr.ania.
- Sjo, Jon, OR.sagf. 14. 1., Haugesund. H: Signe, f. Brox.
- Smith, Anna, 16. 9., Chr.ania.
- , Caroline, f. Louis, Kommandør Herman S.s Enke, 10. 12., Horten.
- , Henrikke, Enkefru, 80 $\frac{1}{2}$ A., 5. 4., Bergen.
- , Inga, 3. 3., Bergen.
- , Lina, 47 A., 9. 6., Rakkestad.
- , Paul R. L. L., Kbmd., 27. 5., Drammen. H: Lilla, f. Høst.
- , Sophus, Cand. pharm., 8. 9., Chr.ania, bgr. Kbhvn. H: Ingrid, f. Gjørullff.
- Soelberg, H., fhv. Lensmand, 85 A., 2. 7., Drammen.
- Solem, Lina, 62 A., 10. 4., Chr.ania.
- Sommer, Johan Henrik, 20. 1., Østre Aker.
- , Oscar, Kbmd., 45 A., 12. 9., Chr.ania. H: Anna, f. Steffensen.
- Sommerfeldt, Thora, 69 A., 24. 9., Chr.ania.
- , D. B., fhv. Gaardbruger, 76 A., 21. 4., Østre Toten.
- , Fredrik, fhv. Kbmd., 62 A., 22. 10., Caen.
- , Gustav Adolf, 18. 1., Chr.ania.
- Sontum, Gunvor, 13. 8., Chr.ania.
- Soot, Birgitte, f. Lie, 13. 3., Chr.ania.
- Sperati, Mathilde, Enkefrue, 7. 2., Chr.ania.
- Spørck, Kari, 3. 8., Risør, bgr. T.hjem.
- Stabell, Christian Olaus, 71 A., 17. 10., Bergen.
- Stang, Fredrik, Ingeniør, 8. 3., St. Paul, Minnesota. H: Julie, f. Haakensen.
- Stangbye, Johan Holmboe. Kbmd., 9. 4., Falmouth.
- Steen, Anne Marie, f. Gravdal, 54 A., 23. 10., Førde, Søndfjord.
- , (Fasting), Erling, 28. 6., Bergen.
- , F. G., 51 A., 17. 12., Lillestrøm. H: Maren, f. Pettersen.
- , Harald, Stud. jur., 14. 6., Chr.ania.
- , Johan P. Schmidt, fhv. Handelsborger, 75 A., 7. 7., Bergen.
- , Johannes, Statsminister. 1. 4., Voss, bgr. Chr.ania.
- , Ole A., Smedemester, 51 $\frac{1}{2}$ A., 19. 3., Bergen. H: Marthine, f. Johnsen.
- , S. Kbmd., 66 $\frac{3}{4}$ A., 12. 7., Hamar. H: Fredrikke, f. Buchwald.
- , Simon Leopold, Slagter, 23 A., 1. 7., Bergen.
- Steenberg, Carl, 43 A., 3. 4., Chicago. H: Marie, f. Engebretsen.
- Steffens, Clara, 10. 8., Chr.ania.
- Steinert, Caroline, Enkefru, 81 A., 13. 2., Chr.ania.
- Stendahl, Marthe O., Enkefru, 87 A., 4. 1., Randø Sund pr. Chr.sand.
- Stenersen, Karen, 79 $\frac{1}{2}$ A., 14. 1., Chr.ania.
- Stockfleth, Brynjulf, 14. 7., Chicago.

- Stoesen, Johan, 14. 6., Chr.ania.
- Stokke, Hans, Hovedbogholder, 55 A., 16. 1., Vestre Aker. H: Emilie, f. Fleischer.
- Strand, Oline, Enkefru, 80 A., 27. 3., Fr.hald.
- Strandenæss, Thor, Cand. philos., 51 A., 30. 8., Chr.ania.
- Stray, Sofie Elisabeth, f. Hansen, 44 A., 3. 3., Chr.ania.
- Strøm, Ellevine, 12. 10., Chr.ania.
- , Else, 3 $\frac{1}{4}$ A., 9. 12., Jølsen pr. Lillestrøm.
- , Hans J., 78 A., 30. 6., Hevne. H: Mathilde, f. Tønsberg.
- , Petra, 21 A., 18. 10., Lier.
- , Sorine, f. Skarra, 1. 12., Drammen, bgr. Haug, Eker.
- Strømme, Anders, Kbmd., 87 A., 23. 5., Chr.sand. H: Helga, f. Müller.
- Stub, Axel, Forstk., 49 A., 10. 4., Chr.ania.
- , J., fhv. Sognepræst, 78 A., 2. 2., Chr.ania.
- Stuhr, Wilhelmine Cecilie Ulrikke, f. Berger, 70 A., 13. 2., Bergen.
- Sundt, Anna Christiane, f. Salvesen, 62 A., 29. 12., Chr.ania.
- , Bjarne, OR.sagf., 33 A., 24. 12., Chr.ania.
- , Hans Fredrik, Kaptejn, 3. 3., Chr.ania. H: Sigrid, f. Bredenberg.
- Svane, Otto Emanuel, 41 A., Decbr., Liverpool.
- Svendsen, Oscar, Bankchef, Konsul, 22. 12., Arendal. H: Pauline, f. Larpent.
- Svenningsen, Selma, f. Beer, 26 A., 25. 7., Chicago, Ills.
- Swang, Tolleff Hansson, Trælasthandler, 59 A., 25. 5., Chr.ania. H: Anna, f. Isachsen.
- Swensen, Gunder, Direktør, 54 A., 11. 10., Chr.ania. H: Laura, f. Hegstad.
- , Thrine, f. Wigerson, 73 A., 24. 7., Chr.ania.
- Sylvander, Georg Stilo Møller, fhv. Kbmd., 66 $\frac{1}{2}$ A., 15. 2., Chr.ania. H: Sofie, f. Giverholt.
- Synnestvedt, Mina, f. Gløersen, 4. 4., Austad, pr. Drammen.
- Søborg, Andreas Ludvig, fhv. Xylograf, 75 $\frac{1}{2}$ A., 27. 3., Østre Aker, bgr. Oslo. H: Lina, f. Thulin.
- Sønnichsen, Sønke Engelhardt, 10. 5., Chr.ania.
- Sørensen, Helga Koht, 34 A., 31. 12., Bækkelaget.
- , Thomas Bruun, 27 $\frac{1}{2}$ A., 23. 8., Stockholm.
- Tandberg, Grethe, f. Wigerson, 15. 5., Chr.ania.
- , Hanna, f. Bradskerud, 9. 7., Chr.ania.
- Tangevald, L. A., 56 A., 26. 7., Brandvold, bgr. Chr.ania. H: Ragna, f. Neumann.
- Tapper, Ingeborg Martha, f. Bjørnstad, 68 $\frac{1}{4}$ A., 21. 4., T.hjem.
- Tellefsen, Ole Barth, fhv. Skibsf., 69 A., 3. 2., Kopervik.
- Thalberg, Johanne, f. Berg, 76 A., 27. 1., Levanger.
- Thaulow, Fritz, 5. 11., Volendam, Holland, H: Alexandra, f. Lasson.
- Thelin, N., fhv. Kbmd., 62 $\frac{1}{2}$ A., 5. 10., Chr.ania.
- , Samuel, 21 A., 28. 5., Chr.ania.
- Thomle, Cathinka, f. Kraft, 80 A., 18. 9., Chr.ania.
- Thomsen, Gregers, Skibsf., 52 A., 13. 3., Chr.ania. H: Aagot, f. Ziener.
- , Maren Christine, f. Sager, 86 A., 30. 8., Bergen.
- Thormodsæter, E., fhv. Provst, 86 A., 3. 8., Chr.ania. H: Elisabeth, f. Wedege.
- Thueseng, Marie Elisabeth, 79 $\frac{1}{2}$ A., 14. 6., Drammen.
- Thune, B., fhv. Vinhandler, 81 A., 13. 6., Mentone.
- , Jensine, Enkefru, 80 $\frac{1}{2}$ A., 9. 6., Chr.ania.
- Thurmann, Erik Georg, Civilingeniør, 23. 5., Drammen. H: Hilda, f. Schultz.
- Thygesen, Sofie, f. Motzfeldt, 25 A., 25. 4., Kraakstad.
- Thønnesen, Wilhelm, 3. 9., Chr.ania.
- Tillisch, Ditlev Fredrik, fhv. Kaptejn, 94 $\frac{1}{2}$ A., 18. 2., Bergen, bgr. Vik, Sogn.

- Tillisch, Rudolf, fhv. Skibsf., 85 A., 14. 7., Porsgrund.
- Timme, Anna, 86 A., 1. 9., Lade.
- , Stine Anne Cathrine, 87 A., 16. 3., Moen.
- Tiselius, Hans, Dr., 19. 12., Chrania.
H: Rosa, f. Kaurin.
- Todderud, Adolf, fhv. Kbmd., 53. A., 24. 8., Chrania. H: Maren, f. Thoresen.
- Toft, Grethe Emilie, f. Tallaksen, 63 A., 22. 11., Arendal.
- Torgersen, Asvar, 25 A., 13. 3., Chrania.
- , Christiane, 71 A., 8. 3., Eidsberg.
- Torjussen, Harald Martin, Sekretær, 15. 10., Chrania. H: Olga, f. Olsen.
- Torp, Elisabeth Mimerike Margrethe, f. Wiese, ORsagt., Halldan T.s Enke, 12. 9., New York.
- Troye, Wilhelm, Overlærer, 9. 12., Fjøsanger pr. Bergen.
- Trulsen, Johanna, f. Kramer, 55 A., 23. 9., Bergen.
- Tscherning, Henrik August Christian, 2. 7., Paris.
- Tønnesen, Anton, Disponent, 53 A., 24. 11., Chr.sand.
- , Caroline, 78½ A., 24. 9., Flekkefjord.
- , Peter Severin, Mægler, 56 A., 24. 12., Bergen. H: Rikka, f. Lundgreen.
- Tønsager, Amalie, f. Arnesen, 13. 7., Chrania.
- Ullitz, Susanne, 74 A., 6. 7., Tønsberg.
- Undal, Klaus, 28 A., 8. 9., Evenvik. H: Hansine, f. Hansen.
- Urbye, Gabriel Joachim, fhv. Foged, 79 A., 6. 6., Chrania.
- Vellesen, Jacob, Stud. jur., 21 A., 31. 12., Chrania.
- Vogl, Helene, f. Ottesen, 44½ A., 6. 5., Chrania.
- , Jacob, fhv. Brigadelæge, 87 A., 23. 7., Chrania.
- , Johanne, f. Collett, 22. 7., Chrania.
- Voldby, Marius, 18. 8., Kbhvn. H: Elisa, f. Troye.
- Waack, Justus Christian Carl, Ingeniør, 53 A., 19. 12., Chrania.
- Wadel, Ellertine, 26. 3., Bergen.
- Wahlstrøm, Pouline, Enkefru, 84 A., 10. 11., Fr.hald.
- Waldenstrøm, Axel, Slagter, 19. 3., Chrania. H: Bolette Marie f. Larssen.
- Walkvist, Carl, fhv. Skibsf., 1. 10., Holmestrand.
- Walle, Kamilla Sophie f. Lund, 23. 9., Vestre Bærum.
- Walsøe, Nicolai Dons, Ingeniør, 39 A., 14. 2., Buenos Ayres.
- Walter, Chr. Sevahl, Læge, 42 A., 27. 4., Aalesund, bgr. Bergen.
- Wang, Petra, 9. 1., Chrania.
- , Wilhelm, Agent, 5. 12., Chrania.
- Wangberg, Adolph Martinus, Sagfører, 79½ A., 5. 3., Narø.
- Wasmuth, Mathilde f. Jørgensen, 13. 3., Brooklyn.
- Wedel-Jarlsberg, Anna, 28. 6., Sanatorium St. Blasier i Baden.
- Weiberg, Amalie, Enkefru, 25. 9., Chrania.
- Weie, Eiler Schøller Rosenvinge, Telegrafassistent, 44 A., 27. 9., T.hjem.
- Welhaven, Karen f. Sissenøre, 9. 4., Fr.stad, bgr. Drøbak.
- Werenskiöld, Fredrik, Stud. jur., 22. 3., Chrania.
- Werner, Jensine Marie, Frue, 28. 8., Chrania.
- Wesmann, Johan Fredrik, 1. 7., Stockholm. H: Sigrid f. Pihlgren.
- Wessel, Jacobine f. Sødning, Ingeniør Fr. W. W.s Enke, 30. 5., Chrania.
- , Maja, 6. 12., Drawmen.
- , T., Konsul, 66 A., 25. 8., Tønsberg.
- Westergaard, Oline Victoria, 81½ A., 12. 6., Chrania.
- Western, H. J., fhv. Sygehusforstander, 79 A., 26. 2., Chrania.
- Wettergreen, Martha f. Larsen, 2. 3., Porsgrund.
- Weyergang, Edward, Kapt., 29 A., 19. 2., Mandal.
- Wibe, Andreas, fhv. Brygmand, 75½ A., 15. 7., T.hjem.
- Wiese, Johan Herman Krohn, 26. 7., Bergen. H: Thina f. Lundgren.
- Wiesener, Peder, 71 A., 18. 2., Tromsø
- Wigandt, Else, 6. 6., Bergen,

- Wiger, Christian, fhv. Telegrafinspektør, 80 A., 3. 10., Chr.ania.
- Wiig, Josefine f. Grape, 74 A., 27. 12., Gjesvær.
- Wilhelmsen, Laura f. Rynning, 40 A., 8. 2., Chr.ania.
- Wilse, Laurits 43½ A., 31. 1., Chr.ania.
- Winge, Cathrine f. Wellhaven, 16. 9., Chr.ania.
- , Laura f. Stephansen, 75½ A., 10. 10., Tretten, bgr. Chr.ania.
- Winsnes, Jenny, 14. 4., Drammen.
- Winther, Anna Gjertine, 71 A., 17. 12., T.hjem.
- , Bergliot Solveig Lussi, 28. 11., Chr.ania.
- , Claus Fredrik Ellefsen, Murmester, 70 A., 1. 8., Oslo. H: Oline Ellefsen f. Eli.
- Wirsching, Peter Heiberg, Apotheker, 91 A., 28. 9., Brevik.
- With, Rebekka f. Rasch, 85 A., 10. 11., Kvitnæs.
- Withanmer, Caroline f. Brun, 87 A., 21. 7., T.hjem.
- Wold, Anne Fredrikke f. Holm, 67 A., 20. 8., T.hjem.
- , Peter H., fhv. Instrumentmager, 83 A., 11. 1., T.hjem.
- Wolf, Jacob Wilhelm Nicolai, 51 A., 8. 4., Chr.ania. H: Nanna f. Schøyen.
- Worsøe, Claus Nieuwejaar, Amtmand, 84 A., 30. 7., Chr.ania. H: Frederike f. Trampe.
- Wright, Jørgen Mikael, Skibsf., f. i Langesund 25/6 1856, omkom i Kaltegat i Septbr. H: Anna f. Nilson i Halmstad.
- Wulfsberg, Frants Einar, fhv. Præst i Jova, 65 A., 31. 10., Minneapolis.
- , Henriette, fhv. Skolebestyrerinde, 63 A., 9. 10., Chr.ania, bgr. Drammen.
- , Johan Guttenberg, fhv. Skibsf., 66 A., 30. 12., Drammen. H: Inger f. Wiborg.
- Würck-Nielsen, Valborg, Frue, 30. 8., Chr.ania.
- Wærring, Olaf, Fotograf, 69½/12 A., 26. 11., Oslo.
- Wolner, Eugen, Ingeniør, 61 A., 27. 7., Milwaukee.
- Zahl, Lucie, 25. 4., Kbhvn.
- Zapffe, C. J., 82 A., 1. 1., Tromsø.
- Ziener, Alvide f. Johannessen, 28. 8., Chr.ania.
- Ødegaard, Signe f. Levy, 22. 11., Skpien.
- , Westye M. E., Cand. philos., 62½ A., 10. 4., Vestre Toten, bgr. Aas. H: Bertha f. Brandt.
- Øfsti, Einar, Kunstmaler, 43½ A., 28. 6., Nyborg pr. T.hjem. H: Roberta f. Hornemann.
- Øslebye, Thv., Kæmmer, 55 A., 20. 4., Chr.sand. H: Laura f. Qvisling.
- Østerfeldt, Wilhelm, 25½ A., 12. 9., Bergen.
- Østrem f. Bergendal, Enkefru, 81 A., 30. 4., Strandebam.
- Østvold, Berthe Mathea, Sognepræst Ø.s Enke, 92 A., 26. 5., Chr.ania.
- Øverland, Sigurd, 16½ A., 8. 8., Valdres, bgr. Chr.ania.
- Øvre, Marit, 83½ A., 8. 4., T.hjem.
- Øyen, Alf Georg, Stud. med., 23 A., 8. 12., Østre Bærum.
- , J. H., Præparant, 11. 11., Chr.ania.

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT.

FEMTE RÆKKE.

UDGIVET AF

SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK GENEALOGI OG
PERSONALHISTORIE.

VED

G. L. GROVE.

4. BIND.

(28DE AARGANG).

I KOMMISSION HOS

H. HAGERUP,
KJØBENHAVN.

OG

MARIUS LUND,
CHRISTIANIA.

1907.

Indhold.

	Side
Nogle Slægtebogs-Uddrag. Ved Arkivar <i>A. Thiset</i> . I. Uddrag af Fru Jytte Gyldenstiernes Slægtebog	1
Christian Gran Molberg. Et Supplement ved Arkivar <i>E. A. Thomle</i> . . .	31
Af Familien Vangensteens Papirer. Ved fhv. Sognepræst <i>D. Thrap</i> . . .	37
Slægten Lønborg, Slægtebogsoptegnelser og Stamtavler vedrørende Slægterne Lønborg, Listov, Strolle, Harlev og Trønner, med supplerende Oplysninger af Arkivassistent <i>E. Mørquard</i>	51, 166
Fremmede Adelslægter i Danmark. XVI. v. Johnn. XVII. Røder. XVIII. Rømer. Af Hofjægermester <i>C. E. A. Schøller</i>	85, 184
Spørgsmaal og Svar:	
Spørgsmaal 1. Om Familien Møinichen. Af <i>Schach Moe</i>	192
2. Om Sorenskriver Thyge Nielsen (Castberg). Af <i>P. H. Castberg</i>	193
3. Om Frederika Lindebaum. Af cand. mag. Frk. <i>Nanna Lange</i>	193
4. Om forsk. Personer af Navnet Wassmann. Af Pastor <i>K. Wassmann</i>	193
Svar I. Om Skibsfører Hans Sahlgaards Hustru Anne Cathrine Lunds Forældre. Af Arkivar <i>E. A. Thomle</i>	87
II. Om Slægten Barfod. Af cand. polyt. <i>Wilhelm Marstrand</i> . . .	194
III. Om Helle Jacobsdatter, gift Lund. Af <i>S. H. Finne-Grøn</i> . . .	196
IV. Om Skovrider Ludvig Grandjeans Fader. Af Hofjægermester <i>C. E. A. Schøller</i>	289
Birgitte Christine Hielm (1739—1820). En norsk Præstekones Levnetsløb. Med Fortegnelse over hendes Børn og Børnebørn. Af afd. Oberstlt. <i>Hartvig Munthes</i> efterladte Papirer	89
Brevvexling mellem Ægteparret Pram og Oluf Christian Olufsen under dennes Udenlandsrejse 1793—96. Meddelt af Bibliotekar <i>H. Ehrencron-Müller</i> (Slutning)	121
Den østerrigske Generalmajor Alf Nicolai Alfsen. Af Oberstløjtnant <i>H. J. Barstad</i>	178
Et Par genealogiske Oplysninger om Galtung-Slægten. Af Sognepræst i Ullensvang <i>O. Olafsen</i>	190
Gaver til Samfundets Bibliothek	196
Ny Bidrag til Oplysning om Curt Adelaer. Af Arkivsekretær <i>Gerhard L. Grove</i> . I. Curt Adelaer og Michiel de Ruijter	197

	Side
Rejseoptegnelser fra Kirker og Kirkegaarde. Af afd. Rigsarkivar <i>H. J. Huitfeldt-Kaas'</i> efterladte Papirer	236
Præsterne Anders og Peder Pedersen, et lidet Supplement til Lampes Præstehistorie. Af Arkivamanuensis <i>A. W. Rasch</i>	251
Lidt om Nordlandspræsten Hans Falster og hans Slægt. Af <i>Axel Hagemanns</i> efterladte Papirer	254
Kontreadmiral Christian Lerches Selvbiografi. Meddelt af <i>Louis Bobé</i>	258
Valdemar Daae og hans Døttre. Af Postexpedient <i>Carl Klitgaard</i>	268
Gravskrifter fra Københavns nedlagte Kirkegaarde indenfor de gamle Volde. Ved <i>Poul Bredo Grandjean</i> . VIII. Kirkegaarden ved den tysk-fransk reformerte Kirke	283
Lidt om Familien Deramm. Af Arkivar <i>E. A. Thomle</i>	286
Tilføjelser og Rettelser vedrørende Slægterne Romer, Lerche og Fogh. Ved Oberstløjtnant <i>H. F. Grandjean</i>	290
Trykfejl, Rettelser og Tilføjelser	292
Register. Af Arkivassistent <i>H. C. Roede</i>	294
Meddelelser om Samfundets Anliggender	314

Tillæg.

- I. Dødsfald i Danmark 1906, af Registrator *Jul. Bidstrup*.
- II. Dødsfald i Norge 1906, af Amanuensis *A. W. Rasch*.

Indhold.

	Side
Ny Bidrag til Oplysning om Curt Adelaer. Af Arkivsekretær <i>Gerhard L. Grove</i> . I. Curt Adelaer og Michiel de Ruijter	197
Reiseoptegnelser fra Kirker og Kirkegaarde. Af afd. Rigsarkivar <i>H. J. Huitfeldt-Kaas'</i> efterladte Papirer	236
Præsterne Anders og Peder Pedersen, et lidet Supplement til Lampes Præstehistorie. Af Arkivamanuensis <i>A. W. Rasch</i>	251
Lidt om Nordlandspræsten Hans Falster og hans Slægt. Af <i>Axel Hagemanns</i> efterladte Papirer	254
Kontreadmiral Christian Lerches Selvbiografi. Meddelt af <i>Louis Bobé</i>	258
Valdemar Daae og hans Døltre. Af Postexpedient <i>Carl Klitgaard</i>	268
Gravskrifter fra Kjøbenhavns nedlagte Kirkegaarde indenfor de gamle Volde. Ved <i>Poul Bredo Grandjean</i> . VIII. Kirkegaarden ved den tysk-fransk reformerte Kirke	283
Lidt om Familien Deramm. Af Arkivar <i>E. A. Thomle</i>	286
Spørgsmaal og Svar. Svar IV. Om Skovrider Ludvig Grandjeans Fader. Af Hofjægermester <i>C. E. A. Schøller</i>	289
Tilføjelser og Rettelser vedrørende Slægterne Romer, Lerche og Fogh. Ved Oberstløjtnant <i>H. F. Grandjean</i>	290
Trykfejl, Rettelser og Tilføjelser	292
Register. Af Arkivassistent <i>H. C. Roede</i>	294
Meddelelser om Samfundets Anliggender	314

Tillæg.

II. Dødsfald i Norge 1906. Af Arkivamanuensis *A. W. Rasch* (sluttet).

Skriftlige Henvendelser bedes sendte til Samfundets Sekretærer: for Norge Amanuensis *A. W. Rasch*, Rigsarkivet, Christiania — for Danmark Arkivsekretær *G. L. Grove*, Tidsskriftets Redaktør, Strandgade 46, Kjøbenhavn C. Samfundets Samling af Bøger og Manuskripter opbevares hos den danske Kommissionær, Forlagsboghandler *H. Hagerup*, Gothersgade Nr. 30, hvorfra de udlaanes til Medlemmerne.